

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΙΓΑΙΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

«Διερεύνηση της σχέσης αντιληπτού κινδύνου και συναισθηματικής αλληλεγγύης στην ενίσχυση του τουρισμού εν μέσω πανδημίας. Η περίπτωση των κατοίκων της Καλαμάτας»

Πτυχιακή Εργασία για το Προπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών

Μαρία Μπουσάι
2412017045

24 Σεπτεμβρίου 2021

ΧΙΟΣ

Μαρία Μπουσάι
2412017045

**«Διερεύνηση της σχέσης αντιληπτού κινδύνου και
συναισθηματικής αλληλεγγύης στην ενίσχυση του τουρισμού
εν μέσω πανδημίας. Η περίπτωση των κατοίκων της
Καλαμάτας»**

24 Σεπτεμβρίου 2021

Πτυχιακή Εργασία για το Προπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών

Τμήμα Οικονομικής και Διοίκησης Τουρισμού

Εισηγήτρια: Μαρία Μπουσάι

Επιβλέπων: Δρ. Μαρία Ντουμή

ΧΙΟΣ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Ολοκληρώνοντας την πτυχιακή μου εργασία θα ήθελα να ευχαριστήσω την οικογένεια μου που μου συμπαραστάθηκε όλα αυτά τα χρόνια σπουδών μου τόσο ηθικά όσο και οικονομικά.

Επιπλέον, θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά την επιβλέπουσα καθηγήτριά κα. Ντουμή Μαρία για την υποστήριξη και την βοήθειά που μου έδωσε.

Τέλος, ευχαριστώ θερμά όλους όσους συμπλήρωσαν το ερωτηματολόγιο που τους δόθηκε και χάρη των οποίων περατώθηκε η έρευνα.

ABSTRACT

Due to the spread of COVID-19 and the restrictions on international travel, popular destinations around the world have experienced a plethora of domestic tourists. Regardless of the economic benefits that tourists could reap, residents have expressed concern about the health risks that will accompany tourists. Residents are not resilient to danger, but the literature to date overlooks the importance of perceived resident risk associated with tourists. Addressing this research gap, this study explored how residents perceived risk, emotional solidarity, and support for tourism in the midst of the pandemic. Perceived risk has been found to be negatively associated with emotional solidarity and support for tourism, while emotional solidarity has a positive impact on tourism support. Emotional solidarity is also a partial mediator between perceived risk and support for tourism.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Λόγω της εξάπλωσης του COVID-19 και των περιορισμών στα διεθνή ταξίδια, δημοφιλείς προορισμοί σε όλο τον κόσμο έχουν βιώσει μια πληθώρα εγχώριων τουριστών. Ανεξάρτητα από τα οικονομικά οφέλη που θα μπορούσαν να αποφέρουν οι τουρίστες, οι κάτοικοι έχουν εκφράσει τις ανησυχίες τους για τους κινδύνους για την υγεία που θα συνοδεύουν τους τουρίστες. Οι κάτοικοι δεν είναι ανθεκτικοί στον κίνδυνο, αλλά η μέχρι σήμερα βιβλιογραφία παραβλέπει τη σημασία του αντιληπτού κινδύνου των κατοίκων που σχετίζεται με τους τουρίστες. Αντιμετωπίζοντας αυτό το ερευνητικό χάσμα, αυτή η μελέτη διερεύνησε τον τρόπο με τον οποίο συσχετίστηκαν ο αντιληπτός κίνδυνος των κατοίκων, η συναισθηματική αλληλεγγύη και η υποστήριξη για τον τουρισμό εν μέσω της πανδημίας. Διαπιστώθηκε ότι ο αντιληπτός κίνδυνος συνδέεται αρνητικά με τη συναισθηματική αλληλεγγύη και την υποστήριξη για τον τουρισμό, ενώ η συναισθηματική αλληλεγγύη έχει θετικό αντίκτυπο στην υποστήριξη του τουρισμού. Επίσης, η συναισθηματική αλληλεγγύη είναι ένας μερικός μεσολαβητής μεταξύ του αντιληπτού κινδύνου και της υποστήριξης για τον τουρισμό.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	1
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. ΑΝΤΙΛΗΠΤΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ	6
1.1. Εννοιολογική Προσέγγιση	6
1.1.1. Αντίληψη.....	6
1.1.2. Κίνδυνος	7
1.1.3. Αντιληπτός Κίνδυνος.....	8
1.2. Παράγοντες Επηρεασμού Αντιληπτού Κινδύνου στον Τουρισμό	8
1.2.1. Υποκειμενικοί Παράγοντες.....	9
1.2.2. Αντικειμενικοί Παράγοντες	10
1.3. Τύποι Αντιληπτών Κινδύνων στον Τουρισμό	13
1.4. Αντιληπτός Κίνδυνος κατά τη Διάρκεια της Πανδημίας COVID-19	15
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ	22
2.1. Εννοιολογική Προσέγγιση	22
2.2. Η κλίμακα Συναισθηματικής Αλληλεγγύης (ESS)	23
2.3. Συναισθηματική Αλληλεγγύη & Τουρισμός	24
2.4. Συναισθηματική Αλληλεγγύη κατά τη Διάρκεια της Πανδημίας COVID-19	27
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΡΙΣΕΙΣ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	29
3.1. Γενικά	29
3.2. Εννοιολογικό Πλαίσιο	30
3.3. Κίνδυνοι για την Υγεία κατά τη Διάρκεια του Ταξιδιού	32
3.4. Κίνδυνοι για την Υγεία στους Προορισμούς.....	32
3.5. Μεταδοτικές Ασθένειες	35
3.6. Αντιμετώπιση Ανησυχιών & Κρίσεων για την Υγεία.....	36
3.7. Υποστήριξη Τουρισμού	38

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4. ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	39
4.1. Ο Νομός Μεσσηνίας.....	39
4.2. Η Πόλη της Καλαμάτας.....	40
4.3. Τουριστική Προσφορά.....	41
4.3.1. Πολιτιστικοί, Αρχαιολογικοί & Ιστορικοί Πόροι.....	41
4.3.2. Πρωτογενής & Δευτερογενής Τομέας	43
4.3.3. Τριτογενής Τομέας.....	44
4.4. Τουριστική Ζήτηση	45
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ	49
5.1. Σκοπός και στόχοι της έρευνας	49
5.2. Ερευνητικά ερωτήματα	49
5.3. Σχεδιασμός ερωτηματολογίου	50
5.4. Μεθοδολογία δειγματοληψίας.....	51
5.5. Πληθυσμός και δείγμα της έρευνας	51
5.6. Επεξεργασία δεδομένων	52
5.7. Αξιοπιστία δεδομένων	52
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ	53
6.1. Εισαγωγή	53
6.2. Στάσεις και αντιλήψεις σχετικά με την πανδημία	53
6.3. Στάσεις και αντιλήψεις σχέσης αντιληπτού κινδύνου και συναισθηματικής αλληλεγγύης στην ενίσχυση του τουρισμού εν μέσω πανδημίας	64
6.4. Δημογραφικά χαρακτηριστικά.....	80
6.5. Συγκεντρωτικά αποτελέσματα	85
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΓΙΑ ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΕΡΕΥΝΑ	89
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	93
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α. ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΕΡΕΥΝΑΣ	102
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β. ΠΙΝΑΚΕΣ ΣΥΧΝΟΤΗΤΩΝ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ	110

B.1. Στάσεις και αντιλήψεις σχετικά με την πανδημία	110
B.2. Στάσεις και αντιλήψεις σχέσης αντιληπτού κινδύνου και συναισθηματικής αλληλεγγύης στην ενίσχυση του τουρισμού εν μέσω πανδημίας	115
B.3. Δημογραφικά χαρακτηριστικά	123

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 1. Υποκειμενικοί παράγοντες αντιληπτού κινδύνου στον τουρισμό	9
Πίνακας 2. Αντικειμενικοί παράγοντες αντιληπτού κινδύνου στον τουρισμό ..	11
Πίνακας 3. Οι κυρίαρχοι παράγοντες που επηρεάζουν την αντίληψη του τουριστικού κινδύνου σε διαφορετικές καταστάσεις	12
Πίνακας 4. Κατανομή Εκτάσεων νομού Μεσσηνίας	40
Πίνακας 5. Κατανομή Εκτάσεων νομού Μεσσηνίας	40
Πίνακας 6. Ξενοδοχειακό δυναμικό Δήμου Μεσσηνίας 2019	44
Πίνακας 7. Ενοικιαζόμενα δωμάτια Δήμου Μεσσηνίας 2019.....	45
Πίνακας 8. Αφίξεις αλλοδαπών και ημεδαπών τουριστών στο Νομό Μεσσηνίας 2012-2018.....	46
Πίνακας 9. Διανυκτερεύσεις αλλοδαπών και ημεδαπών τουριστών στο Νομό Μεσσηνίας 2012-2018	47
Πίνακας 10. Πληρότητα στο Νομό Μεσσηνίας 2012-2018	47
Πίνακας 11. Πληρότητα στο Νομό Μεσσηνίας 2019	47

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ ΓΡΑΦΗΜΑΤΩΝ

Γράφημα 1. Μεταβολή συνόλου δωματίων Δήμου Μεσσηνίας 2016-2019 45

Γράφημα 2. Μεταβολή συνόλου δωματίων Δήμου Μεσσηνίας 2016-2019 48

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Δεν υπάρχει λόγος να ισχυριστεί κανείς ότι ο COVID-19, μια εξαιρετικά μολυσματική και δυνητικά θανατηφόρος αναπνευστική νόσος, κυριάρχησε και άλλαξε κάθε πτυχή της ανθρώπινης ζωής το 2020 (Lew et al., 2020). Η πανδημία COVID-19 είναι πολύ πιθανό να προκαλέσει μακροχρόνιες μετατοπίσεις στον κόσμο ακόμα και μετά την υποχώρησή της (Assaf και Scuderi, 2020; Nicola et al., 2020). Από πολλούς τομείς της ανθρώπινης ζωής, ο τουρισμός έχει πληγεί ιδιαίτερα από την πανδημία, καθώς οι περισσότερες χώρες έχουν κλείσει τα σύνορά τους ή έχουν επιβάλει περιορισμούς μεγάλης κλίμακας (Brouder et al., 2020; Lew et al., 2020). Σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Τουρισμού των Ηνωμένων Εθνών (UNWTO, 2020), ο αριθμός των διεθνών τουριστών μειώθηκε κατά 98% τον Μάιο του 2020, σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος. Ακόμη και αρκετούς μήνες μετά την έναρξη της πανδημίας, οι περισσότερες χώρες εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν μια ανηφόρα ενάντια στο COVID-19 και οι διεθνείς τουριστικοί αριθμοί δεν είναι πιθανό να επιστρέψουν στην κατάσταση πριν από τον COVID-19, για τουλάχιστον δύο έως πέντε χρόνια (Lew et al., 2020), έως ότου εμβολιαστεί μεγάλο μέρος του παγκόσμιου πληθυσμού και αποκατασταθούν τα επίπεδα εμπιστοσύνης των τουριστών που ταξιδεύουν στο εξωτερικό.

Κατά ειρωνικό τρόπο, οι ουσιαστικοί περιορισμοί στον διεθνή τουρισμό έχουν καταστήσει τον εγχώριο τουρισμό σχετικά ανεπιθύμητο, σε σημείο που ο τουρισμός στην πραγματικότητα ανθεί σε ορισμένες χώρες. Παρ' όλο που οι περιορισμοί συνεχίζονται σε πολλές χώρες ή περιοχές, ισχύουν λιγότεροι περιορισμοί στα ταξίδια εντός συνόρων, αρκεί τα άτομα να συμμορφώνονται με τα κυβερνητικά υγειονομικά πρωτόκολλα (CDC, 2020b). Οι σχετικά ελάχιστοι περιορισμοί στα εγχώρια ταξίδια, σε συνδυασμό με την αυστηρή απαγόρευση του διεθνούς τουρισμού, έχουν κάνει τον εγχώριο τουρισμό τη μόνη βιώσιμη επιλογή για άτομα που αναζητούν αποδράσεις ή καταφύγια από την καθημερινή τους ζωή (Bladley, 2020), προκαλώντας την «περιφερειοποίηση του τουρισμού» (Romagosa, 2020). Στην πραγματικότητα, αυτή η έκρηξη του εγχώριου τουρισμού έχει μετατραπεί σε παγκόσμιο φαινόμενο, όπως

αναφέρεται στην Αυστραλία (Barbour και Jasper, 2020), τη Νότια Αφρική (Roelf, 2020), το Ηνωμένο Βασίλειο (Bull, 2020), τη Κίνα και τις Η.Π.Α. Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι κυβερνήσεις ενθάρρυναν ακόμη και τα εγχώρια ταξίδια, ώστε να σώσουν την τουριστική τους βιομηχανία από την κατάρρευση (Yu και Yang, 2020).

Ο εγχώριος τουρισμός μπορεί να είναι η «ψυχή» ορισμένων προορισμών, παρέχοντας στους τουρίστες ένα μέρος για ξεκούραση και χαλάρωση, αλλά θέτει τους τουρίστες και τους κατοίκους σε υψηλότερους κινδύνους πιθανής εξάπλωσης του COVID-19 (CDC, 2020a), ειδικά όταν πολλές χώρες αντιμετωπίζουν πολλαπλά κύματα περιπτώσεων COVID-19. Για τους τουρίστες, μπορεί να είναι σχετικά εύκολο να αποφύγουν τα «καυτά σημεία» του COVID-19 (Brouder et al., 2020; Karl, Muskat, και Ritchie, 2020). Ωστόσο, οι κάτοικοι συχνά μένουν με λίγες επιλογές. Η μακρά περίοδος επώασης και οι ασυμπτωματικές περιπτώσεις του COVID-19 καθιστούν δύσκολο για τους κατοίκους να εντοπίζουν και να αποφεύγουν τους μολυσματικούς τουρίστες, και επομένως οι κάτοικοι συχνά αναγκάζονται είτε να απομονωθούν είτε να δεχθούν επικίνδυνους τουρίστες (Compton, 2020). Οι νησιωτικοί προορισμοί συχνά έχουν μεγάλη οικονομική εξάρτηση από τον τουρισμό και οι κάτοικοί τους ενδέχεται να αντιμετωπίσουν ζήτημα είτε οικονομικής κατάρρευσης είτε κινδύνων για την υγεία (Burleigh, 2020; Compton, 2020). Ενώ οι κάτοικοι κατανοούν τους κινδύνους που συνδέονται με το να αφήσουν τους τουρίστες στις κοινότητές τους, η απομόνωση από τους τουρίστες μπορεί να θέσει σε κίνδυνο τις επιχειρήσεις και τα μέσα διαβίωσής τους (Burleigh, 2020).

Αυτό το δίλημμα, το οποίο αντιμετωπίζουν πολλοί προορισμοί εν μέσω της πανδημίας COVID-19, υποδηλώνει ότι οι κάτοικοι μπορούν, επίσης, να αντιληφθούν κινδύνους που σχετίζονται με τον τουρισμό. Στην πραγματικότητα, ο κίνδυνος να βιώσει κανείς αρνητικά αποτελέσματα είναι εγγενής σε οποιοσδήποτε ανθρώπινες αποφάσεις ή κοινωνικά περιβάλλοντα (Dowling και Staelin, 1994), και επομένως οι κάτοικοι δεν έχουν επίσης ανοσία σε αυτό. Ωστόσο, μέχρι σήμερα, η έρευνα σχετικά με τον αντιληπτό κίνδυνο θεωρεί μόνο τις προοπτικές των τουριστών, αλλάζοντας τον αντιληπτό κίνδυνο των κατοίκων ως άσχετο και αμελητέο. Σε κανονικές συνθήκες, συνήθως οι τουρίστες πέφτουν θύματα ασύμμετρων πληροφοριών / γνώσεων, αποτυχίας

υπηρεσίας και πολιτισμικού σοκ, που όλοι τους καθιστούν πιο ευαίσθητους στον αντιληπτό κίνδυνο (Quintal, Lee, & Soutar, 2010; Reisinger και Mavondo, 2005; Roehl και Fesenmaier, 1992). Ωστόσο, σε δύσκολες καταστάσεις, όπως αυτή της πανδημίας, ο αντιληπτός κίνδυνος των κατοίκων είναι επίσης εμφανής και απαιτεί επαρκή επιστημονική προσοχή (Qui, Park, Li & Song, 2020; Sharifpour, Walters, & Ritchie, 2014; Zenker & Kock, 2020). Στην πραγματικότητα, η αντίσταση και η εχθρότητα των κατοίκων εναντίον των τουριστών (δηλαδή της τουριστικής φοβίας) κατά τη διάρκεια της πανδημίας δείχνουν ότι ο αντιληπτός κίνδυνος τους είναι πραγματικός και ουσιαστικός (Chamings, 2020).

Οι κάτοικοι θα εξακολουθούν να υποστηρίζουν τον τουρισμό εν μέσω της πανδημίας COVID-19; Πώς θα ένιωθαν για τους τουρίστες; Πώς θα επηρέαζε τον αντιληπτό κίνδυνο από τους τουρίστες και τα συναισθήματα για τους τουρίστες την υποστήριξή τους στον τουρισμό; Αυτά είναι σημαντικά ερωτήματα των οποίων οι απαντήσεις παραμένουν ανεξερεύνητες και άγνωστες. Ενώ ο υψηλός πιθανός κίνδυνος που βλέπουν οι κάτοικοι από τον τουρισμό κατά τη διάρκεια της πανδημίας είναι πιθανό να υπονομεύσει την υποστήριξή τους για έναν τέτοιο τουρισμό, η θεωρία κοινωνικής ανταλλαγής (Emerson, 1976) υποδηλώνει ότι οι κάτοικοι θα εκτιμούσαν τους τουρίστες και τον τουρισμό, εφόσον τα επακόλουθα οφέλη υπερτερούν του κόστους του.

Μελέτες διαπίστωσαν, επίσης, μια θετική σχέση μεταξύ της αντιληπτής ασφάλειας και της συναισθηματικής αλληλεγγύης (π.χ. Simpson και Simpson, 2017; Suess, Woosnam και Erul, 2020; Woosnam et al., 2015), αλλά η σχέση είναι πιθανό να αλλάξει όταν οι κάτοικοι βλέπουν την παρουσία των τουριστών ως πηγή κινδύνων για την υγεία (Sonmez et al., 1999). Ομοίως, εάν η συναισθηματική αλληλεγγύη σχετίζεται με την υποστήριξη του τουρισμού στην πανδημία, τότε επιβεβαιώνεται ένας θετικός σύνδεσμος μεταξύ της συναισθηματικής αλληλεγγύης και της υποστήριξης για τον τουρισμό (Lai και Hitchcock, 2017; Woosnam, 2012). Όμως, η φύση και η έντασή του μπορεί να μετατοπιστούν σε εξαιρετικές περιστάσεις που συνεπάγονται σημαντικούς κινδύνους για την ασφάλεια ή την υγεία.

Ως εκ τούτου, η τουριστική έρευνα μέχρι στιγμής δεν κατάφερε να αναγνωρίσει τη σημασία του αντιληπτού κινδύνου των κατοίκων σχετικά με τις αλληλεπιδράσεις με τους τουρίστες και τον τουρισμό συνολικά, καθιστώντας

αμφισβητήσιμο εάν οι κάτοικοι εξακολουθούν να αναπτύσσουν συναισθηματική αλληλεγγύη προς τους τουρίστες και αν το συναίσθημα οδηγεί στην έγκριση των τουριστών από τον τουρισμό ακόμα και όταν ο τουρισμός θεωρείται πηγή κινδύνου. Αυτή η μελέτη, που πραγματοποιείται από την άποψη των κατοίκων, προσπαθεί να αντιμετωπίσει αυτά τα ερευνητικά κενά αξιολογώντας πώς ο αντιληπτός κίνδυνος επηρεάζει:

- ✚ τη συναισθηματική αλληλεγγύη προς τους τουρίστες
- ✚ την υποστήριξη για τον τουρισμό, καθώς και
- ✚ πώς η συναισθηματική αλληλεγγύη επηρεάζει την υποστήριξη για τον τουρισμό εν μέσω της πανδημίας COVID-19.

Κατά την εξέταση των παραπάνω ερευνητικών ερωτημάτων, ως τόπος μελέτης επιλέχθηκε η περιοχή της Καλαμάτας. Δεδομένου ότι η Καλαμάτα είναι ένας από τους δημοφιλείς προορισμούς στην Ελλάδα, οι κάτοικοί της αντιμετώπισαν επίσης ένα δίλημμα της επιλογής μεταξύ της συνέχισης του τουρισμού της και του περιορισμού της πανδημίας COVID-19. Ενώ η «αγκαλιά του τουρισμού» πρέπει να βοηθήσει τους κατοίκους να σώσουν την τοπική οικονομία, μπορεί επίσης να προκαλέσει «μαζική λοίμωξη», κάτι που η Καλαμάτα προσπαθεί να αποφύγει. Τέτοια ανάμεικτα συναισθήματα ελπίδας και άγχους καθιστούν την Καλαμάτα κατάλληλη περιοχή για αυτήν τη μελέτη.

Η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε για τη συγγραφή της εργασίας περιλαμβάνει επιστημονικά στοιχεία μέσα από την ελληνική και ξένη βιβλιογραφία, ώστε η μελέτη να εμβαθύνει σε έννοιες και προβληματισμούς σχετικά με την διερεύνηση της σχέσης αντιληπτού κινδύνου και συναισθηματικής αλληλεγγύης των κατοίκων του τουρισμού εν μέσω πανδημίας, επικεντρώνοντας στη περίπτωση των κατοίκων της Καλαμάτας. Τα παραπάνω συνδέονται με στοιχεία που προέρχονται μέσω της πρωτογενούς και της δευτερογενούς έρευνας, προσθέτοντας ποσοτικά δεδομένα. Από αυτά αντλούνται δεδομένα με σκοπό να απαντηθούν τα ερευνητικά ερωτήματα.

Η παρούσα εργασία αποτελείται από δυο μέρη, αυτό που περιλαμβάνει τη θεωρητική προσέγγιση του θέματος και αυτό που περιλαμβάνει τη δευτερογενή έρευνα. Το θεωρητικό μέρος της εργασίας αποτελείται από τέσσερα κεφάλαια.

- ✚ Κεφάλαιο 1: Παρουσιάζεται και αναλύεται ο όρος «αντιληπτός κίνδυνος». Αρχικά, πραγματοποιείται μια βιβλιογραφική ανασκόπηση

του όρου και ακολούθως, παρουσιάζεται η πανδημία του COIVD-19, αλλά και ο αντιληπτός κίνδυνος κατά τη διάρκεια της πανδημίας.

- ✚ Κεφάλαιο 2: Παρουσιάζεται και αναλύεται ο όρος «συναισθηματική αλληλεγγύη». Αρχικά, πραγματοποιείται μια εννοιολογική προσέγγιση του όρου και ακολούθως, παρουσιάζεται η συναισθηματική αλληλεγγύη τόσο κατά τη διάρκεια της πανδημίας, όσο και σε σχέση με τον τουρισμό.
- ✚ Κεφάλαιο 3: Παρουσιάζεται η σχέση μεταξύ των υγειονομικών κρίσεων και του τουρισμού. Συγκεκριμένα, αρχικά παρουσιάζεται ένα εννοιολογικό πλαίσιο και εν συνεχεία, οι κίνδυνοι για την υγεία κατά τη διάρκεια του ταξιδιού και στους προορισμούς, οι μεταδοτικές ασθένειες και τέλος, αναλύεται η αντιμετώπιση των ανησυχιών και κρίσεων για την υγεία, αλλά και η υποστήριξη του τουρισμού.
- ✚ Κεφάλαιο 4: Παρουσιάζεται η τουριστική ανάπτυξη της Καλαμάτας. Για να πραγματοποιηθεί αυτό, παρουσιάζεται ο Νομός Μεσσηνίας και η πόλη της Καλαμάτας και αναλύεται τόσο η τουριστική προσφορά όσο και η τουριστική ζήτηση της περιοχής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. ΑΝΤΙΛΗΠΤΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ

1.1. Εννοιολογική Προσέγγιση

1.1.1. Αντίληψη

Υπάρχουν πολλοί ορισμοί και θεωρίες για την έννοια της αντίληψης. Οι περισσότεροι ορίζουν την αντίληψη ως τη διαδικασία αναγνώρισης (γνώσης), οργάνωσης (συλλογής και αποθήκευσης) και ερμηνείας (δεσμευτικών για τη γνώση) αισθητηριακών πληροφοριών. Η αντίληψη ασχολείται με τις ανθρώπινες αισθήσεις που παράγουν σήματα από το περιβάλλον μέσω της όρασης, της ακοής, της αφής, της όσφρησης και της γεύσης. Το όραμα και η ακρόαση είναι τα πιο καλά κατανοητά. Με απλά λόγια, η αντίληψη είναι η διαδικασία με την οποία ερμηνεύουμε τον κόσμο γύρω μας, σχηματίζοντας μια νοητική αναπαράσταση του περιβάλλοντος. Αυτή η αντιπροσωπεία δεν είναι ισόμορφη στον κόσμο, αλλά υπόκειται σε πολλές διαφορές και σφάλματα αντιστοιχίας. Ο εγκέφαλος κάνει υποθέσεις για τον κόσμο να ξεπεράσει την εγγενή ασάφεια σε όλα τα αισθητηριακά δεδομένα (Lim, 2015).

Η αντίληψη ορίζεται ως η διαδικασία με την οποία τα άτομα επιλέγουν, οργανώνουν και μεταφράζουν τα αισθητηριακά δεδομένα τους από το περιβάλλον (Lim, 2015). Η αντίληψη είναι μια πολύ σημαντική διαδικασία επειδή επηρεάζει την ατομική συμπεριφορά, τόσο πολύ που πολλοί άνθρωποι ισχυρίζονται ότι η συμπεριφορά των ανθρώπων βασίζεται στην προσωπική τους αντίληψη για την πραγματικότητα και όχι στην ίδια την πραγματικότητα. Η διαδικασία της αντίληψης περιλαμβάνει τη μετάφραση πληροφοριών από τις αισθήσεις. Ο τρόπος μετάφρασης αυτών των πληροφοριών εξαρτάται από την προηγούμενη εμπειρία, τις γνώσεις, τις πεποιθήσεις, τις προσδοκίες και τα κίνητρα του καθενός (Horst et al., 2007).

1.1.2. Κίνδυνος

Δεδομένου ότι η έννοια του κινδύνου ποικίλλει ανάλογα με τις διαφορετικές καταστάσεις και την ανθρώπινη αντίληψη αυτών, πρέπει να γίνει σαφής ορισμός της λέξης κίνδυνος. Ακολούθως, πραγματοποιείται μια επισκόπηση των βασικών ορισμών με χρονολογική σειρά και συγκεκριμένα:

1. Ο κίνδυνος είναι το μέτρο της πιθανότητας και το βάρος των ανεπιθύμητων συνεπειών (Lawrence, 1976).
2. Ο κίνδυνος ισούται με το τρίδυμο (si, pi, ci), όπου si είναι το σύνολο των σεναρίων, το pi είναι η πιθανότητα αυτού του σεναρίου και το ci η συνέπεια του σεναρίου, $i = 1, 2, \dots, N$ (Kaplan & Garrick, 1981).
3. Ο κίνδυνος ισούται με το γινόμενο της πιθανότητας και της σοβαρότητας (Wilson & Crouch 1982).
4. Ο κίνδυνος είναι ένας συνδυασμός πέντε στοιχείων: αποτέλεσμα, πιθανότητα, σημασία, αιτιώδες σενάριο και πληθυσμός που επηρεάζεται (Kumamoto & Henley, 1996).
5. Ο κίνδυνος είναι μια κατάσταση ή γεγονός όπου τίθεται σε κίνδυνο κάτι ανθρώπινης αξίας (συμπεριλαμβανομένων των ίδιων των ανθρώπων) και όπου το αποτέλεσμα είναι αβέβαιο (Rosa, 1998).
6. Ο κίνδυνος είναι η έκφραση επιρροής και πιθανότητας ατυχήματος με την έννοια της σοβαρότητας του πιθανού ατυχήματος και της πιθανότητας του συμβάντος (MIL STD-882D, 2000).
7. Ο κίνδυνος είναι μια αβέβαιη συνέπεια ενός γεγονότος ή δραστηριότητας που σχετίζεται με κάτι ανθρώπινης αξίας (IRGC, 2005).
8. Ο κίνδυνος ισούται με την αναμενόμενη ζημιά (Campbell, 2005).
9. Κίνδυνος είναι η πιθανότητα τραυματισμού, ασθένειας ή βλάβης στην υγεία των εργαζομένων λόγω κινδύνων (Law on Safety and Health at Work, 2005).
10. Ο κίνδυνος αναφέρεται στην αβεβαιότητα και τη σοβαρότητα των γεγονότων και των συνεπειών ή των αποτελεσμάτων μιας δραστηριότητας σε σχέση με κάτι που οι άνθρωποι εκτιμούν (Aven & Renn, 2009).

1.1.3. Αντιληπτός Κίνδυνος

Οι αντιληπτοί κίνδυνοι αναφέρονται στο πνευματικό κόστος που σχετίζεται με την αγοραστική συμπεριφορά των πελατών, το οποίο αντιπροσωπεύει ένα είδος αβεβαιότητας για το μέλλον. Αυτή η αβεβαιότητα θα επηρεάσει άμεσα την πρόθεση αγοράς των καταναλωτών (Wei et al., 2018). Ο Bauer (1960) όρισε τον αντιληπτό κίνδυνο ως τον κίνδυνο που αντιλαμβάνονται ενεργά οι καταναλωτές επειδή δεν κατανοούν τις πληροφορίες του προϊόντος. Αργότερα, ο Bauer εισήγαγε τον αντιληπτό κίνδυνο για την ανάλυση της συμπεριφοράς των καταναλωτών. Τον 21^ο αιώνα, οι μελετητές άρχισαν, επίσης, να δίνουν προσοχή στον αντιληπτό κίνδυνο των διαδικτυακών αγορών. Επιπλέον, οι χρήστες μπορούν να έχουν πρόσβαση σε αυτές τις υπηρεσίες μέσω διαφόρων κινητών συσκευών σε διαφορετικούς χρόνους και σε διαφορετικά πλαίσια της αλληλεπίδρασης (Pernici και Krogstie, 2006).

Ο αντιληπτός κίνδυνος των διαδικτυακών αγορών είναι ένα είδος απώλειας για τους καταναλωτές στις διαδικτυακές αγορές, κάτι που είναι υποκειμενική προσδοκία (Forsythe και Shi, 2003). Από τον παραπάνω ορισμό του αντιληπτού κινδύνου, μπορεί να γίνει κατανοητό ότι η αντίληψη του κινδύνου από τους καταναλωτές είναι μια εσωτερική εμπειρία που δεν μπορεί να παρατηρηθεί άμεσα. Οι διαστάσεις του κινδύνου μπορούν να συναχθούν μόνο από ορισμένους δείκτες. Κατά συνέπεια, οι καταναλωτές πρέπει να αποφασίσουν σχετικά με την αγορά και την κατανάλωση αυτών των προϊόντων (Hilverda et al., 2018).

1.2. Παράγοντες Επηρεασμού Αντιληπτού Κινδύνου στον Τουρισμό

Οι δύο διαστάσεις της αντίληψης κινδύνου στον τουρισμό καθορίζουν τους παράγοντες που επηρεάζουν την αντίληψη κινδύνου στον τουρισμό

περιλαμβάνουν υποκειμενικούς και αντικειμενικούς παράγοντες (Brun 1992; Kozak et al., 2007).

1.2.1. Υποκειμενικοί Παράγοντες

Η σχολή γνωστικής ψυχολογίας αφορά τα υποκειμενικά συναισθήματα των τουριστών για τις αρνητικές συνέπειες ή τις αρνητικές επιπτώσεις που μπορεί να προκύψουν κατά τη διάρκεια του ταξιδιού. Ο αντιληπτός κίνδυνος επηρεάζεται σημαντικά από τα φυσικά χαρακτηριστικά και τις ψυχολογικές διαδικασίες, όπως η προσοχή, η αντίληψη, η επίδραση της αναπαράστασης, η μνήμη, η σκέψη και οι γλωσσικές δεξιότητες των τουριστών. Ο Πίνακας 1 παρουσιάζει τα ερευνητικά αποτελέσματα των υποκειμενικών παραγόντων του αντιληπτού κινδύνου στον τουρισμό από μελετητές τα τελευταία χρόνια.

Πίνακας 1. Υποκειμενικοί παράγοντες αντιληπτού κινδύνου στον τουρισμό

Βιβλιογραφικές Αναφορές	Παράγοντες	Επεξήγηση
Wu et al. (2001)	Ατομικές διαφορές	Προσωπική οικονομική κατάσταση, φύλο και τόπος διαμονής, κλπ.
An and Fu (2005)	Διαφορές προσωπικότητας	Δημογραφικές μεταβλητές (συμπεριλαμβανομένης της ηλικίας, του φύλου και της εκπαίδευσης) γεωγραφία, πολιτισμός (επαγγελματική ή ερασιτεχνική) και ψυχολογική εγγύτητα, κλπ.
Boksbergera et al. (2007)	Ψυχολογικός κίνδυνος	Ενδεχόμενο οι επιβάτες να νιώθουν αμήχανα ή να χαλούν την αυτοεκτίμησή τους κατά τη διάρκεια του ταξιδιού
Reichel et al. (2007)	Ατομικές διαφορές	Συμπερίληψη του φύλου, της προηγούμενης εμπειρίας και της προθυμίας για ταξίδι με τους συνομηλίκους τους
Chen et al. (2009)	Επιδίωξη ξένου πολιτισμού	Συμπερίληψη του να αρέσει η ζωή και οι συνθήκες των ντόπιων, ο συντονισμός μαζί τους, η αναζήτηση καινοτομίας, η φιλία με τους ντόπιους, η επαφή με τους κατοίκους της περιοχής και η επιλογή μη προγραμματισμένου δρομολογίου.
	Επιδίωξη εξωτικού ταξιδιού	Συμπερίληψη του να αρέσει μια μακροχρόνια διαμονή, χρησιμοποιώντας παρόμοιες τουριστικές εγκαταστάσεις, παρόμοια εθνική κουλτούρα, προτιμώντας τα γνωστά εστιατόρια

		και χρησιμοποιώντας παρόμοια συστήματα μεταφοράς.
Li (2010)	Ψυχολογικός κίνδυνος	Ο τουρίστας θα έχει περιττή ανησυχία, ένταση και ψυχολογική δυσφορία
Wang (2010)	Ατομικές γνωστικές ικανότητες	Το επίπεδο εκπαίδευσης είναι υψηλότερο και στη συνέχεια ο κίνδυνος γνωστικής ικανότητας είναι ισχυρότερος
	Καθεστώς κοινωνικής τάξης	Η κοινωνική τάξη είναι υψηλότερη και τότε ο κίνδυνος γνωστικής ικανότητας είναι ισχυρότερος
Zhang et al. (2013)	Φύλο	Οι γυναίκες ανησυχούν περισσότερο για τις αρνητικές συνέπειες της κλιματικής αλλαγής
	Ηλικία	Οι άνθρωποι μεγαλώνουν και η ανησυχία για την κλιματική αλλαγή επίσης αυξάνεται
	Γνώση	Το επίπεδο εκπαίδευσης επηρεάζει τις κρίσεις της αντίληψης κινδύνου
	Προσωπική εμπειρία	Αναφέρεται κυρίως στα διάφορα κλιματολογικά φαινόμενα που αποτέλεσαν εμπειρία από πρώτο χέρι
	Συναίσθημα	Το συναίσθημα και η αντίληψη κινδύνου είναι μια διαδικασία αλληλεπίδρασης
	Κοσμοθεωρία	Οι διαφορετικές απόψεις του κόσμου οδηγούν σε διαφορετικές αντιλήψεις για τον κίνδυνο κλιματικής αλλαγής

1.2.2. Αντικειμενικοί Παράγοντες

Οι αντικειμενικοί παράγοντες που επηρεάζουν τον αντιληπτό κίνδυνο στον τουρισμό αναφέρονται κυρίως σε αρνητικές συνέπειες ή αρνητικές επιπτώσεις που μπορεί να προκύψουν κατά τη διάρκεια του ταξιδιού. Ο Πίνακας 2 παρουσιάζει τα αποτελέσματα των μελετών των μελετητών σχετικά με τους αντικειμενικούς παράγοντες του αντιληπτού κινδύνου στον τουρισμό τα τελευταία χρόνια. Ο αντιληπτός κίνδυνος των τουριστών αποτελείται συχνά από πέντε έως επτά διαστάσεις και συγκεκριμένα (Zheng, 2009):

- Κίνδυνος πέντε διαστάσεων: ψυχολογικός κίνδυνος, οικονομικός κίνδυνος, κίνδυνος απόδοσης, κίνδυνος υγείας και κοινωνικός κίνδυνος.
- Κίνδυνος έξι διαστάσεων: κίνδυνος απόδοσης, φυσικός κίνδυνος, οικονομικός κίνδυνος, ψυχολογικός κίνδυνος, κοινωνικός κίνδυνος και κίνδυνος χρόνου.

- Κίνδυνος επτά διαστάσεων: φυσικός κίνδυνος, οικονομικός κίνδυνος, κίνδυνος εξοπλισμού, κοινωνικός κίνδυνος, ψυχολογικός κίνδυνος, κίνδυνος χρόνου και απώλεια ευκαιριών.

Πρέπει να σημειωθεί ότι οι πολυδιάστατοι παράγοντες κινδύνου για τον τουρισμό συχνά περιλαμβάνουν τον «ψυχολογικό κίνδυνο». Τα τελευταία χρόνια, η σταδιακή ανάπτυξη της τουριστικής ασφάλειας οδηγεί στη μελέτη της γνώσης της τουριστικής ασφάλειας. Η σχολή τουριστικής ασφάλειας θεωρεί ότι οι αντικειμενικοί παράγοντες που επηρεάζουν την αντίληψη της τουριστικής ασφάλειας περιλαμβάνουν το κοινωνικό και φυσικό περιβάλλον στους τουριστικούς προορισμούς και την κατάσταση ασφάλειας των τροφίμων, της στέγασης, των μεταφορών, των ταξιδιών, των αγορών και της ψυχαγωγίας στη διαδικασία του ταξιδιού (Wu et al. . 2001; Zhu, 2008).

Πίνακας 2. Αντικειμενικοί παράγοντες αντιληπτού κινδύνου στον τουρισμό

Βιβλιογραφικές Αναφορές	Παράγοντες	Επεξήγηση
Tsaur et al. (1997)	Προσωπικός κίνδυνος	Λόγω της πιθανότητας ασφάλειας, καιρού, υγείας και ούτω καθεξής προκαλώντας βλάβη στην υγεία του προσωπικού σώματος
	Κίνδυνος εξοπλισμού	Κίνδυνος που προκαλείται από βλάβη εξοπλισμού, όπως τροχαία ατυχήματα
Wu et al. (2001)	Φυσικοί παράγοντες	Ασφάλεια εγκαταστάσεων, κλιματικές συνθήκες, πλήθος τουριστών, ρύπανση περιβάλλοντος, πολιτισμικές διαφορές, τοπικές συμπεριφορές, φυσικές καταστροφές, εκπτώσεις και ισχυρές πωλήσεις
	Τεχνητοί παράγοντες	Επιδημικές ασθένειες, ατυχήματα, κατάσταση νόμου και τάξης, σεξουαλική παρενόχληση, σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα, ποιότητα υπηρεσιών, παράγοντες υγείας, προσωπικές απολίπιστες και τοπικές οικονομικές συνθήκες
Dolnicar (2005)	Πολιτικός κίνδυνος	Τρομοκρατικές επιθέσεις και ασταθές πολιτικό περιβάλλον
	Περιβαλλοντικός κίνδυνος	Φυσικές καταστροφές και κατολισθήσεις
	Κίνδυνος υγείας	Δύσκολη πρόσβαση στην υγειονομική περίθαλψη και ύπαρξη ασθενειών που απειλούν τη ζωή
	Κίνδυνος σχεδιασμού	Αναξιόπιστες αεροπορικές εταιρείες και άπειρες πτήσεις

	Κίνδυνος περιουσίας	Κλοπή και χαμένες αποσκευές
Zhang (2012a)	Οικονομικός κίνδυνος	Οι τουρίστες αισθάνονται τον κίνδυνο όταν η αγορά ταξιδιωτικών προϊόντων ή υπηρεσιών κοστίζει περισσότερο από την αναμενόμενη τιμή
	Κίνδυνος απόδοσης	Οι τουρίστες αισθάνονται τον κίνδυνο όταν η ποιότητα των τουριστικών προϊόντων δεν μπορεί να ανταποκριθεί στις προσδοκίες τους
	Κίνδυνος υγείας	Κίνδυνος πρόκλησης σωματικού τραυματισμού λόγω αλλαγών στο περιβάλλον
	Βολικός κίνδυνος	Ο κίνδυνος προκαλείται από την αβεβαιότητα χρόνου και ενέργειας που ξοδεύουν οι τουρίστες για την αγορά ταξιδιωτικών προϊόντων
Moreira (2007)	Αόρατος κίνδυνος	Οι κίνδυνοι θα συμβούν με την πάροδο του χρόνου, αν και η κατάσταση είναι ακόμα ουδέτερη ή θετική, όπως η ποιότητα του αέρα
	Κίνδυνος καταστροφής	Πιθανότητα ξαφνικού αρνητικού αντίκτυπου στην τρέχουσα πραγματικότητα από ένα σοβαρό ατύχημα ή μια φυσική καταστροφή, όπως σεισμούς και τυφώνες

Μέσω της σύνοψης και της ανάλυσης της σχετικής βιβλιογραφίας, προτείνονται, επίσης, οι κυρίαρχοι παράγοντες αντιληπτού κινδύνου που επηρεάζουν τον τουρισμό για διαφορετικούς τύπους τουριστικών πόρων και διαφορετικές τουριστικές ομάδες (Πίνακας 3).

Πίνακας 3. Οι κυρίαρχοι παράγοντες που επηρεάζουν την αντίληψη του τουριστικού κινδύνου σε διαφορετικές καταστάσεις

Τύπος πόρων τουρισμού	Παράγοντες κινδύνου	Βαθμός κινδύνου	Τουρίστες	Παράγοντες κινδύνου	Βαθμός προσοχής
Τοπίο γης, νερών, βιολογικό τοπίο και κλίμα	Φυσικός / Σωματικός κίνδυνος	***	Έφηβοι	Φυσικός / Σωματικός κίνδυνος	***
	Κίνδυνος εξοπλισμού	**		Κίνδυνος εξοπλισμού	**
	Κίνδυνος απόδοσης	*		Κίνδυνος απόδοσης	*
Χώροι και ερείπια, κατασκευές και εγκαταστάσεις	Κίνδυνος εξοπλισμού	***	Νεολαία	Οικονομικός κίνδυνος	***
	Φυσικός / Σωματικός κίνδυνος	**		Χρονικός κίνδυνος	**

	Κίνδυνος απόδοσης	*		Φυσικός / Σωματικός κίνδυνος	*
Τουριστικό εμπόρευμα	Οικονομικός κίνδυνος	***	Άτομα μέσης ηλικίας	Χρονικός κίνδυνος	***
	Κίνδυνος απόδοσης	**		Φυσικός / Σωματικός κίνδυνος	*
	Κίνδυνος εξοπλισμού	*		Οικονομικός κίνδυνος	*
Πολιτιστικές δραστηριότητες τουρισμού	Οικονομικός κίνδυνος	***	Ηλικιωμένοι	Φυσικός / Σωματικός κίνδυνος	***
	Φυσικός / Σωματικός κίνδυνος	**		Κίνδυνος εξοπλισμού	**
	Κίνδυνος εξοπλισμού	*		Οικονομικός κίνδυνος	*

1.3. Τύποι Αντιληπτών Κινδύνων στον Τουρισμό

Ο αντιληπτός κίνδυνος μπορεί να είναι διαφόρων τύπων. Παρακάτω παρατίθενται οι διάφοροι τύποι αντιληπτού κινδύνου.

- Λειτουργικός κίνδυνος

Ο λειτουργικός κίνδυνος αναφέρεται στους κινδύνους που σχετίζονται με τη λειτουργία του προϊόντος. Για παράδειγμα, ένας καταναλωτής που λατρεύει να ψήνει κέικ για την οικογένειά του και τους φίλους του μπορεί να σκεφτεί «Θα είναι επαρκής ο φούρνος για να ψήσει πολλές παρτίδες κέικ;». Ο λειτουργικός αντιληπτός κίνδυνος σχετίζεται με τα χαρακτηριστικά του προϊόντος, τη λειτουργία και τα αντιληπτά οφέλη και περιλαμβάνει, επίσης, ανησυχίες σχετικά με την ποιότητα του προϊόντος. Η παροχή επαρκών πληροφοριών για τα προϊόντα και η αντιμετώπιση κάθε ερωτήματος του καταναλωτή θα συμβάλει σημαντικά στην ανακούφιση τέτοιου είδους αντιληπτού κινδύνου.

- Φυσικός κίνδυνος

Οι αμφιβολίες για την ασφαλή χρήση του προϊόντος υπόκεινται σε φυσικούς κινδύνους. Ένας καταναλωτής μπορεί να μπερδευτεί για το πόσο ασφαλής είναι η χρήση ενός συγκεκριμένου προϊόντος ή υπηρεσίας και έτσι σκέφτεται πολλές φορές πριν πραγματοποιήσει την αγορά. Αυτό το είδος αντιληπτού κινδύνου είναι, επίσης, εύκολο να αντιμετωπιστεί από τη μητρική εταιρεία, καθώς μπορεί εύκολα να μετριάσει τους φόβους του πελάτη παρέχοντάς του πληροφορίες σχετικά με την ασφάλεια του προϊόντος. Ένα απλό παράδειγμα από αυτή την άποψη θα ήταν η αμφιβολία του πελάτη για το μαγείρεμα στο φούρνο μικροκυμάτων. Με πολλαπλά είδη ερευνών που δείχνουν την επιβλαβή επίδραση της ακτινοβολίας στο φούρνο μικροκυμάτων, είναι φυσικό οι καταναλωτές να ανησυχούν αν το μαγείρεμα στο φούρνο μικροκυμάτων είναι ασφαλές ή όχι. Για να σταματήσει αυτός ο φόβος, η κατασκευαστική εταιρεία μπορεί να εξηγήσει πώς το φαγητό είναι ασφαλές όταν μαγειρεύεται σε ένα συγκεκριμένο υλικό.

- Χρηματοοικονομικός Κίνδυνος

Ο χρηματοοικονομικός αντιληπτός κίνδυνος είναι όταν ο καταναλωτής σκέφτεται την απόδοσή του σε επενδύσεις. Αξιολογώντας αν το προϊόν που σκοπεύει να αγοράσει αξίζει την τιμή του και αν τα οφέλη των προϊόντων υπερτερούν της επένδυσης που πραγματοποιούνται υπό χρηματοοικονομικό αντιληπτό κίνδυνο. Όταν ένας καταναλωτής ανησυχεί ότι μια παρορμητική αγορά μπορεί να του αφαιρέσει πολύτιμα μετρητά, κινδυνεύει, επίσης, από οικονομικό κίνδυνο.

- Κοινωνικός/ψυχολογικός κίνδυνος

Είναι γνωστό ότι η μάρκα εργάζεται εξαιρετικά σκληρά στη δημιουργία μιας ταυτότητας και εικόνας με την οποία οι πελάτες μπορούν να ταυτιστούν. Οι πελάτες αρχίζουν, επίσης, να σχετίζονται με μια συγκεκριμένη μάρκα και έτσι διστάζουν να συσχετιστούν με μια μάρκα νεότερης ή χαμηλότερης τιμής. Τέτοιοι αντιληπτοί κίνδυνοι μπορούν να ταξινομηθούν ως κοινωνικός κίνδυνος. Ένα παράδειγμα θα ήταν η απροθυμία ενός καταναλωτή να φορέσει μια συγκεκριμένη μάρκα ρούχων, επειδή επηρεάζει την κοινωνική του θέση.

- Κίνδυνος χρόνου

Αυτό το είδος κινδύνου αναφέρεται στην ανησυχία του καταναλωτή για την κατανάλωση χρόνου όταν αγοράζει ένα νέο προϊόν. Ο καταναλωτής εδώ ανησυχεί για το πόσο χρόνο, καθώς και την προσπάθεια που θα καταναλώσει το νέο προϊόν. Ένα κοινό παράδειγμα εδώ είναι όταν οι επιχειρήσεις μεταβαίνουν από το υπάρχον λογισμικό σε νέο. Εάν χρησιμοποιούν πολύπλοκο νέο λογισμικό, η εταιρεία θα πρέπει να εκπαιδεύσει τους πόρους της στο νέο λογισμικό και έτσι θα πρέπει να επενδύσει το χρόνο και την προσπάθειά της όταν κάνει την αλλαγή. Οι εταιρείες, επομένως, αντιμετωπίζουν αυτό το είδος ανησυχίας προωθώντας τα προϊόντα τους ως εξοικονόμηση χρόνου.

1.4. Αντιληπτός Κίνδυνος κατά τη Διάρκεια της Πανδημίας COVID-19

Μέσα σε μόλις τρεις μήνες, η πανδημία COVID-19 έχει γίνει η πιο σοβαρή παγκόσμια πρόκληση για την υγεία, μετά την Ισπανική Γρίπη πριν από έναν αιώνα (Pederson, 2018). Η πανδημία COVID-19 έχει ήδη εισέλθει, μολύνοντας 213 χώρες, με πάνω από 3 εκατομμύρια επιβεβαιωμένες περιπτώσεις και περισσότερους από 200.000 θανάτους (status quo στις 28 Απριλίου (World Health Organization, 2021). Ενώ ορισμένες κυβερνήσεις εφαρμόζουν δραστικά μέτρα για την επιβράδυνση της εξάπλωσης της πανδημίας, όπως ταξιδιωτικούς περιορισμούς, κλείσιμο συνόρων, απαγόρευση κυκλοφορίας και περιορισμό της προσωπικής επαφής με την οικογένεια, άλλες αποφάσισαν να λάβουν ήπιες ενέργειες ή κυρίως εθελοντικά μέτρα.

Μαζί με την πανδημία, ο φόβος εξαπλώνεται και μεγαλώνει και αυτό δεν είναι ένα νέο φαινόμενο. Ο λόγος είναι ανιχνεύσιμος στη θεωρία επικοινωνίας του κινδύνου, που βρίσκεται στην ιστορία της δημόσιας υγείας, και επιβεβαιώνεται επίσης από τις τρέχουσες εξελίξεις της πανδημίας COVID-19.

Μέχρι τώρα, η πλειοψηφία των ανθρώπων σε όλο τον κόσμο έχει ακούσει και βιώσει τον Κορωνοϊό, αλλά και για την ανάγκη εντατικής υγιεινής των χεριών και κοινωνικής απόστασης, για την αποτροπή της διάδοσής του. Ωστόσο, ενώ ορισμένα άτομα τηρούν αυστηρά τους περιορισμούς, άλλα αγνοούν ή καθυστερούν τους κανόνες των κυβερνήσεων και ανακατεύονται σε πλήθη σε δημόσιους χώρους, σε παραλίες ή στα σπίτια τους. Το γεγονός ότι τα άτομα σε αυτές τις περιόδους κοινής πρόκλησης ενεργούν διαφορετικά, υποδηλώνει ότι ο αντιληπτός κίνδυνος σχετικά με αυτόν τον νέο ιό διαφέρει έντονα μεταξύ των διαφορετικών θέσεων και ατόμων. Αυτό σημαίνει, επιπλέον, ότι ο αντιληπτός κίνδυνος είναι δυνητικά ένας ισχυρός μετασχηματιστής της εξέλιξης της πανδημίας, καθώς μπορεί να επηρεάσει τον αριθμό των νέων θετικών περιπτώσεων.

Το ξέσπασμα του Κορωνοϊού κηρύχθηκε έκτακτη ανάγκη δημόσιας υγείας διεθνούς ενδιαφέροντος από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας (ΠΟΥ) στις 30 Ιανουαρίου 2020, και έκτοτε, πολλές κυβερνήσεις έχουν κηρύξει κατάσταση έκτακτης ανάγκης, επιτρέποντας την ανακατανομή πόρων και τη λήψη δραστικών μέτρων. Η παγκόσμια κοινότητα και οι εθνικές και τοπικές κυβερνήσεις «πολεμούν» και ελπίζουν να «κερδίσουν τον πόλεμο ενάντια στην πανδημία» (Levenson, 2021; Gebrekidan, 2021). Για παράδειγμα, ως απάντηση στη πανδημία, στη Νέα Υόρκη αναπτύχθηκε ένα πλοίο-νοσοκομείο του Πολεμικού Ναυτικού των Η.Π.Α., με χωρητικότητα 1.000 κλινών (Cooper και Gibbons-Neff, 2020).

Στο πλήθος των συζητήσεων και των άρθρων σε διαφορετικά μέσα, μπορούμε να εντοπίσουμε όλα τα τυπικά συστατικά μιας εποχής πανδημίας, δηλαδή:

- ✚ Κατηγορίες
- ✚ Πλοκή
- ✚ Εκμετάλλευση
- ✚ σκοτεινά ενδιαφέροντα
- ✚ παραπληροφόρηση και
- ✚ δυσπιστία.

Υπάρχουν μερικοί άνθρωποι που προσπαθούν να καθησυχάσουν, ενώ άλλοι απαιτούν συνεργασία και ορθολογισμό για την αντιμετώπιση των σύνθετων σεναρίων. Ένα προς ένα, αναδύονται τα στοιχεία που χαρακτηρίζουν

τον αντιληπτό κίνδυνο, όπου πρέπει να ληφθούν υπόψη όταν η διαχείριση της επικοινωνίας του κινδύνου από τις κυβερνήσεις πρέπει να βασίζεται στον ορθολογισμό και τη συνείδηση.

Οι αντιληπτοί κίνδυνοι αναφέρονται στις διαισθητικές αξιολογήσεις των κινδύνων που εκτίθενται ή ενδέχεται να εκτεθούν οι άνθρωποι (Rohrman, 2008), συμπεριλαμβανομένου ενός πλήθους ανεπιθύμητων ενεργειών που οι ίδιοι συνδέουν με μια συγκεκριμένη αιτία (Rohrman και Renn, 2000). Οι αντιληπτοί κίνδυνοι αποτελούν ερμηνείες του κόσμου. Η αξιολόγηση των κινδύνων επηρεάζεται από πολλούς ατομικούς και κοινωνικούς παράγοντες, και διαφορετικούς κοινωνικούς, πολιτιστικούς και συμφραζόμενους παράγοντες που επηρεάζουν την αντιληπτό κίνδυνο. Αυτά υπερβαίνουν τα κλασικά χαρακτηριστικά κινδύνου και βασίζονται σε εμπειρίες, πεπτοιθήσεις, συμπεριφορές, κρίσεις, αντιλήψεις και συναισθήματα, καθώς και ευρύτερες κοινωνικές, πολιτιστικές και θεσμικές διαδικασίες (Pidgeon, 1998). Αν και οι αντιληπτοί κίνδυνοι ενεργούν ως μέτρα προληπτικής δράσης (Wiedemann και Schütz, 2005), η εμπλοκή σε προληπτικές συμπεριφορές υγείας δεν καθορίζεται απλώς από τη συνειδητοποίηση αντικειμενικών κινδύνων για την υγεία, αλλά επηρεάζεται επίσης από τις πεπτοιθήσεις για την υγεία και από συγκεκριμένες γνώσεις για την υγεία (Renner et al., 2008).

Τα αποτελέσματα μιας εκτεταμένης έρευνας έδωσαν τη δυνατότητα να επισημανθούν ορισμένα βασικά χαρακτηριστικά που εξηγούν τον αντιληπτό κίνδυνο και την επίδρασή του στη λήψη αποφάσεων. Αυτά τα χαρακτηριστικά είναι τα εξής (Cerese, 2017):

- ✚ εξοικείωση
- ✚ δυνατότητα ελέγχου
- ✚ εθελοντική έκθεση
- ✚ πιθανή καταστροφή
- ✚ δικαιοσύνη
- ✚ αμεσότητα κινδύνου και
- ✚ επίπεδο γνώσης

Σύμφωνα με αυτήν την προσέγγιση, ο αντιληπτός κίνδυνος είναι η υποκειμενική κρίση που δημιουργούν οι άνθρωποι σχετικά με τα χαρακτηριστικά, τη σοβαρότητα και τον τρόπο διαχείρισης του κινδύνου. Ένα

από τα βασικά στοιχεία είναι η αίσθηση της οργής και της αγανάκτησης που δημιουργεί ο κίνδυνος, η οποία πολλαπλασιάζει το άγχος και διατρέχει γρήγορα την κοινωνία. Στην πραγματικότητα, οι Sandman et al. (1998) προτείνουν έναν ορισμό του κινδύνου ως προϊόν. Ο κίνδυνος προορίζεται ως μια πιθανότητα εκτίμησης που παράγεται συγκρίνοντας την πιθανότητα να συμβεί ένα γεγονός και τη σοβαρότητα της πιθανής ζημιάς αυτού. Επηρεάζεται σε μεγάλο βαθμό από την οργή, η οποία αποτελεί το βασικό στοιχείο για τη σύλληψη ή την κατανόηση του εκτιμώμενου κινδύνου, που αφορά τόσο τη φύση του κινδύνου όσο και τη διαχείρισή του.

Τα στοιχεία που αυξάνουν ή μετριάζουν τον φόβο και τον αντιληπτό κίνδυνο έχουν εξεταστεί και συζητηθεί εκτενώς από τους (Slovic, 1992):

✚ Εθελοντισμός

Εάν ο κίνδυνος λαμβάνεται εθελοντικά, φαίνεται να θεωρείται χαμηλότερος. Αυτό ισχύει για το κάπνισμα, την οδήγηση γρήγορων αυτοκινήτων και την άσκηση επικίνδυνων σπορ. Εάν ο κίνδυνος επιβάλλεται από άλλους (εξωτερικές δυνάμεις) ή είναι ανεξέλεγκτος, θεωρείται μεγαλύτερος. Ο κίνδυνος του COVID-19, όπως και όλες οι επιδημίες, δεν είναι μόνο ακούσιος, αλλά σαφώς ανεξέλεγκτος από τα άτομα, και είναι δύσκολο να ελεγχθεί ακόμη και από τις υγειονομικές αρχές και τις κυβερνήσεις.

✚ Γνώση

Ένας ασυνήθιστος κίνδυνος θεωρείται πιο τρομακτικός. Σε αυτή τη περίπτωση περιλαμβάνεται και ο COVID-19. Ο κίνδυνος φυσικής προέλευσης προκαλεί λιγότερο φόβο από αυτόν που προκαλείται από τον άνθρωπο και οι θεωρίες συνωμοσίας που συνοδεύουν τη νέα απειλή αυξάνουν το αίσθημα δυσφορίας και φόβου. Ένας αναστρέψιμος κίνδυνος θεωρείται ότι σχετίζεται με λιγότερο άγχος σε σύγκριση με έναν μη αναστρέψιμο κίνδυνο. Ένας κίνδυνος που συνοδεύεται από οφέλη θα μπορούσε επίσης να είναι αποδεκτός, όπως συμβαίνει με τις τεχνολογίες / βιομηχανίες που δημιουργούν θέσεις εργασίας ή παρέχουν υπηρεσίες, ενώ επηρεάζουν την κοινωνική δικαιοσύνη, όπου οι κοινωνικές αποφάσεις πρέπει να εξισορροπούνται έναντι διαφορετικών αναγκών και αξιών. Στη περίπτωση του νέου COVID-19, μπορούμε να δούμε πώς άτομα, κοινότητες και χώρες υποφέρουν από μειονεκτήματα.

Ο φόβος του θανάτου εντοπίζεται σε κάθε σημείο, ανεξάρτητα από το ποσοστό θνησιμότητας.

✚ Ορατότητα

Ένας αόρατος παράγοντας κινδύνου θεωρείται πιο επικίνδυνος από έναν ορατό (π.χ. χημικό εργοστάσιο, αποτεφρωτήρας ή σταθμός βάσης ραδιοφώνου).

✚ Εμπιστοσύνη

Εάν υπάρχει εμπιστοσύνη σε όσους διαχειρίζονται τον κίνδυνο, τότε ο κίνδυνος δεν θεωρείται υψηλός. Στην περίπτωση του COVID-19, πολλά άτομα υψώνουν τη φωνή τους, ακόμη και με ευκαιριακό τρόπο, για να υπονομεύσουν την αξιοπιστία των υγειονομικών αρχών. Μόλις χαθεί η εμπιστοσύνη, είναι πολύ δύσκολο να ανακτηθεί. Οι αποκλίσεις εντός της επιστημονικής κοινότητας σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης μπορεί να έχουν καταστροφικές επιπτώσεις εάν δεν επιτευχθεί συναίνεση. Οι δημόσιες αρχές πρέπει να δίνουν ιδιαίτερη προσοχή στην ανταλλαγή των γνώσεων, στην εύρεση συμμαχιών στην κοινωνία και στην οικοδόμηση εμπιστοσύνης, η οποία με τη σειρά της θα μειώνει τον φόβο.

Ο φόβος είναι εγγενής στα χαρακτηριστικά του COVID-19 και δεν είναι απολύτως διαχειρίσιμος, ειδικά με γενικές κλήσεις κυριαρχίας του φόβου και τη περίσσεια ανησυχία του κοινού γύρω από τη δύσκολη διαχείριση ενός τόσο πολύπλοκου προβλήματος.

Ο τρέχων φόβος και η αντίληψή των ανθρώπων για τον κίνδυνο μπορεί να χρησιμεύσει ως χρήσιμο εργαλείο για την προώθηση της αυξημένης ετοιμότητας και της βελτιωμένης ανταπόκρισης στον τομέα της υγείας. Επιπλέον, σε μεγαλύτερη κλίμακα, ο φόβος μπορεί να προωθήσει τη συνείδηση και τη φροντίδα προς τον πλανήτη, ακολουθώντας τη δήλωση του φιλόσοφου Hans Jonas, σύμφωνα με τον οποίο μια αυθεντική ευθύνη απέναντι στο μέλλον συνεπάγεται φόβο. Ο φόβος που βασίζεται στις βιολογικές «αποσκευές» των ανθρώπων μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως εργαλείο που οδηγεί στη σύνεση. Προκειμένου να διασφαλιστεί η απαραίτητη υποχρέωση ενημέρωσης και το δικαίωμα γνώσης, τα συμβατικά και τα κοινωνικά μέσα προσφέρουν άμεσες ενημερώσεις σχετικά με τον αριθμό των μολυσμένων ατόμων και κάθε νέο θάνατο, συνοδευόμενο από τον αριθμό των πολιτών που

υπόκεινται σε μέτρα περιορισμού. Κάθε θάνατος λαμβάνει τεράστιο βάρος και αυξάνει το φόβο και τη σύγχυση.

Επιπλέον, ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας (ΠΟΥ) εκδίδει καθημερινές εκθέσεις, με το απαραίτητο επίπεδο λεπτομέρειας, για να εκτιμήσει όχι μόνο τη συνολική έκταση της κρίσης, αλλά και την πρόοδό της. Οι αναφορές δείχνουν τον πληθυσμό των κατοίκων, τον αριθμό των επιβεβαιωμένων κρουσμάτων ανά ημέρα και τον σωρευμένο αριθμό κρουσμάτων, τον αριθμό των θανάτων ανά ημέρα και τη σωρευτική θνησιμότητα ανά ημέρα, και άλλες πληροφορίες, συμπεριλαμβανομένων των υπόπτων περιστατικών και των καμπυλών τάσεων της πανδημίας. Το υπολογιζόμενο ποσοστό θνησιμότητας, χρησιμοποιώντας περιπτώσεις που δεν είναι άρρωστοι, αλλά όλες οι μολυσμένες περιπτώσεις ως παρονομαστής, θα μπορούσε να παράσχει σημαντικές πληροφορίες για τις διάφορες χρονικές περιόδους εάν το ποσοστό είναι αληθές. Η αύξηση της γενικής θνησιμότητας και η εισαγωγή σε νοσοκομεία σε μονάδες εντατικής θεραπείας θα ήταν καταλληλότερη για την κατανόηση της δυναμικής της πανδημίας (World Health Organization, 2020).

Στην Ιταλία, χρησιμοποιώντας το ποσοστό περιστατικών θνησιμότητας (CFR) ως πληρεξούσιο, στο υψηλό σημείο της πανδημίας, το CFR ανερχόταν πάνω από 12,3%, ελαφρώς υψηλότερο από ότι στην Ισπανία (9,7%) και στη Γαλλία (8,6%), αλλά πολύ υψηλότερο από αυτό των Η.Π.Α. (2,8%) και των περισσότερων χωρών. Πέρα από την εις βάθος ανάλυση των αιτιών, ο απόλυτος αριθμός των θανάτων δημιουργεί μεγάλη ανησυχία, ειδικά όταν οι θάνατοι αυτοί συγκεντρώνονται σε περιορισμένο γεωγραφικό χώρο, όπως γηροκομεία, κατοικίες για ηλικιωμένους ή νοσοκομεία (Johns Hopkins University of Medicine, 2020).

Στη περίπτωση του COVID-19, απαιτείται ένα καλό χώρο-χρονικό πλαίσιο για την υποστήριξη του ορισμού των σεναρίων για τη φάση μετά τη πανδημία. Μια στρατηγική «stop and go», όπως προβλέπει το Imperial College London, φαίνεται εφικτή, ιδίως αν λάβουμε υπόψη την ανάγκη για ευέλικτα μέτρα και περιορισμένη γνώση τόσο της διάρκειας της μολυσματικής ικανότητας όσο και της αναγνώρισης της επίκτητης ανοσίας (Ferguson et al, 2020). Οι σχετικές παράμετροι θα ήταν χρήσιμες για την καθοδήγηση των υπευθύνων λήψης αποφάσεων στις επιλογές τους (Flaxman et al., 2020).

Ο ρόλος των παραγόντων που προσδιορίστηκαν παραπάνω, δηλαδή, ο εθελοντισμός, η γνώση, η ορατότητα και η εμπιστοσύνη, είναι ζωτικής σημασίας για τον σχεδιασμό δράσεων επικοινωνίας, κατάλληλων για την επόμενη ευαίσθητη φάση της πανδημίας. Για να μπορέσουν να επικοινωνήσουν στρατηγικές πρέπει να αξιολογηθεί η εφαρμογή και η αποτελεσματικότητα διαφορετικών προστατευτικών μέτρων για διαφορετικές ηλικιακές ομάδες και άτομα με διαφορετικές συνθήκες υγείας. Η ενεργός συμμετοχή των κοινοτήτων, που δείχνουν εξαιρετικές δεξιότητες δημιουργικότητας, κινητοποίησης και υποστήριξης, μπορεί να μετατρέψει την αίσθηση της οργής σε μια υπόθεση προσωπικής και συλλογικής ευθύνης.

Επιπλέον, η γνώση συνεπάγεται την ανάπτυξη της συλλογικής συνείδησης, την αύξηση της αυτό-αποτελεσματικότητας και την ενδυνάμωση της συμβολής στη λήψη πολιτικών αποφάσεων. Η αμοιβαία εμπιστοσύνη και η εξάρτηση από τοπικά δίκτυα επικοινωνίας θα μπορούσαν να αυξήσουν εκθετικά τις δυνατότητες εφαρμογής ευέλικτων μέτρων. Πρέπει να μεγιστοποιηθεί η προσοχή στις πτυχές της ισότητας και του σεβασμού των δικαιωμάτων και της ιδιωτικής ζωής (Nie et al., 2016).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ

2.1. Εννοιολογική Προσέγγιση

Η έννοια της «συναισθηματικής αλληλεγγύης» εμφανίστηκε για πρώτη φορά στις αρχές του 20^{ου} αιώνα, στο έργο του Durkheim (1912), που παρατήρησε ότι τα άτομα σε ένα θρησκευτικό περιβάλλον μπορεί να αναπτύξουν ισχυρούς συναισθηματικούς δεσμούς, δηλαδή συναισθηματική αλληλεγγύη το ένα με το άλλο, προκαλούμενη από τις ιερές πεποιθήσεις και συλλογικές συμπεριφορές που μοιράστηκαν. Η αλληλεπίδραση, η οποία είχε παραμείνει σιωπηρή στο έργο του Durkheim (1912), προστέθηκε αργότερα από τον Collins (1975), ως το τρίτο προηγούμενο της συναισθηματικής αλληλεγγύης. Αυτό το τρισδιάστατο μοντέλο αποτελεί τη θεωρία συναισθηματικής αλληλεγγύης, η οποία αναπτύχθηκε για πρώτη φορά στην τουριστική έρευνα των Woosnam, Norman και Ying (2009). Η θεωρία, ακόμη και πριν από τη συμβολή του Collins (1975), παρείχε πολύτιμες γνώσεις για την εμφάνιση και την επίδραση των συναισθηματικών δεσμών μεταξύ των μελών της οικογένειας (Geiger, 1955; Klapp, 1959) ή των φυλακισμένων (Street, 1965).

Η έννοια της συναισθηματικής αλληλεγγύης, που προέρχεται από τα πρώτα έργα της κλασικής κοινωνιολογίας, έχει πάρει πολλές μορφές με την πάροδο των ετών (de Beer και Koster, 2010). Σε γενικές γραμμές, η συναισθηματική αλληλεγγύη έχει δύο κοινά αποδεκτές αντιλήψεις. Σύμφωνα με τους Wallace και Wolf (2006), η αλληλεγγύη μπορεί να εκληφθεί ως η αίσθηση της ταυτοποίησης ενός ατόμου με ένα άλλο άτομο που χρησιμεύει στην ενίσχυση των δεσμών μεταξύ αυτών των ατόμων. Η δεύτερη αντίληψη περιλαμβάνει τέτοιους δεσμούς που χαρακτηρίζονται από την αντιληπτή συναισθηματική εγγύτητα και το βαθμό επαφής μεταξύ των ατόμων (Hammarstrom, 2005).

Η συναισθηματική αλληλεγγύη έγινε δημοφιλής μέσω της ανάπτυξης της κλίμακας συναισθηματικής αλληλεγγύης που πρότεινε ο Gronvold (1988). Μέσα στην κλίμακα, χρησιμεύουν πέντε αντικείμενα για τη μέτρηση της έννοιας (στοργή, δικαιοσύνη, σεβασμός, εμπιστοσύνη και κατανόηση). Ωστόσο, μέσω των περιορισμών που συνδέονται με μέτρα ενός αντικειμένου, έχουν αναπτυχθεί εναλλακτικές κλίμακες συναισθηματικής αλληλεγγύης. Αυτό οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στο επιχείρημα ότι τα μέτρα ενός αντικειμένου δεν μπορούν πάντα να καλύψουν την ουσία των σύνθετων κατασκευών (Netemeyer, Bearden και Sharma, 2003).

2.2. Η κλίμακα Συναισθηματικής Αλληλεγγύης (ESS)

Στο πλαίσιο των σχέσεων μεταξύ των κατοίκων και των τουριστών ενός προορισμού, οι Woosnam και Norman (2010) διατύπωσαν την κλίμακα συναισθηματικής αλληλεγγύης (ESS). Το ESS απαρτίζεται από τρεις παράγοντες και τα αντίστοιχα αντικείμενά τους:

- ✚ φιλόξενη φύση
- ✚ συναισθηματική εγγύτητα
- ✚ συμπαθητική κατανόηση

Επί του παρόντος, το ESS είναι σχετικά νέο και δεν έχει χρησιμοποιηθεί σε συνδυασμό με άλλες κατασκευές που σχετίζονται με το ταξίδι και τον τουρισμό.

Λογικά, η συναισθηματική αλληλεγγύη αντιμετωπίστηκε σχεδόν αποκλειστικά ως εξαρτώμενη μεταβλητή στην οποία ανταγωνίζονται μια πληθώρα ανεξάρτητων μεταβλητών για να εξηγήσουν την έννοια (McChesney και Bengston 1988). Οι Bahr et al. (2004) διαπίστωσαν ότι ο χρόνος που αφιερώθηκε μεταξύ γονέων και παιδιών συσχετίστηκε σημαντικά με την αλληλεγγύη που βιώνουν τα άτομα. Επιπλέον, εντόπισαν ότι ο βαθμός επικοινωνίας σχετίζεται επίσης σημαντικά με την οικογενειακή μοναξιά. Τέτοια ευρήματα δείχνουν ότι τόσο η ποιότητα όσο και η ποσότητα των δεικτών

χώρου/ χρόνου επηρεάζουν τον βαθμό εγγύτητας, το επίπεδο ταυτοποίησης και το επίπεδο συμφωνίας, κάθε μορφή αλληλεγγύης.

Το έργο των Lowenstein και Daatland (2006) σε πολλές χώρες (π.χ. Νορβηγία, Αγγλία, Γερμανία, Ισπανία και Ισραήλ) έδειξε ότι η ανταλλαγή υποστήριξης μεταξύ των ατόμων προβλέπει σημαντικά τον βαθμό συναισθηματικής αλληλεγγύης που βιώνουν αυτά τα άτομα μεταξύ τους. Εξετάζοντας τη συναισθηματική αλληλεγγύη στο πλαίσιο των σχέσεων κατοίκων-τουριστών, ο Woosnam (2010b) διαπίστωσε ότι οι κοινές πεποιθήσεις, η κοινή συμπεριφορά και η αλληλεπίδραση μεταξύ των μελών κάθε ομάδας προβλέπουν σημαντικά τον βαθμό συναισθηματικής αλληλεγγύης των ατόμων μεταξύ τους. Ένα τέτοιο εύρημα υποστηρίζει το μοντέλο του Durkheim (1995).

Πολλά μέτρα που έχουν χρησιμοποιηθεί για να εξηγήσουν τη συναισθηματική αλληλεγγύη δεν αποδίδουν πάντα σημαντικές σχέσεις. Ωστόσο, ορισμένες μελέτες δείχνουν αδύναμους συσχετισμούς μεταξύ των μεταβλητών πρόβλεψης και αλληλεγγύης. Για παράδειγμα, σε αντίθεση με τον Woosnam (2010b), ο Hammarstrom (2005) δεν βρήκε σημαντική σχέση μεταξύ των κοινών αξιών και της συναισθηματικής αλληλεγγύης. Εστιάζοντας στα δημογραφικά χαρακτηριστικά, οι Mills, Wakeman και Fea (2001) διαπίστωσαν ότι το φύλο, η ηλικία, το εκπαιδευτικό επίπεδο και η οικογενειακή κατάσταση δεν προβλέπουν σημαντικά τον βαθμό αλληλεγγύης που βιώνουν τα εγγόνια και οι παππούδες. Ο Klapp (1959) διαπίστωσε ότι η τακτική πρακτική συμπεριφοράς (δηλαδή, οι τελετουργίες) έχει μέτριους έως χαμηλούς συσχετισμούς με την αλληλεγγύη. Τέτοια ευρήματα μπορούν να εξηγηθούν μέσω του πλαισίου του Durkheim (1995), υποδεικνύοντας ότι η κοινή συμπεριφορά αποτελεί έναν μόνο παράγοντα που συμβάλλει στην αλληλεγγύη με άλλους.

2.3. Συναισθηματική Αλληλεγγύη & Τουρισμός

Ενώ οι περισσότερες έρευνες στη βιβλιογραφία για τα ταξίδια και τον τουρισμό έχουν επικεντρωθεί στην πλευρά της ζήτησης του τουρισμού, δίνεται

μεγαλύτερη έμφαση στην πλευρά της προσφοράς. Η βασική γνώση των οικονομικών δείχνει ότι η ζήτηση δεν μπορεί να υπάρχει χωρίς προσφορά, καθώς και οι δύο συνδέονται άρρηκτα. Ένα σημαντικό στοιχείο της τουριστικής προσφοράς επικεντρώνεται στους κατοίκους ως παρόχους υπηρεσιών (δηλαδή, «Οικοδεσπότες») και οι αντιλήψεις τους για τον τουρισμό έχουν αντίκτυπο στην κοινότητα.

Υπάρχουν δύο κύριοι λόγοι για τη διατήρηση της έμφασης στις μελέτες συμπεριφοράς των κατοίκων τουριστικών προορισμών:

- ✚ το γεγονός ότι οι άνθρωποι που ζουν σε έναν τουριστικό προορισμό ενδιαφέρονται πολύ για τις υπάρχουσες και τις πιθανές επιπτώσεις (π.χ. κοινωνικές, πολιτιστικές, οικονομικές, περιβαλλοντικές και πολιτικές) τον τουρισμό στη ζωή τους, τη ζωή των άλλων και τους υπάρχοντες πόρους.
- ✚ η συνειδητοποίηση ότι είναι σημαντικό να συμπεριληφθούν οι φωνές και οι ανησυχίες των κατοίκων στον προγραμματισμό της τουριστικής ανάπτυξης, ειδικά εάν οι οργανώσεις μάρκετινγκ του προορισμού ή τα τουριστικά γραφεία διαχείρισης είναι υποστηρικτές της αειφόρου τουριστικής ανάπτυξης (Gursoy et al., 2010).

Πιο πρόσφατα, το έργο των Gursoy et al. (2010) παρείχε μια εκτενή ανασκόπηση της έρευνας σχετικά με παράγοντες που επηρεάζουν τη στάση των κατοίκων σχετικά με τον τουρισμό και τη ανάπτυξη αυτού, αναφέροντας μια σειρά κοινωνικό-οικονομικών και κοινωνικό-δημογραφικών μεταβλητών. Όπως και η συναισθηματική αλληλεγγύη, οι στάσεις των κατοίκων για τον τουρισμό αντιμετωπίστηκαν ως μια μεταβλητή εξόδου (Harrill, 2004) που μπορεί δυνητικά να εξηγηθεί από μεταβλητές κοινωνικό-δημογραφικών, κοινωνικοοικονομικών, χωρικών και ταξιδιωτικών συμπεριφορών. Ενώ από αυτό το σώμα της βιβλιογραφίας έχουν εξαχθεί ορισμένα βασικά συμπεράσματα, δυστυχώς, πολύ λίγα συνεπή ευρήματα έχουν προταθεί στη βιβλιογραφία (McGehee και Andereck, 2004). Ωστόσο, για να μην υπονομευθεί το θέμα, ορισμένα παραδείγματα μπορεί να χρησιμεύσουν για να τονιστεί αυτή η ασυνέπεια.

Όσον αφορά την ηλικία, διαπιστώθηκε ότι οι ηλικιωμένοι κάτοικοι έχουν περισσότερες αρνητικές αντιλήψεις για την τουριστική ανάπτυξη από ότι οι νεότεροι κάτοικοι (Cavus και Tanrisevdi, 2002). Σε αντίθεση με αυτό, ωστόσο, οι McGehee και Andereck (2004) διαπίστωσαν ότι οι ηλικιωμένοι είναι λιγότερο

πιθανό να συμφωνήσουν με δηλώσεις σχετικά με τις αρνητικές επιπτώσεις του τουρισμού.

Όσον αφορά την εγγύτητα με ένα τουριστικό κέντρο, οι Belisle και Hoy (1980) διαπίστωσαν ότι καθώς αυξάνεται η απόσταση από την τουριστική ζώνη, οι θετικές επιπτώσεις που γίνονται αντιληπτές είναι λιγότερο ευνοϊκές. Ένα τέτοιο εύρημα έρχεται σε αντίθεση με το έργο των Harrill και Potts (2003), οι οποίοι διαπίστωσαν ότι η γειτονιά με τις πιο αρνητικές στάσεις για τον τουρισμό βρισκόταν στο τουριστικό κέντρο και είχαν τις πιο αρνητικές επιπτώσεις. Αναμφισβήτητα, μια τέτοια ασυνέπεια μπορεί να εξηγηθεί μέσω του συμφραζόμενου χαρακτήρα των μελετών που διεξήχθησαν σε πολύ διαφορετικές περιοχές, με πολύ διαφορετικές περιστάσεις γύρω από τον τουρισμό και την πιθανή ανάπτυξη του (Anderneck και Vogt 2000).

Μία κοινά χρησιμοποιούμενη κλίμακα για τη μέτρηση της στάσης των κατοίκων είναι η Κλίμακα Τουριστικής Επίδρασης (TIAS) που αναπτύχθηκε για πρώτη φορά από τους Lankford και Howard (1994). Τις δύο τελευταίες δεκαετίες, πολλές μελέτες έχουν χρησιμοποιήσει την κλίμακα σε διάφορους ιστότοπους, όπως: Η.Π.Α. (Lankford και Howard 1994), Ταϊβάν (Lankford, Chen και Chen 1994), Βρετανική Κολομβία (Rollins, 1997), Νέα Ορλεάνη - Λουιζιάνα (Vesey και Dimanche, 2001), Τσάρλεστον - Νότια Καρολίνα (Harrill και Potts, 2003) και Βόρεια Καρολίνα (Wang και Pfister, 2008). Συνήθως, η Κλίμακα Τουριστικής Επίδρασης (TIAS) αποδίδει μια δομή δύο παραγόντων. Πιο πρόσφατα, οι Wang και Pfister (2008) ανέπτυξαν μια δομή δύο παραγόντων υποστήριξης για την ανάπτυξη του τουρισμού και τις συμβολές του τουρισμού στην κοινότητα.

Ενώ η κλίμακα έχει αποδειχθεί ότι εμφανίζει υψηλά μέτρα αξιοπιστίας, οι μελέτες έχουν εξετάσει ελάχιστα την εγκυρότητα της κλίμακας (Rollins, 1997). Επιπλέον, οι μελέτες έχουν χρησιμοποιήσει μόνο ανάλυση διερευνητικών παραγόντων για τον προσδιορισμό της δομής των παραγόντων της κλίμακας. Όχι μόνο δεν έχει επιβεβαιωθεί η δομή των παραγόντων της TIAS, αλλά οι ερευνητές έχουν παραμελήσει να εξετάσουν το πώς τα συναισθήματα των κατοίκων απέναντι στους τουρίστες επηρεάζουν τη στάση τους για τον τουρισμό και την τουριστική ανάπτυξη.

2.4. Συναισθηματική Αλληλεγγύη κατά τη Διάρκεια της Πανδημίας COVID-19

Σε μια προσπάθεια επέκτασης του μοντέλου του Durkheim (1995), η συναισθηματική αλληλεγγύη πρέπει να εξεταστεί ως προηγούμενο των αποτελεσμάτων. Σε αυτό το σημείο, κανείς δεν έχει χρησιμοποιήσει τη συναισθηματική αλληλεγγύη για να εξηγήσει γιατί οι κάτοικοι έχουν στάσεις όσον αφορά τον τουρισμό και την τουριστική ανάπτυξη. Αν και δεν είναι ένα μέτρο συναισθηματικής αλληλεγγύης, αλλά ένας πρόδρομος για την ύπαρξη της δομής (Woosnam και Norman 2010), ορισμένοι ερευνητές (Andereck et al., 2005; Lankford και Howard 1994; Teye, Sonmez και Sirakaya 2002) εξέτασαν πώς ο βαθμός επαφής των κατοίκων με τους τουρίστες ή η αλληλεπίδραση μπορεί να χρησιμεύσει για να εξηγήσει τη στάση των ατόμων για τον τουρισμό και την τουριστική ανάπτυξη. Όπως διαπίστωσε ο Woosnam (2010b), η αλληλεπίδραση και η συναισθηματική αλληλεγγύη αποτελούν μοναδικές κατασκευές, με τη πρώτη να προβλέπει σημαντικά την τελευταία.

Στην έρευνα για τον τουρισμό, η μελέτη της συναισθηματικής αλληλεγγύης εισήχθη μόλις από τους Woosnam et al. (2009). Χρησιμοποιώντας τη θεωρία, οι Woosnam et al. (2009) έδειξαν ότι οι κάτοικοι και οι τουρίστες θα μπορούσαν να είναι συνεργατικοί και να ενωθούν μεταξύ τους. Σε μια μεταγενέστερη μελέτη, οι Woosnam και Norman (2010) ανέπτυξαν την Κλίμακα Συναισθηματικής Αλληλεγγύης (ESS) που περιλαμβάνει 10 στοιχεία σε τρεις διαστάσεις φιλόξενης φύσης, συναισθηματικής εγγύτητας και συμπαθητικής κατανόησης. Για λίγο πάνω από μια δεκαετία, η τρισδιάστατη δομή του ESS έχει αποδειχθεί αξιόπιστη και έγκυρη σε διάφορους πολιτισμούς και τύπους τουρισμού (Joo, Cho και Woosnam, 2019; Joo et al., 2018; Lai και Hitchcock, 2017).

Η συναισθηματική αλληλεγγύη επηρεάζεται συχνά από τους δεσμούς μεταξύ των ατόμων και των προορισμών. Η διάρκεια της διαμονής (Woosnam et al., 2010) ή η προσκόλληση στην κοινότητα (Li και Wan, 2017) αποτελούν προγνωστικά της συναισθηματικής αλληλεγγύης των κατοίκων προς τους τουρίστες. Ομοίως, οι τουρίστες που είναι πιο προσκολλημένοι σε έναν

προορισμό (Woosnam et al., 2018) ή ζουν πιο κοντά σε αυτόν (Joo et al., 2017) δείχνουν υψηλότερη συναισθηματική αλληλεγγύη προς τους κατοίκους. Τέτοιες φιλικές αισθήσεις τείνουν να καλλιεργούν εξίσου θετικές στάσεις. Οι κάτοικοι με υψηλή συναισθηματική αλληλεγγύη προς τους τουρίστες τείνουν να διατηρούν πιο αισιόδοξες απόψεις σχετικά με τον τρέχοντα αντίκτυπο και το μελλοντικό δυναμικό του τουρισμού στις κοινότητές τους (Lai και Hitchcock, 2017; Woosnam, 2012). Όσον αφορά τους τουρίστες, η συναισθηματική αλληλεγγύη περιορίζει την κοινωνική τους απόσταση με τους κατοίκους (Joo et al., 2018) και προωθεί τις προθέσεις τους να επανεξετάσουν και να προτείνουν τον προορισμό (Joo et al., 2020).

Παρά τις θεωρητικές τους συνέπειες, οι μελέτες για τη συναισθηματική αλληλεγγύη, μέχρι στιγμής, θεωρούσαν τον τουρισμό ως φυσιολογικό. Δηλαδή, δεν είναι γνωστό πώς η συναισθηματική αλληλεγγύη θα μπορούσε να προκύψει ή να λειτουργήσει σε προβληματικές καταστάσεις που συνεπάγονται κινδύνους για την ασφάλεια ή την υγεία. Μερικές μελέτες εξέτασαν την αντιληπτή ασφάλεια σε συνδυασμό με τη συναισθηματική αλληλεγγύη (π.χ. Simpson και Simpson, 2017; Suess et al., 2020; Woosnam et al., 2015) και εντόπισαν μια θετική σχέση μεταξύ των δύο εννοιών. Ωστόσο, καμία από τις ρυθμίσεις της μελέτης δεν περιλαμβάνει ακραίους κινδύνους όπως τον COVID-19. Είναι αναμφισβήτητο ότι η στάση και η συμπεριφορά των κατοίκων και των τουριστών θα ήταν σημαντικά διαφορετικές σε τέτοιες ακραίες καταστάσεις (Li et al., 2020) και πιθανόν να αποκαλύπτει μια κατάσταση όπου μεταξύ των δύο ομάδων παρατηρείται συναισθηματική δυσαρέσκεια αντί για συναισθηματική αλληλεγγύη (Joo et al., 2018).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΡΙΣΕΙΣ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

3.1. Γενικά

Η υγεία και ο τουρισμός συνδέονται με πολλούς τρόπους και υπάρχουν αρκετοί ξεχωριστοί τομείς μελέτης που περιλαμβάνουν τα σωματικά και ψυχολογικά οφέλη των ταξιδιών, με την επιδίωξη της βελτιωμένης υγείας να αποτελεί σημαντικό κίνητρο για τον τουρισμό. Ωστόσο, υπάρχουν κίνδυνοι για την υγεία που προκύπτουν από τη συμμετοχή στον τουρισμό και μπορούν να οδηγήσουν στην εμφάνιση τουριστικών κρίσεων.

Η υγεία είναι μια μεγάλη δημόσια και ιδιωτική ανησυχία γενικά και βασικό στοιχείο για την επιλογή προορισμού και την ικανοποίηση των επισκεπτών, με τα άτομα και την τουριστική βιομηχανία να αποφεύγουν τα περιβάλλοντα όπου ενδέχεται να υπάρχει κίνδυνος. Ενώ η συμβολή του τουρισμού είναι ευρέως αποδεκτή σε μια βελτιωμένη νοητική κατάσταση, πολλοί ταξιδιώτες αντιμετωπίζουν διάφορους κινδύνους για την υγεία (Clift και Grabowski, 1997; NCBI, 2003; WHO, 2002). Όταν τα προβλήματα είναι σοβαρά και επηρεάζουν τη φήμη και τις αφίξεις ενός τόπου, αυτοί οι κίνδυνοι έχουν τη δυνατότητα να γίνουν κρίσεις για τους οργανισμούς και τους προορισμούς (Thompson et al., 2003).

Ορισμένες μελέτες έχουν καταλήξει στο συμπέρασμα ότι η υγεία επηρεάζεται από την εμπειρία του διεθνούς τουρισμού (Dawood, 1989) και η αύξηση των ταξιδιών στην αλλοδαπή συνοδεύεται από αυξημένη συχνότητα εμφάνισης ασθενειών (Connor, 2005). Ένας γηράσκων πληθυσμός σημαίνει επίσης ηλικιωμένους ταξιδιώτες που συχνά είναι πιο ευάλωτοι σε κινδύνους για την υγεία. Ο τουρισμός έχει πρόσθετες επιπτώσεις στην υγεία των κατοίκων του προορισμού (Rodriguez-Garcia, 2001) που τείνουν να παραμελούνται σε οποιαδήποτε συζήτηση (Bauer, 2003).

Οι κυβερνητικοί και εμπορικοί τουριστικοί οργανισμοί πρέπει επομένως να αντιμετωπίσουν την πιθανότητα εμφάνισης κρίσεων που σχετίζονται με την

υγεία και να διαχειριστούν τις συνέπειές τους, καθώς και να αναλάβουν προληπτικά μέτρα όπου είναι δυνατόν. Οι ίδιοι οι τουρίστες μπορούν επίσης να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο όσον αφορά την αναζήτηση πληροφοριών, τη λήψη προφυλάξεων και τη συμπεριφορά με τον καταλληλότερο τρόπο.

3.2. Εννοιολογικό Πλαίσιο

Σε μια περίοδο ομαλότητας, μια μαζική εισροή εγχώριων τουριστών θα μπορούσε ενδεχομένως να καλωσοριστεί από τους κατοίκους για τις επακόλουθες οικονομικές δυσκολίες στην κοινότητα. Ωστόσο, κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19, οι τουρίστες αποτελούν μεγάλες προκλήσεις για τους κατοίκους. Σε αντίθεση με τους τουρίστες που μπορούν να εντοπίσουν και να αποφύγουν τους επικίνδυνους προορισμούς και τις ώρες αιχμής (Hassan και Soliman, 2020), οι κάτοικοι έχουν λίγα στη διάθεσή τους στο να εντοπίσουν μολυσματικές περιπτώσεις. Ο COVID-19 διαθέτει μακρά περίοδο επώασης έως και 14 ημέρες, γεγονός που σημαίνει ότι οι μολυσμένοι τουρίστες μπορεί να έρθουν κατά τη διάρκεια της περιόδου επώασης και να γίνουν μολυσματικοί ενώ βρίσκονται στον προορισμό. Για να γίνει ακόμη χειρότερο, οι τουρίστες μπορεί να εξακολουθούν να είναι μολυσματικοί χωρίς συμπτώματα (CDC, 2020a). Τέτοιες ασυμπτωματικές περιπτώσεις καθιστούν σχεδόν αδύνατο τον εντοπισμό και την απομόνωση όλων των μολυσματικών τουριστών που επισκέπτονται έναν προορισμό. Αυτές οι δυσκολίες στην ανίχνευση και την απόσταση μιας πηγής κινδύνου δημιουργούν ένα εμπόδιο γνώσης για τους κατοίκους, που τεκμηριώνει τον αντιληπτό κίνδυνο (Quintal et al., 2010; William και Bal az, 2013). Επιπλέον, μια μόλυνση με COVID-19 δεν θέτει σε κίνδυνο την υγεία των κατοίκων, αλλά και τη διαβίωσή τους, καθώς οι επιχειρήσεις τους θα έκλειναν (Burleigh, 2020).

Τα άτομα γενικά αποφεύγουν κινδύνους που θεωρούνται ανυπόφοροι και θανατηφόροι (Levy, 2015). Ακόμα και όταν τα πιθανά οφέλη από την ανάληψη κινδύνων είναι σημαντικά και μπορεί να υπερτερούν του κόστους, τα άτομα χρησιμοποιούν στρατηγικές αντιμετώπισης των κινδύνων για να αντιμετωπίσουν την απώλεια (Dowling και Staelin, 1994). Μια τέτοια

προσέγγιση αποφυγής ή διαχείρισης παρατηρείται επίσης στους τουρίστες. Όταν ο κίνδυνος είναι μεγάλος, οι τουρίστες συχνά επιλέγουν να μην ταξιδέψουν καθόλου ή να αλλάξουν προορισμούς (Hassan και Soliman, 2020), να συμμετάσχουν σε ενεργή αναζήτηση πληροφοριών (Mizrachi και Fuchs, 2016) ή να προετοιμάσουν δίκτυα ασφαλείας (π.χ. ασφάλιση) (Uriely και Belhassen, 2006). Ενώ η έρευνα σχετικά με τις αντιδράσεις των κατοίκων στον αντιληπτό κίνδυνο απουσιάζει (Sharifpour et al., 2014), οι κάτοικοι χρησιμοποιούν επίσης παρόμοιες στρατηγικές αποφυγής ή απόσυρσης όταν βλέπουν την παρουσία ενοχλητικών και απαράδεκτων τουριστών (Ar και Crompton, 1993). Οι κάτοικοι είναι πιθανό να παρουσιάσουν παρόμοιες αντιδράσεις στον τουρισμό κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19, καθώς η πανδημία έχει σημαντικό κοινωνικό κόστος για τους προορισμούς (Qui et al., 2020) και η μαζική εισροή τουριστών μπορεί να επιδεινώσει ακόμη περισσότερο το κοινωνικό κόστος (Epstein et. al., 2007).

Όταν οι κάτοικοι βλέπουν τους τουρίστες ως πηγή κινδύνου μόλυνσης από COVID-19, είναι πιθανό να αποστασιοποιηθούν από αυτούς τόσο σωματικά όσο και ψυχικά. Το να μένει κάποιος τουλάχιστον 2 μέτρα μακριά από τους άλλους και να αποφεύγει την αλληλεπίδραση αποτελεί μια τυπική μέθοδο για την καταπολέμηση της πανδημίας COVID-19 (CDC, 2020a). Επιπλέον, ο φόβος της μεταδοτικής νόσου μπορεί να αυξήσει την προκατάληψη μεταξύ των ομάδων, οδηγώντας σε συναισθηματική απόσπαση. Στην πραγματικότητα, στο προηγούμενο στάδιο της πανδημίας, οι Ασιάτες τουρίστες στιγματίστηκαν και δέχτηκαν επίθεση στους προορισμούς που επισκέφτηκαν (Diroy, 2020).

Η θετική σχέση μεταξύ της συναισθηματικής αλληλεγγύης των κατοίκων προς τους τουρίστες και της υποστήριξής τους στον τουρισμό υποστηρίχθηκε ευρέως σε διάφορες μελέτες (π.χ. Erul et al., 2020; Hasani, Moghannemi και Hamzah, 2016). Κεντρικό σημείο αυτής της προσέγγισης της συναισθηματικής αλληλεγγύης είναι ότι οι κάτοικοι που αισθάνονται συναισθηματικά συνδεδεμένοι με τους τουρίστες είναι πιο πιθανό να εκτιμήσουν τα οφέλη που προσφέρει ο τουρισμός στις κοινότητές τους και να τον υποστηρίξουν (Woosnam, 2012). Ενώ η πανδημία COVID-19 μπορεί να παρουσιάζει μια νέα ματιά στη συναισθηματική αλληλεγγύη και την υποστήριξη για τον τουρισμό, η θετική τους σχέση είναι πιθανό να παραμείνει αμετάβλητη.

3.3. Κίνδυνοι για την Υγεία κατά τη Διάρκεια του Ταξιδιού

Η πράξη του ταξιδιού ενέχει κινδύνους (Nikolic et al., 2005). Μπορεί να υπάρξουν ατυχήματα λόγω μηχανικών βλαβών, ανθρώπινων σφαλμάτων και δυσμενών καιρικών συνθηκών, είτε μεμονωμένα είτε σε συνδυασμό, ενώ τα μέσα μαζικής μεταφοράς είναι δημοφιλείς στόχοι για τρομοκρατική επίθεση. Τα αεροπορικά ταξίδια έχουν προσελκύσει ιδιαίτερη δημοσιότητα τόσο σε τέτοιες εκδηλώσεις όσο και στη σχέση τους με το DVT και άλλες ιατρικές παθήσεις. Η παρουσία τρωκτικών στα αεροπλάνα είναι, επίσης, ένας πρακτικός κίνδυνος, που έχει καταγραφεί, όπως επίσης και τα κουνούπια. Τα λιμάνια και τα αεροδρόμια ενδέχεται να μολυνθούν από αρουραίους και έντομα, με επιπτώσεις στην υγεία όσων εκτίθενται σε αυτά (Gratz, 2003).

Η κρουαζιέρα είναι ένα μέσο μεταφοράς, αν και τα κρουαζιερόπλοια μπορούν να θεωρηθούν ως πλωτά θέρετρα, όπου αρκετά συχνά καταγράφονται κρούσματα γαστρεντερικών παθήσεων (CDC, 2003). Ακόμη και οι πιο πολυτελείς κρουαζιέρες δεν είναι απαλλαγμένες από προβλήματα υγείας που επιδεινώνονται από το υψηλότερο προφίλ ηλικίας της αγοράς κρουαζιέρας, τη στενή εγγύτητα των επιβατών και τη δημοτικότητα των ομαδικών δραστηριοτήτων. Άλλες αναφερόμενες ασθένειες στα κρουαζιερόπλοια είναι η γρίπη, οι λοιμώξεις και η σιγέλλωση, η οποία είναι ένα βακτήριο που προκαλεί διάρροια (Schlagenhauf, 2004a).

3.4. Κίνδυνοι για την Υγεία στους Προορισμούς

Έχοντας «επιβιώσει» από το ταξίδι, οι τουρίστες αντιμετωπίζουν τις πιθανότητες ασθένειας και τραυματισμού κατά την άφιξή τους στους προορισμούς. Οι πιο διαδεδομένες μορφές ασθένειας που οφείλονται στον τουρισμό συνδέονται συχνά με πρότυπα υγιεινής στους προορισμούς. Η κακή

υγιεινή και οι ανεπάρκειες παροχής νερού και αποχέτευσης μπορεί να προκαλέσουν εντερικές λοιμώξεις, όπως γαστρεντερίτιδα. Η διάρροια είναι μια ιδιαίτερη ανησυχία μεταξύ των ταξιδιωτών και ένα από τα πιο συνηθισμένα παράπονα (Ericsson et al., 2003). Αυτές οι λοιμώξεις μπορούν να προσβληθούν και να εξαπλωθούν γρήγορα σε χώρους όπου συγκεντρώνονται οι τουρίστες, όπως τα ξενοδοχεία. Η ελονοσία, ο κίτρινος πυρετός, η χολέρα και ο δάγκειος πυρετός είναι πιο σοβαρές ασθένειες και μπορεί να έχουν θανατηφόρες συνέπειες. Υπάρχουν επίσης τσιμπήματα και δερματικές λοιμώξεις που μπορούν να αντιμετωπιστούν, καθώς και ο ασυνήθιστος ήλιος και οι υψηλές ή χαμηλές θερμοκρασίες (Keystone et al., 2004; Zuckerman, 2001).

Η σοβαρότητα των κινδύνων για την υγεία και η ευαισθησία τους εξαρτάται εν μέρει από την τοποθεσία, τη δραστηριότητα και τη φυσική κατάσταση του τουρίστα. Για παράδειγμα, όσοι ταξιδεύουν σε μη δημοφιλείς προορισμούς, σε περιοχές όπως η Νοτιοανατολική Ασία, ο Νότιος Ειρηνικός και η λεκάνη του Αμαζονίου, κινδυνεύουν από ενδημικές παθήσεις (Rudkin και Hall, 1996; Shaw και Leggat, 2003). Φαίνεται πιθανό ότι οι περισσότεροι τουρίστες θα υποκύψουν τόσο σε κοινές όσο και σε πιο σπάνιες καταστροφές, καθώς οι περιφερειακές τοποθεσίες του κόσμου γίνονται προσβάσιμες, μια τάση που τροφοδοτείται από τον ενθουσιασμό για τον οικοτουρισμό και άλλες εκδηλώσεις εναλλακτικού τουρισμού, στην οποία οι ταξιδιώτες επιδιώκουν να ξεφύγουν από τις παγίδες της μαζικής βιομηχανίας. Τα άρθρα στο περιοδικό *Journal of Travel Medicine* απεικονίζουν μια αρκετά ανησυχητική εικόνα περί ιατρικών κινδύνων που περιμένουν τους επισκέπτες σε απομακρυσμένα μέρη, αν και αυτοί οι κίνδυνοι παραμονεύουν επίσης και σε κεντρικά κέντρα (Schlagenhauf, 2004b).

Οι πόλεις δημιουργούν, επίσης, «μυριάδες» απειλές που είναι ιδιαίτερα οξείες στον αναπτυσσόμενο κόσμο. Περιλαμβάνουν μολυσματικές ασθένειες, ατμοσφαιρική ρύπανση, έγκλημα και ψυχιατρική ασθένεια (Sanford, 2004). Ο κατάλογος επεκτείνεται σε σεξουαλικά μεταδιδόμενες ασθένειες και ψυχαγωγική χρήση ναρκωτικών. Αυτές οι περιστάσεις θα μπορούσαν να είναι η κύρια ή η δευτερεύουσα αιτία των τουριστικών κρίσεων και να δείξουν πώς αλληλεπικαλύπτονται ορισμένες κατηγορίες τουριστικής κρίσης.

Οι απειλές δεν περιορίζονται στις αναπτυσσόμενες χώρες ή τα τροπικά κλίματα, αλλά μπορούν να βρεθούν και σε εύκρατες ζώνες στον ανεπτυγμένο κόσμο. Η νόσος των λεγεωνάριων σε μολυσμένες πηγές νερού, όπως κλιματιστικά, κεντρικά υδραυλικά μηχανήματα και ιαματικά λουτρά. Συνεπώς, μπορεί να εντοπιστεί σε καταλύματα και σε συνεδριακά κέντρα, αλλά και σε κρουαζιερόπλοια. Επίσης, η κακή υγιεινή των τροφίμων προκαλεί τροφική δηλητηρίαση, χολέρα, λοιμώξεις από E.coli, ηπατίτιδα Α και σαλμονέλα. Τα παθογόνα μπορούν να μεταδοθούν από τα τρόφιμα, με τη διασφάλιση της ασφάλειας των τροφίμων να είναι μια επείγουσα εργασία τόσο σήμερα όσο και για το μέλλον (Kaferstein και Abdussalam, 1999).

Οι συζητήσεις για την υγεία και τον τουρισμό τείνουν να επικεντρώνονται στις ασθένειες. Όμως, τα ατυχήματα δεν πρέπει να παραβλέπονται, αν και τα εμπειρικά δεδομένα είναι περιορισμένα (Page και Meyer, 1996). Οι ανησυχίες για την υγεία στους προορισμούς επεκτείνονται έτσι ώστε, σε περίπτωση προσωπικού ατυχήματος και τραυματισμού, η ευπάθεια σε αυτά είναι ίσως μεγαλύτερη στο εξωτερικό όταν οι τουρίστες βρίσκονταν σε άγνωστα περιβάλλοντα. Οι τραυματίες ενδέχεται, επίσης, να μην έχουν εύκολη πρόσβαση σε κατάλληλες εγκαταστάσεις και θεραπεία, επιδεινώνοντας τη ζημιά και εμποδίζοντας την ανάρρωσή τους (McInnes et al., 2002).

Ιδιαίτερα προβλήματα που δεν σχετίζονται με την τουριστική συμπεριφορά και την ενοχή καθορίζονται εν μέρει από τα χαρακτηριστικά του προορισμού. Ένα τηλεοπτικό πρόγραμμα του BBC που αναφέρεται από τους Page και Meyer (1996) εξέτασε ορισμένους κινδύνους που αντιμετώπιζαν οι Βρετανοί παραθεριστές στη Μεσόγειο. Αυτοί οι κίνδυνοι οφείλονταν συχνά σε σφάλματα κατασκευής και συντήρησης των κτιρίων, όπως ακατάλληλες επισκευές αερίων σε μονάδες διαμονής, μη ικανοποιητική παροχή ασφάλειας και ελλείψεις στην πισίνα. Επομένως, οποιαδήποτε προκύπτουσα κρίση θα μπορούσε επίσης να οριστεί ως τεχνολογική σε ένα άλλο παράδειγμα σύγκλισης κρίσεων. Η συμμετοχή σε νέα χόμπι μπορεί να είναι επικίνδυνη και ακόμη και οι οικείες αναζητήσεις, όπως η οδήγηση, μπορεί να είναι επικίνδυνες. Τα τροχαία ατυχήματα που αφορούν μισθωμένα οχήματα είναι συνηθισμένα συμβάντα και ενδέχεται να μην είναι πάντα σφάλμα του οδηγού.

3.5. Μεταδοτικές Ασθένειες

Λοιμώδεις ή μεταδοτικές ασθένειες μπορεί να εντοπιστούν κατά τη διάρκεια του ταξιδιού και μετά την άφιξη σε ένα προορισμό, ενώ ορισμένες από αυτές έχουν την ικανότητα να προχωρούν με μεγάλη ταχύτητα. Η γρήγορη μετάδοση τους διευκολύνεται από τα σύγχρονα πρότυπα ταξιδιού και είναι δύσκολο να ελεγχθεί. Η συγκράτηση είναι ιδιαίτερα δύσκολη για χώρες που δεν διαθέτουν πόρους, εμπειρογνωμοσύνη και επαρκή υποδομή υγειονομικής περίθαλψης. Οποιοσδήποτε επιδημία δεν αποτελούν απλώς μια κρίση για τον τουρισμό, αλλά για την κοινωνία γενικότερα και μπορούν να αναλάβουν ένα παγκόσμιο νόημα. Αν και λίγοι τουρίστες κινδύνευαν άμεσα, η πνευμονική πανώλη στην Ινδία το 1994 οδήγησε σε «παγκόσμιο συναγερμό που κλιμακώθηκε με τεράστιο ρυθμό» (Clift και Page, 2003). Υπήρξε πτώση στις αφίξεις κατά 70%, ενώ εταιρείες σε υπερπόντιες αγορές ακύρωσαν τις περιόδους τους στην Ινδία. Έχει ήδη γίνει αναφορά σε καθιερωμένες ασθένειες, αλλά υπάρχουν νέοι φόβοι για αυτές που εμφανίζονται, όπως ο πυρετός του Δυτικού Νείλου, ο SARS και η τωρινή πανδημία του COVID-19.

Τα ζητήματα υγείας μπορεί να επηρεάσουν τον τουρισμό με έναν πιο έμμεσο τρόπο, όπως αποδεικνύεται από τις καταστάσεις έκτακτης ανάγκης της γεωργίας και της βιομηχανίας τροφίμων που επηρεάζουν την ελκυστικότητα των προορισμών και του όγκου των επισκεπτών. Ένα παράδειγμα είναι η ασθένεια του αφθώδους πυρετού. Υπήρξε μια ιδιαίτερα σοβαρή και παρατεταμένη περίοδος αφθώδους πυρετού στο Ηνωμένο Βασίλειο το 2001, όταν εντοπίστηκε επίσης σε ορισμένες χώρες της ηπειρωτικής Ευρώπης (Horwath Consulting, 2001).

Η γρίπη των πτηνών είναι μια πιο σοβαρή ασθένεια, καθώς οι άνθρωποι μπορούν να τη κολλήσουν από μολυσμένα πτηνά. Οι περιπτώσεις στο Χονγκ Κονγκ αποθάρρυναν τον τουρισμό στα τέλη της δεκαετίας του 1990. Ένα ιδιαίτερα μολυσματικό στέλεχος ανακαλύφθηκε σε αρκετές χώρες της Ανατολικής και Νοτιοανατολικής Ασίας στα τέλη του 2003. Τα επόμενα χρόνια σημειώθηκαν περαιτέρω εκρήξεις, αλλά και η εμφάνισή της σε άλλες ηπείρους, με αποτέλεσμα την εκτεταμένη σφαγή πουλιών και απόπειρες ανοσοποίησης. Υπήρχαν επίσης ορισμένες ανθρώπινες λοιμώξεις και αρκετοί θάνατοι.

3.6. Αντιμετώπιση Ανησυχιών & Κρίσεων για την Υγεία

Υπάρχει μεγάλη ποικιλομορφία στα χαρακτηριστικά και την ένταση των τουριστικών κρίσεων που προκύπτουν από την υγεία. Πολλές περιπτώσεις ασθενειών και προσωπικών ατυχημάτων είναι περιορισμένες στο πεδίο και το αποτέλεσμα. Αυτό καθιστά ευκολότερη τη διαχείριση τυχόν αναδυόμενων κρίσεων, αν και περιπτώσεις όπως ο θάνατος επιβατών αεροπορικών εταιρειών από DVT θα μπορούσε να θέσει σοβαρές προκλήσεις σε συγκεκριμένες επιχειρήσεις και προορισμούς. Άλλες καταστάσεις έχουν την ικανότητα να αποτελέσουν μείζονες κρίσεις και αυτό ισχύει ειδικά για ασθένειες που προσελκύουν το έντονο ενδιαφέρον των μέσων ενημέρωσης και μπορεί να εγείρουν αμφιβολίες για την αρμοδιότητα των αρμόδιων αρχών. Τα ταξίδια είναι ένας παράγοντας της παγκοσμιοποίησης που μπορεί να βοηθήσει στη διάδοση των μεταδοτικών ασθενειών και πολλοί προορισμοί είναι ανεπαρκώς εξοπλισμένοι για να ανταποκριθούν στις επακόλουθες απαιτήσεις των υπηρεσιών υγείας.

Η τουριστική βιομηχανία δεν μπορεί να αγνοήσει τέτοιες εξελίξεις, καθώς οι υπάλληλοι προβλέπουν την επανάληψη και την εντατικοποίηση επιδημικών ιογενών και βακτηριακών ασθενειών που «δεν σέβονται» τα εδαφικά όρια. Μια ανεξέλεγκτη μολυσματική ασθένεια δεν είναι η μόνη ανησυχία και μπορεί να υπάρχουν πολλοί άλλοι κίνδυνοι για την υγεία σε ορισμένες περιοχές που είναι εξαιρετικά ελκυστικές για τους τουρίστες. Οι μεταφορές και ορισμένες δραστηριότητες αναψυχής έχουν επίσης εγγενείς κινδύνους. Οι τουρίστες και η βιομηχανία θα αποφύγουν μέρη όπου υπάρχει μια γνωστή απειλή για την υγεία των επισκεπτών, αλλά μπορεί να βρεθούν σε απρόσμενα γεγονότα. Η αντιμετώπιση των χειρότερων από αυτές τις καταστάσεις είναι μια αποθαρρυντική άσκηση για την τουριστική βιομηχανία, αλλά η ετοιμότητα είναι απαραίτητη ενόψει της αναπόφευκτης τουριστικής κρίσης που σχετίζεται με την υγεία. Τα προληπτικά βήματα μπορούν να βοηθήσουν στην αποτροπή της εξέλιξης μιας τουριστικής κρίσης πλήρους κλίμακας, αλλά η βιομηχανία έχει

μερικές φορές δείξει ότι είναι απρόθυμη να παράσχει κατάλληλες προειδοποιήσεις για την υγεία (Lawton και Page, 1997; Stears, 1996).

Ο κλάδος του τουρισμού μπορεί, επίσης, να συνεργαστεί με τις αρχές του εκάστοτε προορισμού για την αναβάθμιση των υπηρεσιών κοινής ωφέλειας και των δημόσιων υπηρεσιών προς όφελος ολόκληρης της κοινότητας. Η επένδυση σε εγκαταστάσεις ύδρευσης και διάθεσης λυμάτων θα ανακουφίσει την ασθένεια που οφείλεται στην κακή υγιεινή, ενώ θα μπορούσε να εισαχθεί τακτική επιθεώρηση και παρακολούθηση των εγκαταστάσεων. Πολλές χώρες δεν διαθέτουν βασική παροχή υγειονομικής περίθαλψης και πρέπει να δίνεται προτεραιότητα στη βελτίωση της ζωής και της υγείας των κατοίκων, καθώς και στην κάλυψη των τουριστικών αναγκών, μια προσέγγιση που αντιστοιχεί στη φιλοσοφία της αιεφόρου τουριστικής ανάπτυξης.

Απαιτείται επομένως δράση σε επίπεδο επιχειρήσεων και βιομηχανίας, με τις κυβερνήσεις και τους τουρίστες να έχουν επίσης ζωτική συμβολή. Ο ΠΟΥ τόνισε τη σημασία της υγείας ως πτυχή της τουριστικής ασφάλειας και προτείνει στα κράτη μέλη να ακολουθήσουν το ακόλουθο πρόγραμμα για να βελτιώσουν τις δυνατότητές τους στην αντιμετώπιση των δυσκολιών (WTO, 1991):

- ✚ Προσδιορισμός των κινδύνων για τουρίστες που σχετίζονται με συγκεκριμένες δραστηριότητες και τοποθεσίες.
- ✚ Εισαγωγή και αυστηρή επιβολή προτύπων και πρακτικών ασφάλειας σε εγκαταστάσεις και χώρους.
- ✚ Θέσπιση και διανομή οδηγιών χειριστή.
- ✚ Παροχή πληροφοριών στο κοινό, σχετικά με πιθανούς κινδύνους για την υγεία, προστατευτικά βήματα και πηγές βοήθειας.
- ✚ Κατάλληλη εκπαίδευση και κατάρτιση προσωπικού.
- ✚ Διευκρίνιση θεμάτων ευθύνης και διαμόρφωση κανόνων και κανονισμών.
- ✚ Ανάπτυξη εθνικών πολιτικών για τον τουρισμό υγείας, συμπεριλαμβανομένων συστημάτων αναφοράς για ενημέρωση της διεθνούς κοινότητας.

3.7. Υποστήριξη Τουρισμού

Η υποστήριξη για τον τουρισμό ή οι θετικές συμπεριφορές ή η συμπεριφορά των ατόμων στον τουρισμό, αποτελεί ένα σημαντικό θέμα της τουριστικής έρευνας (Harrill, 2004). Ενώ υπάρχουν πρόσφατες μελέτες σχετικά με τις προοπτικές των τουριστών για την ανάπτυξη του τουρισμού είναι κυρίως οι αντιδράσεις των κατοίκων στον τουρισμό που έχουν λαμβάνουν επιστημονική προσοχή. Η βασική υπόθεση είναι ότι για να επικυρωθεί ο τουρισμός ως φορέας αειφόρου ανάπτυξης, πρέπει να υπάρχει μια εις βάθος κατανόηση του τρόπου με τον οποίο οι κάτοικοι, οι οποίοι όχι μόνο επηρεάζονται περισσότερο, αλλά συμμετέχουν επίσης στη δημιουργία και την παροχή τουριστικών εμπειριών, σκέφτονται και συμπεριφέρονται σχετικά με τον τουρισμό στις κοινότητές τους. Ως εκ τούτου, όπως και η αφοσίωση των προορισμών στις τουριστικές μελέτες, έτσι και η υποστήριξη για τον τουρισμό θεωρείται συχνά ένα απόλυτο αποτέλεσμα σε μελέτες κατοίκων που πρέπει να αποκρυπτογραφηθούν από άλλες έννοιες και θεωρίες (Harrill, 2004).

Η θεωρία κοινωνικής ανταλλαγής ήταν ιδιαίτερα δημοφιλής στην εξήγηση του τρόπου με τον οποίο η υποστήριξη των κατοίκων στον τουρισμό συνδέεται με επαγγελματικούς ή οικονομικούς δεσμούς με τον τουρισμό. Δηλαδή, εκείνοι των οποίων οι θέσεις εργασίας σχετίζονται με τον τουρισμό ή βλέπουν πολλά οικονομικά οφέλη ή δυνατότητες από αυτόν είναι πιο πιθανό να επιδείξουν πιο ευνοϊκές συμπεριφορές στον τουρισμό. Αυτή η προσέγγιση κοινωνικής ανταλλαγής μπορεί επίσης να χρησιμοποιηθεί για να εξηγήσει τον τρόπο με τον οποίο αντιδρούν οι κάτοικοι στα κοινωνικά και πολιτιστικά (δηλαδή μη οικονομικά) οφέλη. Στην πραγματικότητα, η πλειοψηφία των μελετών για την υποστήριξη του τουρισμού μέχρι τα τέλη του 21^{ου} αιώνα χρησιμοποίησε τη θεωρία της κοινωνικής ανταλλαγής, καθιστώντας την ένα προεπιλεγμένο θεωρητικό εργαλείο για την ανάλυση του τρόπου με τον οποίο οι κάτοικοι σκέφτονται και συμπεριφέρονται σε σχέση με τον τουρισμό (Harrill, 2004).

Ωστόσο, δεν βασίζονται όλοι οι κάτοικοι τις απόψεις τους για τον τουρισμό σε αντιληπτά οφέλη και κόστος. Οι Ward και Berno (2011) έκαναν λόγο για μια προσέγγιση που ξεπερνά τη θεωρία της κοινωνικής ανταλλαγής, δεδομένου ότι

αγνοεί τους συναισθηματικούς και μη συναλλακτικούς συντελεστές στην υποστήριξη των κατοίκων για τον τουρισμό. Στην πραγματικότητα, η διάρκεια διαμονής και η προσήλωση στην κοινότητα προβλέπουν, επίσης, την υποστήριξη των κατοίκων για τον τουρισμό και αντιπροσωπεύουν συναισθηματικές πτυχές αυτής της σχέσης. Χρησιμοποιήθηκε, επίσης, η συναισθηματική αλληλεγγύη για να δείξει τον τρόπο με τον οποίο η υποστήριξη των κατοίκων για τον τουρισμό καθοδηγείται από θετικούς συναισθηματικούς δεσμούς. Τα ευρήματα δείχνουν ότι η συναισθηματική αλληλεγγύη προς τους τουρίστες συμβάλλει σημαντικά στη στήριξη του τουρισμού σε περιβάλλοντα, όπως παραθαλάσσιες πόλεις στις Η.Π.Α. (Woosnam, 2012), τη Τουρκία (Erul et al., 2020) και φεστιβάλ το Μακάο (Li και Wan, 2017).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4. ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

4.1. Ο Νομός Μεσσηνίας

Η Μεσσηνία βρίσκεται στο νοτιοδυτικό τμήμα της Πελοποννήσου, έχει ως πρωτεύουσα την Καλαμάτα και συνορεύει με τον Νομό Λακωνίας, Αρκαδίας και Ηλείας, ενώ στα δυτικά βρέχεται από το Ιόνιο Πέλαγος. Η συνολική έκταση του νομού ανέρχεται σε 2.991 km², ενώ σύμφωνα με την απογραφή του 2011, ο πληθυσμός του ανέρχεται σε 159.954 κατοίκους. Οι περισσότερες περιοχές της Μεσσηνίας είναι ορεινές και ημιορεινές (ποσοστό 63,6%) και το υπόλοιπο μέρος καλύπτεται από πεδιάδες (36,4%). Ο Πίνακας 1 παραθέτει την κατανομή της περιοχής.

Πίνακας 4. Κατανομή Εκτάσεων νομού Μεσσηνίας

Ορεινές περιοχές	1115 km ²	37,3%
Ημιορεινές περιοχές	785 km ²	26,3%
Πεδινές περιοχές	1088 km ²	36,4%

ΠΗΓΗ: Δήμος Καλαμάτας (2021)

Ο μόνιμος πληθυσμός της πόλης της Καλαμάτας σε σύγκριση με το 2001 παρουσιάζει μια μείωση της τάξεως του -0,48% (Πίνακας 2).

Πίνακας 5. Κατανομή Εκτάσεων νομού Μεσσηνίας

	2001	2011	Μεταβολή
Δήμος Καλαμάτας	66.677	66.359	-0,48

ΠΗΓΗ: Δήμος Καλαμάτας (2021)

4.2. Η Πόλη της Καλαμάτας

Η Καλαμάτα είναι μια πόλη στη νοτιοδυτική Πελοπόννησο και είναι η πρωτεύουσα του νομού Μεσσηνίας. Η πόλη είναι χτισμένη στη περιοχή των αρχαίων Φάρων, στους πρόποδες του Ταυγέτου. Η Καλαμάτα είναι η δεύτερη πιο πυκνοκατοικημένη πόλη της Πελοποννήσου, μετά την Πάτρα και απέχει 255 χλμ. από την Αθήνα, 215 χλμ. από την Πάτρα και 715 χλμ. από τη Θεσσαλονίκη. Ο Δήμος της Καλαμάτας περιλαμβάνει 13 δημοτικά διαμερίσματα (Δήμος Καλαμάτας, 2021).

Η Καλαμάτα διαθέτει μια οικονομία η οποία βασίζεται στην αγροτική παραγωγή και τη παραγωγή ελαιόλαδου και άλλων οπωροκηπευτικών, όπως επίσης και στον τουρισμό. Η Καλαμάτα αποτελεί μια σύγχρονη πόλη, με έντονη

επιχειρηματική και εκπαιδευτική δραστηριότητα. Συγκεκριμένα, φιλοξενεί το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου (Δήμος Καλαμάτας, 2021).

4.3. Τουριστική Προσφορά

Στο πλαίσιο της τουριστικής ανάπτυξης μιας περιοχής, το τουριστικό προϊόν συντίθεται από την τουριστική προσφορά της περιοχής και από τους συνολικούς τουριστικούς πόρους που την. Η ανάπτυξη, η οργάνωση, η διαχείριση αυτών των πόρων, καθώς και η υποδομή και οι υπηρεσίες διαδραματίζουν βασικό ρόλο στη δημιουργία μιας τουριστικής περιοχής. Η έλλειψη όλων των παραπάνω διαδικασιών μπορεί να είναι αρνητικός παράγοντας στις προσπάθειες ανάπτυξης του τουρισμού χαρακτηρίζουν (Varvaresos, 2000).

Η τουριστική προσφορά μιας περιοχής μπορεί να χωριστεί σε πρωτογενή, δευτερογενή ή επακόλουθη τουριστική προσφορά. Η πρωτογενής τουριστική προσφορά περιλαμβάνει φυσικούς, περιβαλλοντικούς, πολιτιστικούς, αρχαιολογικούς, ιστορικούς και ανθρώπινους πόρους, ενώ η δευτερογενής προσφορά περιλαμβάνει υποδομές και υπηρεσίες χαρακτηρίζουν (Varvaresos, 2000).

4.3.1. Πολιτιστικοί, Αρχαιολογικοί & Ιστορικοί Πόροι

Η Καλαμάτα αποτελεί μια [πόλη με πλούσια ιστορία, διαθέτοντας πολυάριθμους πολιτιστικούς, αρχαιολογικούς και ιστορικούς πόρους. Αναλυτικότερα (Δήμος Καλαμάτας, 2021):

Μουσεία

- Αρχαιολογικό Μουσείο Μεσσηνίας

Βρίσκεται στην καρδιά του ιστορικού κέντρου της Καλαμάτας, στο νότιο τμήμα της πόλης. Μετά τον καταστροφικό σεισμό το 1986, η Αγορά καταστράφηκε λόγω των εκτεταμένων ζημιών. Ως νέο κτίσμα παραχωρήθηκε από το Δήμο Καλαμάτας στο Υπουργείο

Πολιτισμού, προκειμένου να λειτουργήσει ως Αρχαιολογικό Μουσείο.

- Στρατιωτικό Μουσείο Καλαμάτας

Πρόκειται για ένα μουσείο που λειτουργεί από το 2006 σε ένα κτίριο το οποίο παραχωρήθηκε από την Ιερά Μητρόπολη Μεσσηνίας. Στο μουσείο αυτό παρουσιάζεται η νεότερη ιστορία της πόλης, μέσα από πλούσιο οπτικοακουστικό υλικό.

- Ιστορικό και Λαογραφικό Μουσείο Καλαμάτας

Το μουσείο ιδρύθηκε από τον τοπικό Σύλλογο προς Διάδοσιν των Γραμμάτων και έχει ως σκοπό τη συλλογή υλικού και αντικειμένων από την Ελληνική Επανάσταση του 1821. Το μουσείο ξεκίνησε τη λειτουργία του το 1973 στο αρχοντικό Κυριακού και επαναλειτούργησε το 2002, έπειτα από τον καταστροφικό σεισμό της Καλαμάτας.

- Μπενάκειο Αρχαιολογικό Μουσείο Καλαμάτας

Το Μπενάκειο Αρχαιολογικό Μουσείο Καλαμάτας δωρήθηκε στην Αρχαιολογική Υπηρεσία από τον Αντώνιο Μπενάκη, ιδρυτή του ομώνυμου αθηναϊκού μουσείου. Ξεκίνησε τη λειτουργία του το 1971 και επαναλειτούργησε το 1995, έπειτα από τον καταστροφικό σεισμό της Καλαμάτας. Ηδη, βέβαια, βρίσκονται σε εξέλιξη εργασίες μεταφοράς του μουσείου στο κτήριο της Παλιάς Αγοράς (στην πλατεία των Αγίων Αποστόλων), το οποίο θα στεγάσει το νέο Αρχαιολογικό Μουσείο της Μεσσηνίας.

- ✚ Πινακοθήκες

- Πινακοθήκη Σύγχρονης Ελληνικής Τέχνης

Πρόκειται για την Πινακοθήκη της Καλαμάτας που ιδρύθηκε το 1962 και εντοπίζεται στο Δημοτικό Πνευματικό Κέντρο της περιοχής, με περισσότερα από 100 έργα.

- ✚ Αρχαιολογικοί χώροι

- Αρχαιολογικός χώρος Ακοβίτικα

- Αρχαιολογικός χώρος Ελαιοχωρίου

- Αρχαίο Ιερό της Λιμνάτιδος Αρτέμιδος στο Βόλιμο Αρτεμισίας

- Αρχαιολογικός χώρος ερειπίων κλασικής πόλης Θουρίας

- ✚ Βιβλιοθήκες

- Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Καλαμάτας
- Λαϊκή Βιβλιοθήκη Καλαμάτας
- ✚ Χώροι Πολιτισμού
  - Αμφιθέατρο Κάστρου
  - Δημοτική Σχολή Χορού - Διεθνές Κέντρο Χορού
  - Δημοτικό Εικαστικό Σχολείο
  - Δημοτικό Πνευματικό Κέντρο Καλαμάτας «Πανταζοπούλειος Λαϊκή Σχολή»
  - Δημοτικό Ωδείο
  - Κεντρική & Νέα Σκηνή Θεάτρου
  - Μέγαρο Χορού Καλαμάτας
  - Μουσείο Σιδηροδρόμων

4.3.2. Πρωτογενής & Δευτερογενής Τομέας

Η Καλαμάτα διαθέτει μια οικονομία η οποία βασίζεται στην αγροτική παραγωγή και τη παραγωγή ελαιόλαδου και άλλων οπωροκηπευτικών, όπως επίσης και στον τουρισμό.

Ο δευτερογενής τομέας του Δήμου Καλαμάτας αποτελεί σημαντικό τομέα ενίσχυσης της οικονομίας της περιοχής. Ο δευτερογενής τομέας επικεντρώνεται κυρίως στη μεταποίηση και στις κατασκευές. Σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία του Επιμελητηρίου της περιοχής, οι σημαντικότεροι κλάδοι στους οποίους εξειδικεύονται οι επιχειρήσεις είναι (Δήμος Καλαμάτας, 2021):

- ✚ Κλάδος βιομηχανίας τροφίμων και ποτών
- ✚ Κλάδος της κατασκευής μεταλλικών προϊόντων,
- ✚ Κλάδος βιομηχανίας ξύλου και προϊόντων από ξύλο και φελλό
- ✚ Κλάδος εκδόσεων και εκτυπώσεων
- ✚ Κατασκευή επίπλων
- ✚ Λοιπές μεταποιητικές επιχειρήσεις (κλωστοϋφαντουργία, κατασκευή ειδών ένδυσης, κατασκευή προϊόντων από ελαστικό (καουτσούκ) και πλαστικές ύλες, κατασκευή άλλων προϊόντων από μη μεταλλικά ορυκτά, κ.α.)

- ✚ Καπνοβιομηχανία «ΚΑΡΕΛΙΑ»
- ✚ Κατασκευαστική δραστηριότητα

4.3.3. Τριτογενής Τομέας

Ο τριτογενής τομέας του Δήμου Καλαμάτας καλύπτει τις καθημερινές ανάγκες των κατοίκων. Παράλληλα, η περιοχή του Δήμου, αποτελεί τουριστικό προορισμό, πολιτιστικής και επαγγελματικής κατεύθυνσης. Συγκεκριμένα, υπάρχει το δίπλο Καλαμάτας-Βέργας, στο οποίο συγκεντρώνεται περίπου το 40% της τουριστικής κίνησης του Νομού, με βάση τη μελέτη Τουριστικής Ανάπτυξης της Περιφέρειας Πελοποννήσου, η μεν πόλη της Καλαμάτας, ως προορισμός πολιτιστικού και επαγγελματικού τουρισμού, η δε Βέργα ως πόλος ανάπτυξης παραθεριστικής κατοικίας. Ταυτόχρονα, η Καλαμάτα αποτελεί δίοδο πρόσβασης σε τουριστικούς πόλους του Νομού Μεσσηνίας, της Καρδαμύλης - Στούπας, Πεταλιδίου – Κορώνης και Πύλου – Μεθώνης – Φοινικούντας, περιοχές οι οποίες αποτελούν κατεξοχήν προορισμούς διακοπών (Δήμος Καλαμάτας, 2021).

Στη περίπτωση της φιλοξενίας, ο Νομός Μεσσηνίας αποτελεί τον πρωτοπόρο νομό της Πελοποννήσου με ξενοδοχειακό δυναμικό και ενοικιαζόμενα δωμάτια, καλύπτοντας πλήρως τις απαιτήσεις και ανάγκες των τουριστών (Δήμος Καλαμάτας, 2021). Αναλυτικότερα, λόγω της έλλειψης δημοσιευμένων στατιστικών στοιχείων για την πόλη της Καλαμάτας, θα γίνει αναφορά για ολόκληρο το Νομό Μεσσηνίας (Πίνακας 3 & 4).

Πίνακας 6. Ξενοδοχειακό δυναμικό Δήμου Μεσσηνίας 2019

	5*	4*	3*	2*	1*	Σύνολο
Μονάδες	9	20	47	66	16	158
Δωμάτια	1.156	1.199	1.249	1.451	234	5.289
Κλίνες	2.759	2.422	2.337	2.765	446	10.729

ΠΗΓΗ: Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο Ελλάδας (2019)

Πίνακας 7. Ενοικιαζόμενα δωμάτια Δήμου Μεσσηνίας 2019

	4Κ	3Κ	2Κ	1Κ	Σύνολο
Μονάδες	9	80	205	126	420
Δωμάτια	60	460	1.071	582	2.173
Κλίνες	166	1.214	2.849	1.433	5.662

ΠΗΓΗ: Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο Ελλάδας (2019)

Γράφημα 1. Μεταβολή συνόλου δωματίων Δήμου Μεσσηνίας 2016-2019

ΠΗΓΗ: Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο Ελλάδας (2019)

Όπως είναι εμφανές από τους παραπάνω Πίνακες και το Γράφημα 1, με τη πάροδο των ετών και συγκεκριμένα από το 2016 μέχρι και σήμερα, τα διαθέσιμα δωμάτια των ξενοδοχειακών καταλυμάτων σε όλο το νομό αυξάνονται συνεχώς. Από τα 5.085 διαθέσιμα δωμάτια το 2016 φθάνουμε τα 5,289 δωμάτια το 2019, παρουσιάζοντας μια αύξηση του 4%.

4.4. Τουριστική Ζήτηση

Ο τουρισμός μπορεί να συμβάλει σημαντικά στην οικονομική ανάπτυξη, τις εμπορικές επιδόσεις και την ευημερία των εθνών, αρκεί οι προορισμοί να προσελκύουν και να εξυπηρετούν την αυξημένη τουριστική ζήτηση. Επομένως,

είναι πολύ σημαντικό για τους οργανισμούς που ασχολούνται με τον τουρισμό και τις σχετικές βιομηχανίες να παρακολουθούν και να προβλέπουν τις τάσεις της διεθνούς ζήτησης και να χρησιμοποιούν αυτές τις γνώσεις για αποτελεσματική και επινοητική λήψη αποφάσεων και σχεδιασμό. Οι προβλέψεις για τον όγκο του τουρισμού είναι μια σημαντική προϋπόθεση που επιτρέπει στους προορισμούς να προβλέπουν τις ανάγκες ανάπτυξης της υποδομής.

Η τουριστική ζήτηση ως αποτέλεσμα συγκεκριμένων κινήτρων για τον ταξιδιώτη επηρεάζει άμεσα την πορεία ανάπτυξης ενός τουριστικού προορισμού. Είναι, επίσης, εκείνη που προκάλεσε αρχικά την ανάπτυξη των παράκτιων και ορεινών θέρετρων, των σπα και των καλοκαιρινών κατοικιών.

Η εκτίμηση της τουριστικής ζήτησης γίνεται είτε μέσω αριθμητικής καταγραφής των αφίξεων στους σταθμούς εισόδου μιας χώρας, είτε μέσω της διανυκτέρευσης σε μια τουριστική περιοχή. Η οικονομική ερμηνεία της ζήτησης μετρά το βαθμό ικανοποίησης των τουριστών, που προέρχονται τόσο από την κατανάλωση προϊόντων, όσο και από την παροχή συνολικών υπηρεσιών που χρησιμοποιούνται από τους οργανισμούς και τα ιδρύματα που συμμετέχουν στην τουριστική ανάπτυξη (Varvaressos, 2000).

Όπως μπορούμε να παρατηρήσουμε στον παρακάτω Πίνακα 5, από το 2012 μέχρι και το 2018, οι αφίξεις των αλλοδαπών και ημεδαπών τουριστών στον Νομό Μεσσηνίας αυξήθηκαν σε σημαντικό βαθμό, με μόνη εξαίρεση το έτος 2018, όπου οι αφίξεις μειώθηκαν.

Πίνακας 8. Αφίξεις αλλοδαπών και ημεδαπών τουριστών στο Νομό Μεσσηνίας 2012-2018

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Αφίξεις αλλοδαπών	25.377	41.091	47.765	51.991	64.429	87.762	83.280
Αφίξεις ημεδαπών	139.846	151.749	139.918	142.345	152.865	166.853	157.423

ΠΗΓΗ: Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο Ελλάδας (2019)

Στη περίπτωση των διανυκτερεύσεων και της πληρότητας στο Νομό Μεσσηνίας, ακολουθήθηκε το ίδιο μοτίβο με τις αυξήσεις και μειώσεις για το έτος 2018.

Πίνακας 9. Διανυκτερεύσεις αλλοδαπών και ημεδαπών τουριστών στο Νομό Μεσσηνίας 2012-2018

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Διανυκτερεύσεις αλλοδαπών	121.990	211.912	260.600	275.018	360.676	441.721	389.918
Διανυκτερεύσεις ημεδαπών	334.252	354.246	338.590	352.528	380.033	394.955	376.248

ΠΗΓΗ: Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο Ελλάδας (2019)

Πίνακας 10. Πληρότητα στο Νομό Μεσσηνίας 2012-2018

2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
30,8%	32,4%	25,7%	31,4%	32,1%	31,7%	36,5%	38,2%	35,4%

ΠΗΓΗ: Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο Ελλάδας (2019)

Τέλος, στο παρακάτω Πίνακα 8 και Γράφημα 2, μπορούμε να παρατηρήσουμε τόσο τις διεθνείς όσο και τις εσωτερικές αεροπορικές αφίξεις στο αεροδρόμιο της Καλαμάτας για το έτος 2019, όσο και τις μεταβολές αυτών για το διάστημα 2016-2019.

Πίνακας 11. Πληρότητα στο Νομό Μεσσηνίας 2019

Διεθνείς αεροπορικές αφίξεις		Αεροπορικές αφίξεις εσωτερικού	
Ιανουάριος	0	Ιανουάριος	549
Φεβρουάριος	248	Φεβρουάριος	436
Μάρτιος	1.833	Μάρτιος	618
Απρίλιος	5.507	Απρίλιος	1.033
Μάιος	16.868	Μάιος	876

Ιούνιος	27.888	Ιούνιος	1.336
Ιούλιος	29.563	Ιούλιος	1.635
Αύγουστος	32.673	Αύγουστος	1.792
Σεπτέμβριος	28.136	Σεπτέμβριος	1.275
Οκτώβριος	9.586	Οκτώβριος	1.088
Νοέμβριος	1.062	Νοέμβριος	630
Δεκέμβριος	0	Δεκέμβριος	745
Σύνολο	153.364	Σύνολο	12.013

ΠΗΓΗ: Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο Ελλάδας (2019)

Γράφημα 2. Μεταβολή συνόλου δωματίων Δήμου Μεσσηνίας 2016-2019

ΠΗΓΗ: Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο Ελλάδας (2019)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

5.1. Σκοπός και στόχοι της έρευνας

Σκοπός της παρούσας έρευνας είναι να προσδιορίσει το βαθμό του αντιληπτού κινδύνου και της συναισθηματικής αλληλεγγύης σχετικά με την πανδημία COVID-19 και τον τουρισμό στους κατοίκους της περιοχής της Καλαμάτας.

Για να πραγματοποιηθεί ο σκοπός της εργασίας, η έρευνα προσανατολίστηκε στους εξής στόχους:

1. Αντιληπτός κίνδυνος
2. Φιλόξενη φύση
3. Συναισθηματική εγγύτητα
4. Συμπαθητική κατανόηση
5. Υποστήριξη για τον τουρισμό

Οι παραπάνω στόχοι δημιουργήθηκαν βάσει του θεωρητικού μέρους της εργασίας αλλά και της έρευνας των Joo et. al. (2021).

5.2. Ερευνητικά ερωτήματα

Λαμβάνοντας υπόψη το θεωρητικό μέρος της εργασίας, το σκοπό της έρευνας και τους πυλώνες που δημιουργήθηκαν ανωτέρω, για την πληρότητα της εργασίας δημιουργήθηκαν τα εξής ερευνητικά ερωτήματα με στόχο τους κατοίκους της Καλαμάτας:

1. Πως εκλαμβάνουν οι κάτοικοι της Καλαμάτας τα μέτρα της πολιτείας για την αντιμετώπιση του Covid-19;
2. Σε ποιο βαθμό θεωρούν ότι οι επαγγελματίες της Καλαμάτας εφαρμόζουν τα μέτρα προστασίας του Covid-19;

3. Σε ποιο βαθμό θεωρούν ότι οι επαγγελματίες της Καλαμάτας αντιλαμβάνονται τις επιπτώσεις του Covid-19;
4. Σε ποιο βαθμό θεωρούν ότι οι εργαζόμενοι της Καλαμάτας αντιλαμβάνονται τις επιπτώσεις του Covid-19;
5. Σε ποιο βαθμό θεωρούν ότι οι πολίτες της Καλαμάτας αντιλαμβάνονται τις επιπτώσεις του Covid-19;
6. Ποια η γνώση των ερωτηθέντων για τις επιπτώσεις του Covid-19;
7. Σε ποιο βαθμό εμπιστεύονται οι ερωτηθέντες τις επίσημες ανακοινώσεις της κυβέρνησης για τον Covid-19;
8. Ποια η εμπειρία των ερωτηθέντων σχετικά με τον Covid-19;
9. Σε ποιο βαθμό τηρούν τους υγειονομικούς κανόνες που θέσπισε το κράτος για το Covid-19 οι ερωτηθέντες/ κάτοικοι της Καλαμάτας;
10. Ποιος είναι ο βαθμός του αντιληπτού κινδύνου, των ερωτηθέντων/ κατοίκων της Καλαμάτας, σχετικά με τον Covid-19 και τον τουρισμό;
11. Ποιος είναι ο βαθμός της φιλόξενης φύσης, των ερωτηθέντων/ κατοίκων της Καλαμάτας, σχετικά με τον Covid-19 και τον τουρισμό;
12. Ποιος είναι ο βαθμός της συμπαθητικής κατανόησης, των ερωτηθέντων/ κατοίκων της Καλαμάτας, σχετικά με τον Covid-19 και τον τουρισμό;
13. Ποιος είναι ο βαθμός του αντιληπτού κινδύνου, των ερωτηθέντων/ κατοίκων της Καλαμάτας, σχετικά με τον Covid-19 και τον τουρισμό;
14. Ποιος είναι ο βαθμός της υποστήριξης του τουρισμού, των ερωτηθέντων/ κατοίκων της Καλαμάτας, σχετικά με τον Covid-19;

5.3. Σχεδιασμός ερωτηματολογίου

Για το σχεδιασμό του ερωτηματολογίου λήφθηκαν υπόψη οι στόχοι της έρευνας, τα ερευνητικά ερωτήματα και η έρευνα των Joo et. al. (2021). Ως εκ τούτου το ερωτηματολόγιο δομήθηκε σε τρία βασικά μέρη.

Το πρώτο μέρος του ερωτηματολογίου αφορά τις στάσεις και αντιλήψεις των ερωτηθέντων σχετικά με την πανδημία Covid-19 και περιλαμβάνει 12 ερωτήσεις 5-θμιας κλίμακας Likert, 1 ερώτηση κλειστού τύπου μοναδικής απάντησης και 3 ερωτήσεις ανοικτού τύπου.

Το δεύτερο μέρος της εργασίας αφορά τις στάσεις και αντιλήψεις των ερωτηθέντων σχετικά με τους 5 στόχους της παρούσας έρευνας: τον αντιληπτό κίνδυνο, τη φιλόξενη φύση, τη συναισθηματική εγγύτητα, τη συμπαθητική κατανόηση και την υποστήριξη για τον τουρισμό σε σχέση με την πανδημία Covid-19 και τον τουρισμό. Το συγκεκριμένο μέρος περιλαμβάνει 24 ερωτήσεις 5-θμιας κλίμακας Likert.

Τέλος, το τρίτο μέρος αφορά τις δημογραφικές ερωτήσεις και περιλαμβάνει 7 ερωτήσεις κλειστού τύπου μιας απάντησης και μία ερώτηση ανοικτού τύπου.

5.4. Μεθοδολογία δειγματοληψίας

Έπειτα από το σχεδιασμό του ερωτηματολογίου πραγματοποιήθηκε μετατροπή του σε ηλεκτρονική μορφή μέσω των Google Forms. Στη συνέχεια, αναζητήθηκαν γκρουπ στο κοινωνικό δίκτυο του Facebook τα οποία είχαν άμεση σχέση με την Καλαμάτα, στα οποία πραγματοποιήθηκε ανάρτηση του συνδέσμου του ερωτηματολογίου και ζητήθηκε η συνεισφορά στην έρευνα. Ως εκ τούτου η δειγματοληψία που επιλέχθηκε ήταν η δειγματοληψία ευκολίας.

Η διάρκεια διενέργειας της έρευνα ήταν 29 Ιουνίου 2021-20 Αυγούστου 2021 (περίπου 2 μήνες). Η μέση διάρκεια συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου ήταν 10 λεπτά της ώρας.

5.5. Πληθυσμός και δείγμα της έρευνας

Λαμβάνοντας υπόψη το σκοπό της έρευνας, το αντικείμενο της παρούσας εργασίας και τη μορφή (ηλεκτρονική) του ερωτηματολογίου, ως πληθυσμός της έρευνας θεωρούνται όλοι οι κάτοικοι της Καλαμάτας οι οποίοι έχουν πρόσβαση στο διαδίκτυο και είναι χρήστες των κοινωνικών δικτύων.

Το δείγμα της έρευνας καθορίστηκε στους 345 ερωτηθέντες το οποίο καλύπτει τις αρχές ακαδημαϊκής δεοντολογίας.

5.6. Επεξεργασία δεδομένων

Έπειτα από τη συλλογή των δεδομένων πραγματοποιήθηκε επεξεργασία τους μέσω του λογισμικού IBM SPSS Version 26.

5.7. Αξιοπιστία δεδομένων

Για τον έλεγχο της αξιοπιστίας των δεδομένων χρησιμοποιήθηκε ο δείκτης α του Cronbach. Τιμές του δείκτη μεγαλύτερες του 0,6 ή του 0,7 θεωρούνται συνήθως ικανοποιητικές. Ωστόσο, αξίζει να σημειωθεί ότι ο δείκτης α έχει δεχθεί αυστηρή κριτική, διότι η εφαρμογή του έχει αυστηρές προϋποθέσεις, οι οποίες δύσκολα πληρούνται στην πράξη, αλλά και δύσκολα μπορεί να αξιολογηθεί εάν πληρούνται.

Ο δείκτης α του Cronbach χρησιμοποιήθηκε στις ερωτήσεις τύπου κλίμακας Likert (ερωτήσεις B1) που αφορούν τους κεντρικούς άξονες της έρευνας.

Όπως μπορούμε να παρατηρήσουμε στους παρακάτω πίνακες ο δείκτης α του Cronbach ισούται με 0,668 που σημαίνει ότι η αξιοπιστία του δείγματος είναι ικανοποιητική, άρα μπορούμε να προχωρήσουμε στην στατιστική ανάλυση του δείγματος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

6.1. Εισαγωγή

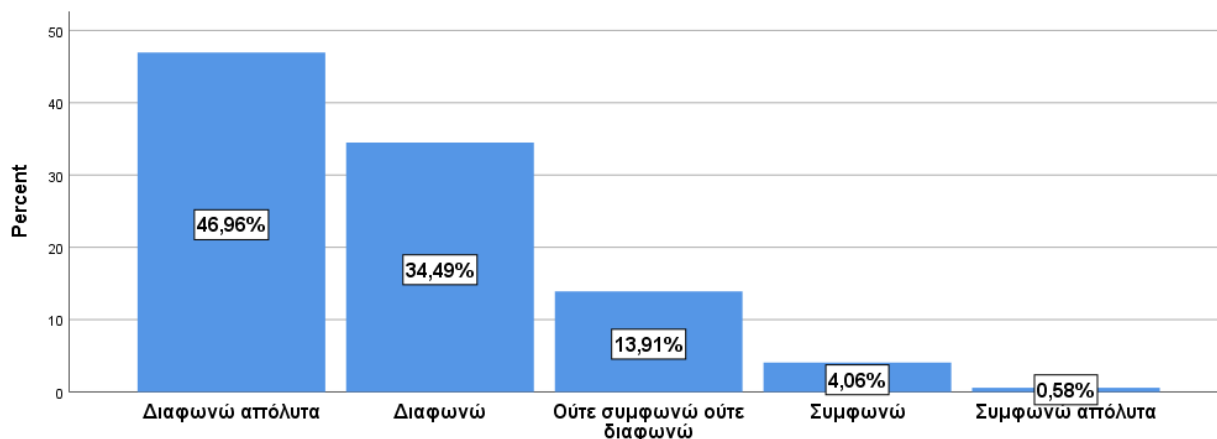
Στο συγκεκριμένο κεφάλαιο θα παρουσιαστούν τα αποτελέσματα της έρευνας με ερωτηματολόγιο όπως αυτά προέκυψαν από την επεξεργασία μέσω του λογισμικού IBM SPSS Version 26. Συγκεκριμένα, θα χρησιμοποιηθούν ποσοστιαίες συχνότητες, μέσες τιμές και τυπικές αποκλίσεις για την εξαγωγή συμπερασμάτων.

6.2. Στάσεις και αντιλήψεις σχετικά με την πανδημία

Στη παρακάτω πρώτη ενότητα μπορούμε να παρατηρήσουμε τις στάσεις και τις αντιλήψεις των ερωτηθέντων της έρευνας σχετικά με τη πανδημία COVID-19.

Αναλυτικότερα, όσον αφορά την πρόταση ότι τα μέτρα της Πολιτείας είναι τα σωστά για την αντιμετώπιση της COVID-19, το 46,96% και 34,49% των ερωτηθέντων ανέφερε πως διαφωνεί απόλυτα και πως διαφωνεί, αντίστοιχα, με αυτή τη πρόταση, ενώ το 13,91% ούτε συμφωνεί αλλά ούτε διαφωνεί. Ακολούθως, το 4,06% και 0,58% των ερωτηθέντων, συμφωνεί και συμφωνεί απόλυτα, αντίστοιχα, με το ότι τα μέτρα της Πολιτείας είναι τα σωστά για την αντιμετώπιση της COVID-19.

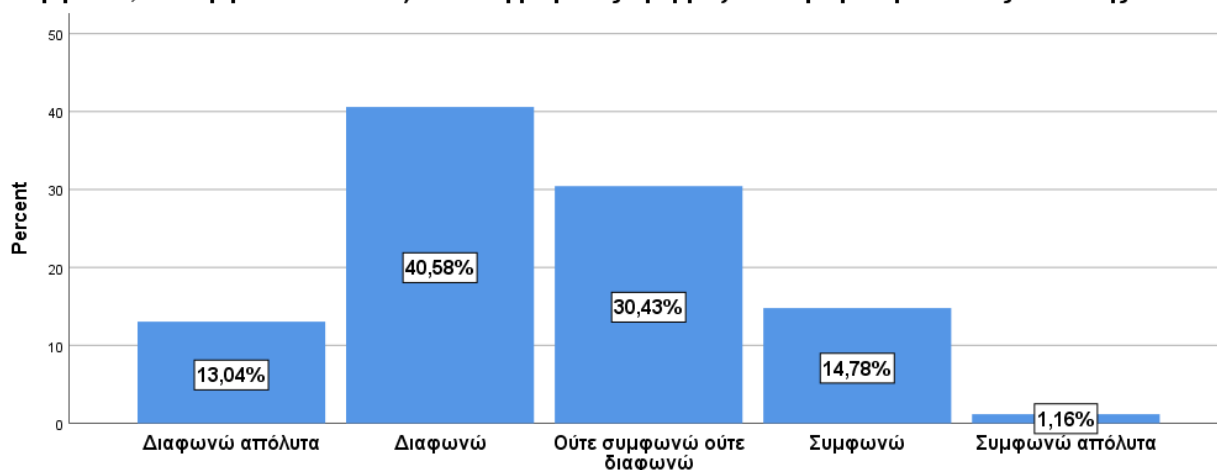
A1.Δηλώστε το βαθμό συμφωνίας σας στις παρακάτω προτάσεις σχετικά με την πανδημία της Covid-19 και τον τουρισμό στην περιοχή σας. (1 = Διαφωνώ Απόλυτα, 2 = Διαφωνώ, 3 = Ούτε Συμφωνώ, ούτε Διαφωνώ, 4 = Συμφωνώ, 5 = Συμφωνώ Απόλυτα): Τα μέτρα της Πολιτείας είναι τα σωστά για την αντιμετώπιση της Covid-19.

Τα μέτρα της Πολιτείας είναι τα σωστά για την αντιμετώπιση της Covid-19.

Όσον αφορά ότι οι επαγγελματίες εφαρμόζουν τα μέτρα προστασίας έναντι της COVID-19, το 40,58% και 13,04% των ερωτηθέντων διαφωνεί και διαφωνεί απόλυτα, αντίστοιχα, ενώ το 30,43% ούτε συμφωνεί αλλά ούτε διαφωνεί. Ακολούθως, το 14,78% και 1,16% των ερωτηθέντων, συμφωνεί και συμφωνεί απόλυτα, αντίστοιχα, με το ότι οι επαγγελματίες εφαρμόζουν τα μέτρα προστασίας έναντι της COVID-19.

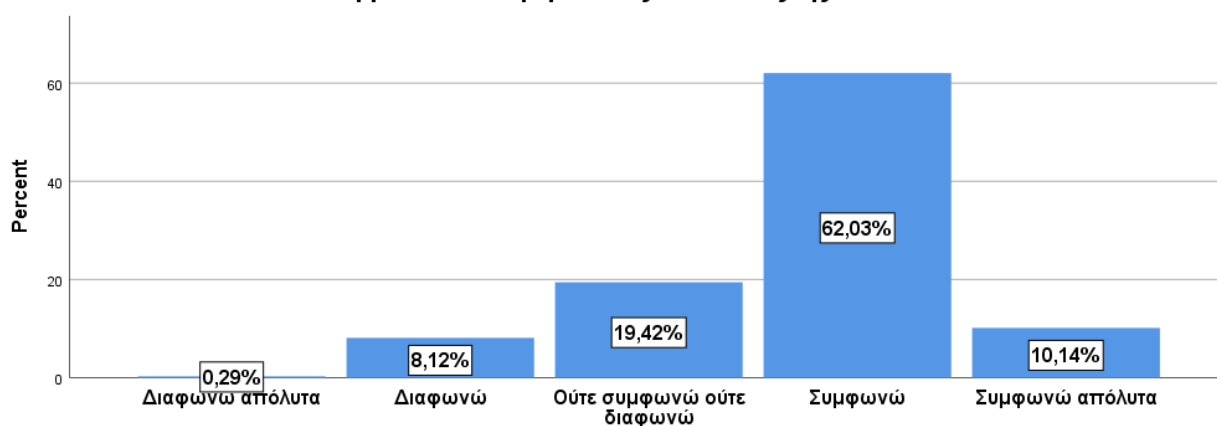
A1.Δηλώστε το βαθμό συμφωνίας σας στις παρακάτω προτάσεις σχετικά με την πανδημία της Covid-19 και τον τουρισμό στην περιοχή σας. (1 = Διαφωνώ Απόλυτα, 2 = Διαφωνώ, 3 = Ούτε Συμφωνώ, ούτε Διαφωνώ, 4 = Συμφωνώ, 5 = Συμφωνώ Απόλυτα): Οι επαγγελματίες εφαρμόζουν τα μέτρα προστασίας έναντι της Covid-...

Οι επαγγελματίες εφαρμόζουν τα μέτρα προστασίας έναντι της Covid-19.

Αντίθετα, στη περίπτωση ότι οι επαγγελματίες ανάλογα με τον κλάδο που δραστηριοποιούνται αντιλαμβάνονται διαφορετικά τις επιπτώσεις της COVID-19, το 62,03% και 10,14% των ερωτηθέντων συμφωνεί και συμφωνεί απόλυτα, αντίστοιχα, ενώ το 19,42% ούτε συμφωνεί αλλά ούτε διαφωνεί. Ακολούθως, το 8,12% και 0,29% των ερωτηθέντων, διαφωνεί και διαφωνεί απόλυτα, αντίστοιχα, με το ότι οι επαγγελματίες ανάλογα με τον κλάδο που δραστηριοποιούνται αντιλαμβάνονται διαφορετικά τις επιπτώσεις της COVID-19.

A1.Δηλώστε το βαθμό συμφωνίας σας στις παρακάτω προτάσεις σχετικά με την πανδημία της Covid-19 και τον τουρισμό στην περιοχή σας. (1 = Διαφωνώ Απόλυτα, 2 = Διαφωνώ, 3 = Ούτε Συμφωνώ, ούτε Διαφωνώ, 4 = Συμφωνώ, 5 = Συμφωνώ Απόλυτα): Οι επαγγελματίες ανάλογα με τον κλάδο που δραστηριοποιούνται αντιλαμβάνονται διαφορετικά τις επιπτώσεις της Covid-19.

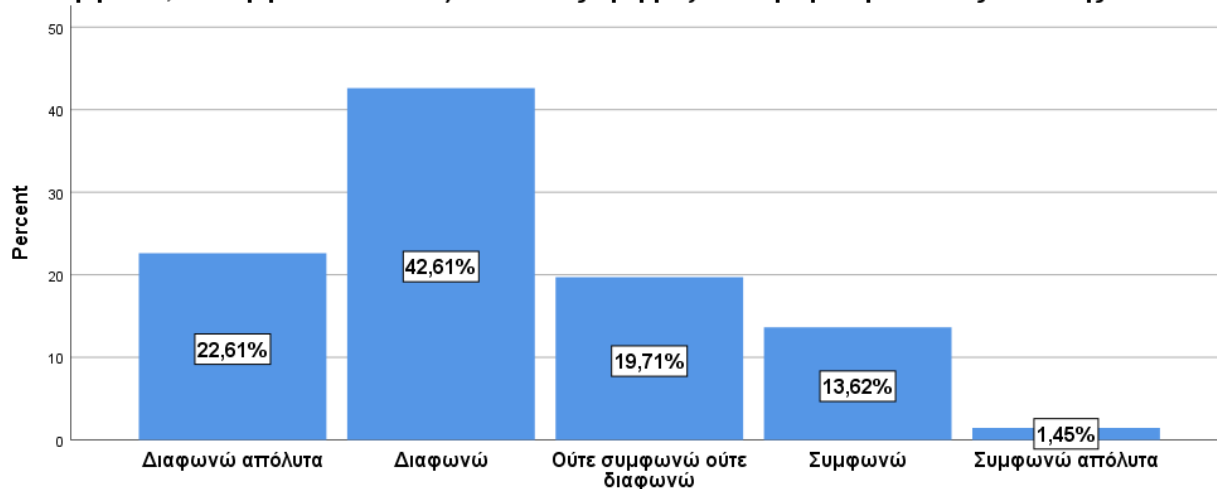

Οι επαγγελματίες ανάλογα με τον κλάδο που δραστηριοποιούνται αντιλαμβάνονται διαφορετικά τις επιπτώσεις της Covid-19.

Όσον αφορά τη πρόταση ότι οι πολίτες εφαρμόζουν τα μέτρα προστασίας έναντι της COVID-19, το 42,61% και 22,61% των ερωτηθέντων διαφωνεί και διαφωνεί απόλυτα, αντίστοιχα, ενώ το 19,71% ούτε συμφωνεί αλλά ούτε διαφωνεί. Εν συνεχεία, το 13,62% και 1,45% των ερωτηθέντων, συμφωνεί και συμφωνεί απόλυτα, αντίστοιχα, με το ότι οι πολίτες εφαρμόζουν τα μέτρα προστασίας έναντι της COVID-19.

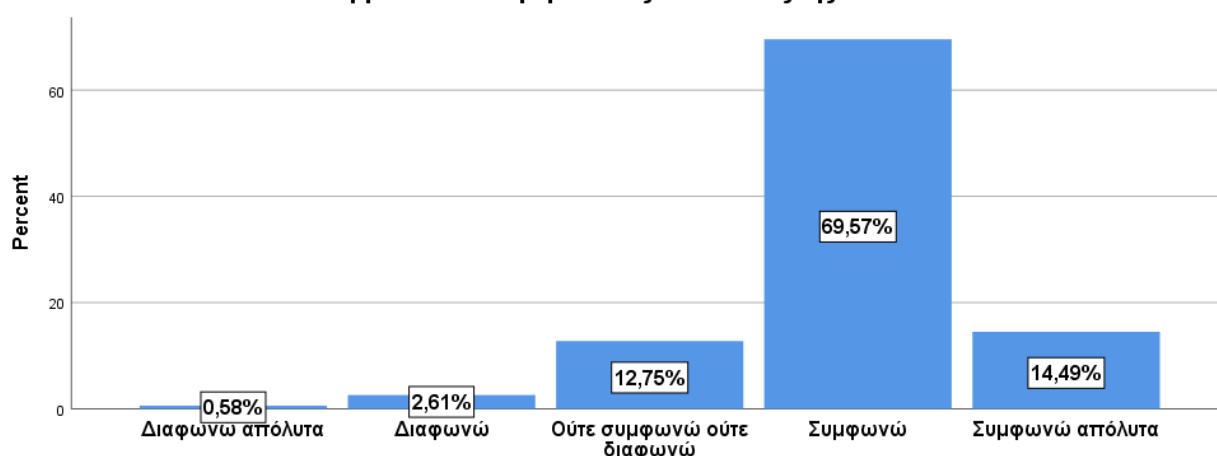
A1.Δηλώστε το βαθμό συμφωνίας σας στις παρακάτω προτάσεις σχετικά με την πανδημία της Covid-19 και τον τουρισμό στην περιοχή σας. (1 = Διαφωνώ Απόλυτα, 2 = Διαφωνώ, 3 = Ούτε Συμφωνώ, ούτε Διαφωνώ, 4 = Συμφωνώ, 5 = Συμφωνώ Απόλυτα): Οι πολίτες εφαρμόζουν τα μέτρα προστασίας έναντι της Covid-19.

Οι πολίτες εφαρμόζουν τα μέτρα προστασίας έναντι της Covid-19.

Στη περίπτωση της πρότασης ότι οι πολίτες ανάλογα με τον χώρο που εργάζονται αντιλαμβάνονται διαφορετικά τις επιπτώσεις της COVID-19, το 69,57% και 14,49% των ερωτηθέντων συμφωνεί και συμφωνεί απόλυτα, αντίστοιχα, ενώ το 12,75% ούτε συμφωνεί αλλά ούτε διαφωνεί. Εν συνεχεία, το 2,61% και 0,58% των ερωτηθέντων, διαφωνεί και διαφωνεί απόλυτα, αντίστοιχα, με το ότι οι πολίτες ανάλογα με τον χώρο που εργάζονται αντιλαμβάνονται διαφορετικά τις επιπτώσεις της COVID-19.

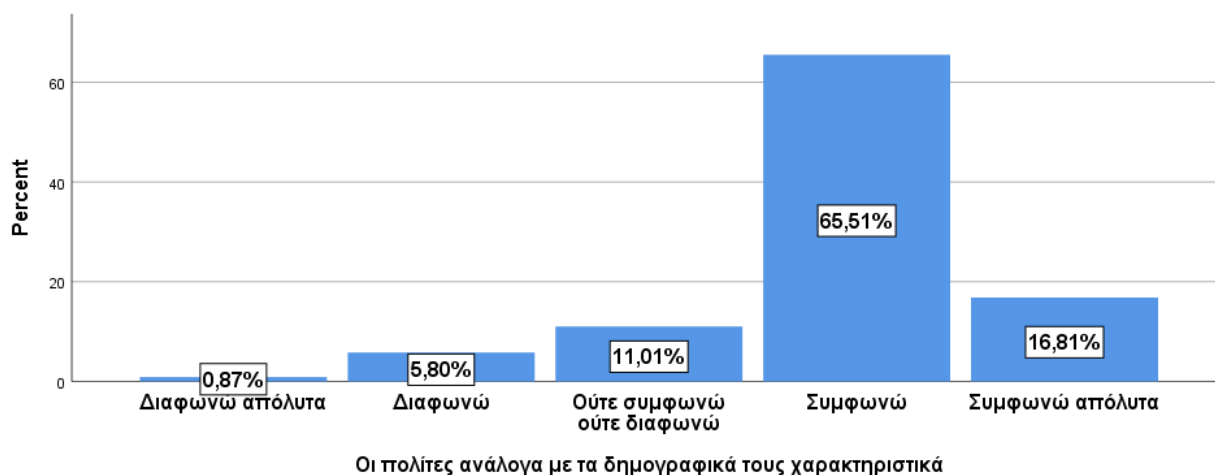
A1.Δηλώστε το βαθμό συμφωνίας σας στις παρακάτω προτάσεις σχετικά με την πανδημία της Covid-19 και τον τουρισμό στην περιοχή σας. (1 = Διαφωνώ Απόλυτα, 2 = Διαφωνώ, 3 = Ούτε Συμφωνώ, ούτε Διαφωνώ, 4 = Συμφωνώ, 5 = Συμφωνώ Απόλυτα): Οι πολίτες ανάλογα με τον χώρο που εργάζονται αντιλαμβάνονται διαφορετικά τις επιπτώσεις της Covid-19.

Οι πολίτες ανάλογα με τον χώρο που εργάζονται αντιλαμβάνονται διαφορετικά τις επιπτώσεις της Covid-19.

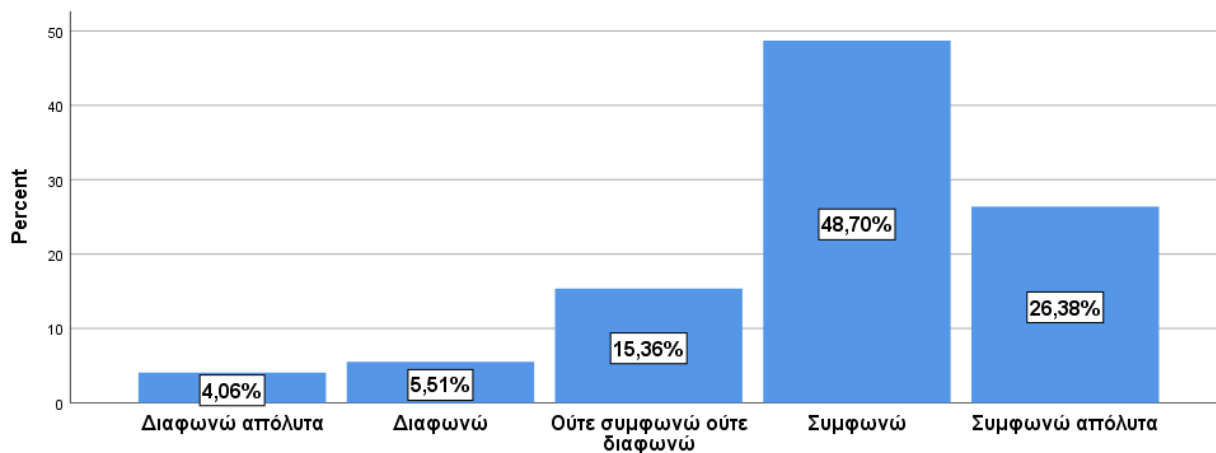
Στο ίδιο μοτίβο, στη περίπτωση της πρότασης ότι οι πολίτες ανάλογα με τα δημογραφικά τους χαρακτηριστικά (φύλο, οικογενειακή κατάσταση, επίπεδο εκπαίδευσης κλπ) αντιλαμβάνονται διαφορετικά τις επιπτώσεις της Covid-19, το 69,57% και 14,49% των ερωτηθέντων συμφωνεί και συμφωνεί απόλυτα, αντίστοιχα, ενώ το 12,75% ούτε συμφωνεί αλλά ούτε διαφωνεί. Εν συνεχεία, το 2,61% και 0,58% των ερωτηθέντων, διαφωνεί και διαφωνεί απόλυτα με το ότι οι πολίτες ανάλογα με τα δημογραφικά τους χαρακτηριστικά αντιλαμβάνονται διαφορετικά τις επιπτώσεις της COVID-19.

A1.Δηλώστε το βαθμό συμφωνίας σας στις παρακάτω προτάσεις σχετικά με την πανδημία της Covid-19 και τον τουρισμό στην περιοχή σας. (1 = Διαφωνώ Απόλυτα, 2 = Διαφωνώ, 3 = Ούτε Συμφωνώ, ούτε Διαφωνώ, 4 = Συμφωνώ, 5 = Συμφωνώ Απόλυτα): Οι πολίτες ανάλογα με τα δημογραφικά τους χαρακτηριστικά (φύλο, οικογενειακή κατάσταση, επίπεδο εκπαίδευσης κλπ) αντιλαμβάνονται διαφορετικά τις επιπτώσεις της Covid-19.

Ομοίως, όσον αφορά ότι οι πολίτες γνωρίζουν τις επιπτώσεις της COVID-19 και τι πρέπει να κάνουν για να την αντιμετωπίσουν, το 48,70% και 26,38% των ερωτηθέντων συμφωνεί και συμφωνεί απόλυτα, αντίστοιχα, ενώ το 15,36% ούτε συμφωνεί αλλά ούτε διαφωνεί. Εν συνεχεία, το 5,51% και 4,06% των ερωτηθέντων, διαφωνεί και διαφωνεί απόλυτα, αντίστοιχα, με το ότι οι πολίτες γνωρίζουν τις επιπτώσεις της COVID-19 και τι πρέπει να κάνουν για να την αντιμετωπίσουν.

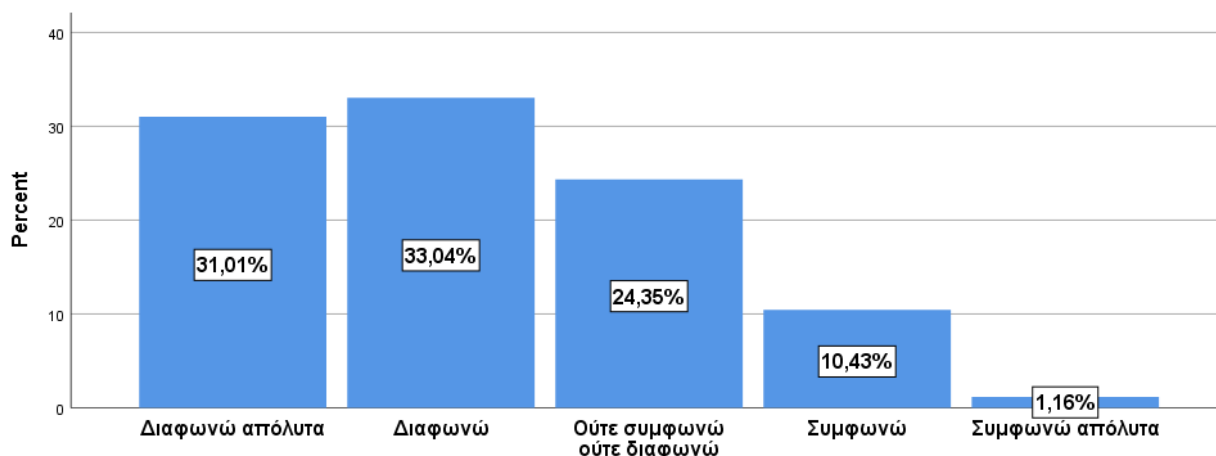
A1.Δηλώστε το βαθμό συμφωνίας σας στις παρακάτω προτάσεις σχετικά με την πανδημία της Covid-19 και τον τουρισμό στην περιοχή σας. (1 = Διαφωνώ Απόλυτα, 2 = Διαφωνώ, 3 = Ούτε Συμφωνώ, ούτε Διαφωνώ, 4 = Συμφωνώ, 5 = Συμφωνώ Απόλυτα): Γνωρίζω τις επιπτώσεις της Covid-19 και τι πρέπει να κάνω για να τον αντιμετωπίσω

Γνωρίζω τις επιπτώσεις της Covid-19 και τι πρέπει να κάνω για να τον αντιμετωπίσω

Από την άλλη πλευρά, όσον αφορά τη πρόταση ότι οι ερωτηθέντες εμπιστεύονται περισσότερο φίλους και συγγενείς για να μαθαίνουν για την COVID-19, το 33,04% και 31,01% των ερωτηθέντων διαφωνεί και διαφωνεί απόλυτα, αντίστοιχα, ενώ το 24,35% ούτε συμφωνεί αλλά ούτε διαφωνεί. Εν συνεχεία, το 10,43% και 1,16% των ερωτηθέντων, συμφωνεί και συμφωνεί απόλυτα, αντίστοιχα, με το ότι εμπιστεύεται περισσότερο φίλους και συγγενείς για να μαθαίνουν για την COVID-19.

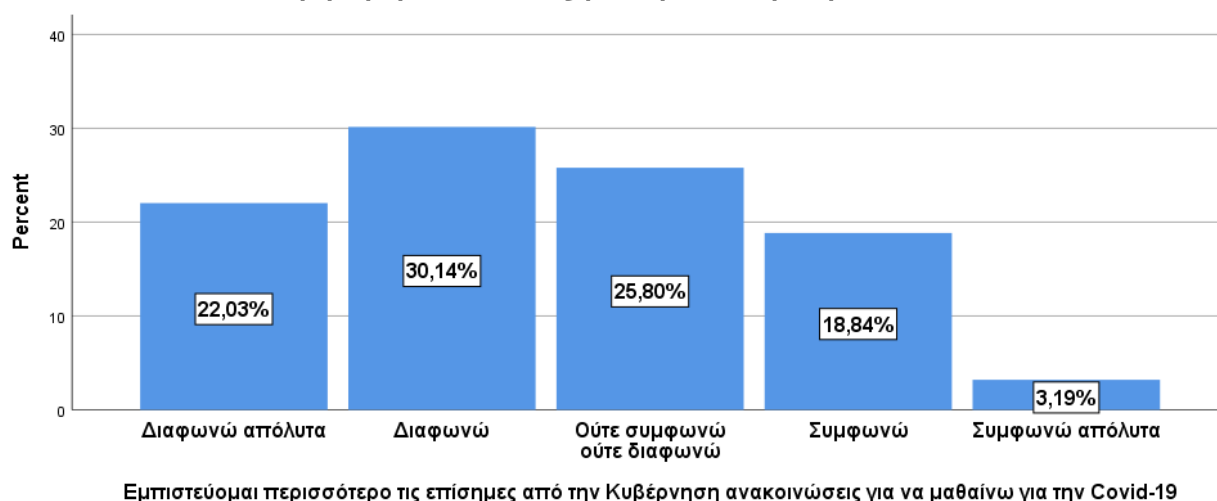
A1.Δηλώστε το βαθμό συμφωνίας σας στις παρακάτω προτάσεις σχετικά με την πανδημία της Covid-19 και τον τουρισμό στην περιοχή σας. (1 = Διαφωνώ Απόλυτα, 2 = Διαφωνώ, 3 = Ούτε Συμφωνώ, ούτε Διαφωνώ, 4 = Συμφωνώ, 5 = Συμφωνώ Απόλυτα): Εμπιστεύομαι περισσότερο φίλους και συγγενείς για να μαθαίνω για την Covid-19

Εμπιστεύομαι περισσότερο φίλους και συγγενείς για να μαθαίνω για την Covid-19

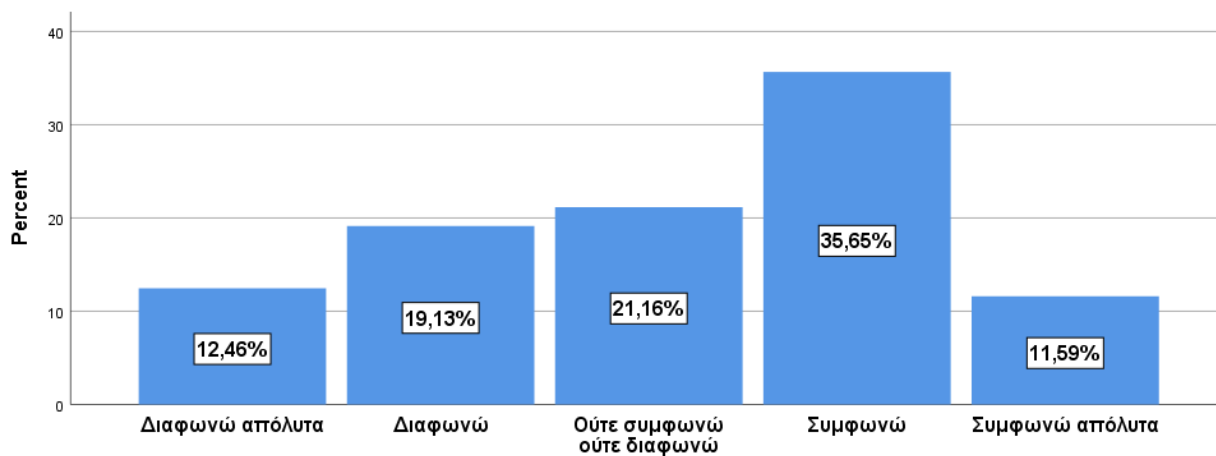
Ομοίως με προηγουμένως, όσον αφορά τη πρόταση ότι οι ερωτηθέντες εμπιστεύονται περισσότερο τις επίσημες από την Κυβέρνηση ανακοινώσεις για να μαθαίνουν για την COVID-19, το 30,14% και 22,03% των ερωτηθέντων διαφωνεί και διαφωνεί απόλυτα, αντίστοιχα, ενώ το 25,80% ούτε συμφωνεί αλλά ούτε διαφωνεί. Εν συνεχεία, το 18,84% και 3,19% των ερωτηθέντων, συμφωνεί και συμφωνεί απόλυτα, αντίστοιχα, με το ότι εμπιστεύεται τις επίσημες από την Κυβέρνηση ανακοινώσεις για να μαθαίνουν για την COVID-19.

A1.Δηλώστε το βαθμό συμφωνίας σας στις παρακάτω προτάσεις σχετικά με την πανδημία της Covid-19 και τον τουρισμό στην περιοχή σας. (1 = Διαφωνώ Απόλυτα, 2 = Διαφωνώ, 3 = Ούτε Συμφωνώ, ούτε Διαφωνώ, 4 = Συμφωνώ, 5 = Συμφωνώ Απόλυτα): Εμπιστεύομαι περισσότερο τις επίσημες από την Κυβέρνηση ανακοινώσεις για να μαθαίνω για την Covid-19

Αντίθετα, όσον αφορά ότι οι ερωτηθέντες εμπιστεύονται περισσότερο τα μέσα ενημέρωσης και το διαδίκτυο για να μαθαίνουν για την COVID-19, το 35,65% και 11,59% των ερωτηθέντων συμφωνεί και συμφωνεί απόλυτα, αντίστοιχα, ενώ το 21,16% ούτε συμφωνεί αλλά ούτε διαφωνεί. Εν συνεχεία, το 19,13% και 12,46% των ερωτηθέντων, διαφωνεί και διαφωνεί απόλυτα, αντίστοιχα, με το ότι εμπιστεύεται περισσότερο τα μέσα ενημέρωσης και το διαδίκτυο για να μαθαίνουν για την COVID-19.

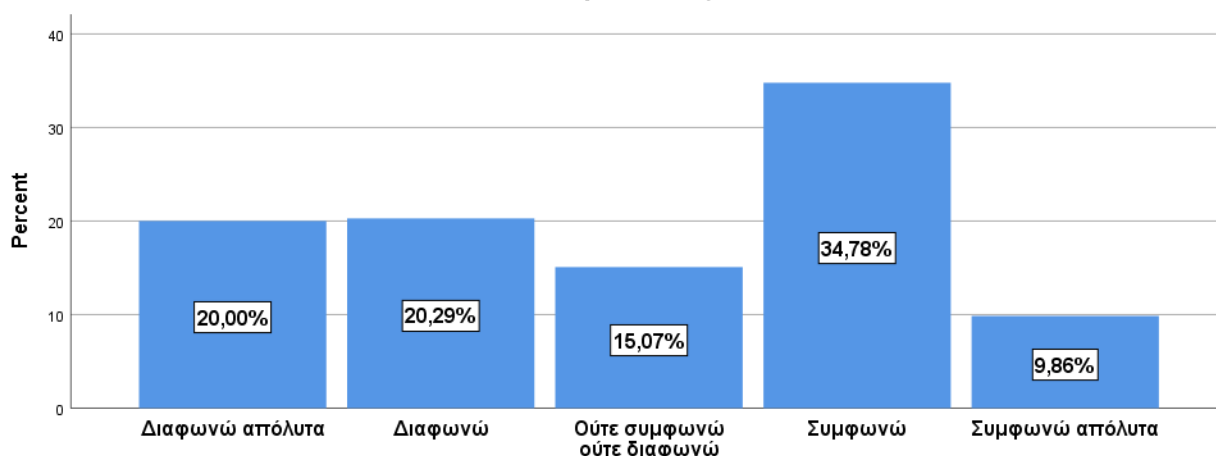
A1.Δηλώστε το βαθμό συμφωνίας σας στις παρακάτω προτάσεις σχετικά με την πανδημία της Covid-19 και τον τουρισμό στην περιοχή σας. (1 = Διαφωνώ Απόλυτα, 2 = Διαφωνώ, 3 = Ούτε Συμφωνώ, ούτε Διαφωνώ, 4 = Συμφωνώ, 5 = Συμφωνώ Απόλυτα): Εμπιστεύομαι περισσότερο τα μέσα ενημέρωσης και το διαδίκτυο για να μαθαίνω για την Covid-19

Εμπιστεύομαι περισσότερο τα μέσα ενημέρωσης και το διαδίκτυο για να μαθαίνω για την Covid-19

Στη περίπτωση της πρότασης ότι οι ερωτηθέντες έχουν εμπειρία από την COVID-19, το 34,78% και 9,86% των ερωτηθέντων συμφωνεί και συμφωνεί απόλυτα, αντίστοιχα, ενώ το 15,07% ούτε συμφωνεί αλλά ούτε διαφωνεί. Εν συνεχεία, το 20,29% και 20,00% των ερωτηθέντων, διαφωνεί και διαφωνεί απόλυτα, αντίστοιχα, με το ότι έχει εμπειρία από την COVID-19.

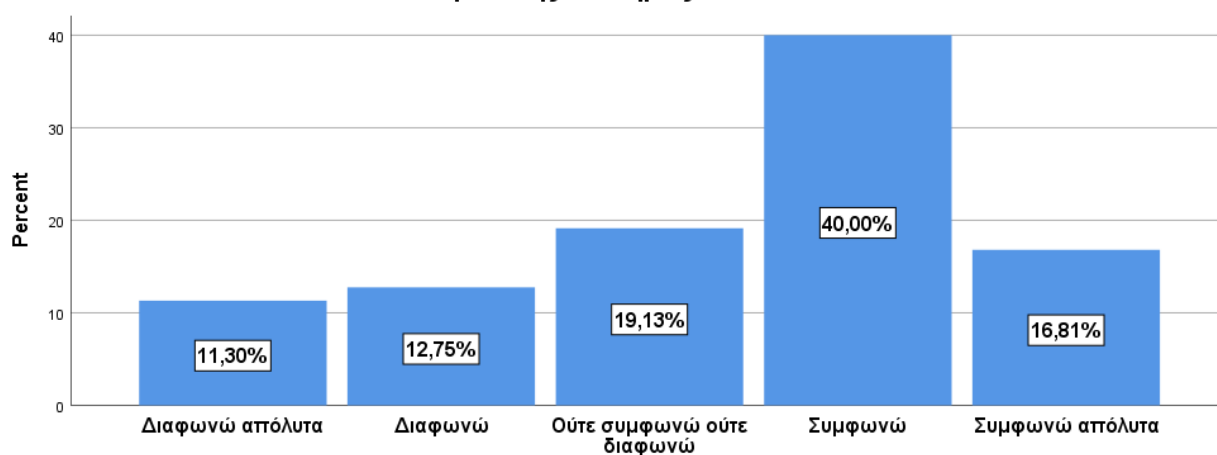
A1.Δηλώστε το βαθμό συμφωνίας σας στις παρακάτω προτάσεις σχετικά με την πανδημία της Covid-19 και τον τουρισμό στην περιοχή σας. (1 = Διαφωνώ Απόλυτα, 2 = Διαφωνώ, 3 = Ούτε Συμφωνώ, ούτε Διαφωνώ, 4 = Συμφωνώ, 5 = Συμφωνώ Απόλυτα): Έχω εμπειρία από την Covid-19 (Προσωπικά ή από το στενό μου κύκλο)

Έχω εμπειρία από την Covid-19 (Προσωπικά ή από το στενό μου κύκλο)

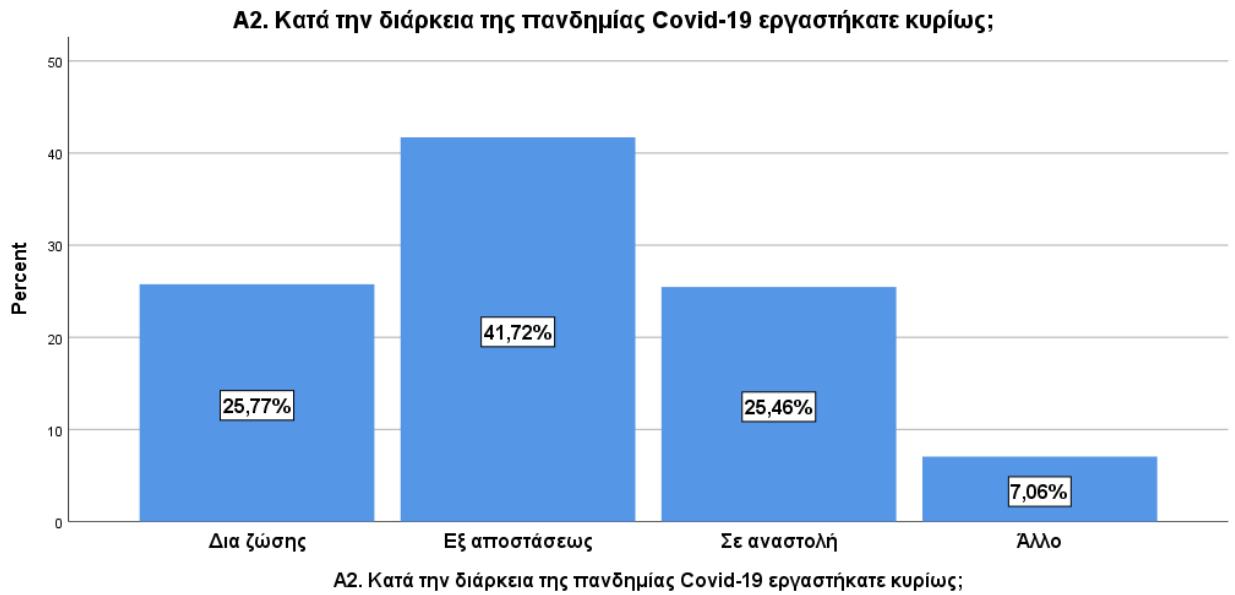
Επιπρόσθετα, στη περίπτωση της πρότασης ότι τηρούν τους υγειονομικούς κανόνες που θέσπισε το κράτος κατά τη διάρκεια της COVID-19, το 40,00% και 16,81% των ερωτηθέντων συμφωνεί και συμφωνεί απόλυτα, αντίστοιχα, ενώ το 15,13% ούτε συμφωνεί αλλά ούτε διαφωνεί. Εν συνεχεία, το 12,75% και 11,30% των ερωτηθέντων, διαφωνεί και διαφωνεί απόλυτα, αντίστοιχα, με το ότι τηρεί τους υγειονομικούς κανόνες που θέσπισε το κράτος κατά τη διάρκεια της COVID-19.

A1.Δηλώστε το βαθμό συμφωνίας σας στις παρακάτω προτάσεις σχετικά με την πανδημία της Covid-19 και τον τουρισμό στην περιοχή σας. (1 = Διαφωνώ Απόλυτα, 2 = Διαφωνώ, 3 = Ούτε Συμφωνώ, ούτε Διαφωνώ, 4 = Συμφωνώ, 5 = Συμφωνώ Απόλυτα): Τηρώ τους υγειονομικούς κανόνες που θέσπισε το κράτος κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19

Τηρώ τους υγειονομικούς κανόνες που θέσπισε το κράτος κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19

Επίσης, το 41,72% των ερωτηθέντων ανέφερε πως κατά τη διάρκεια της COVID-19 εργάστηκε εξ αποστάσεως, το 25,77% δια ζώσης, το 25,46% πως βρέθηκε σε αναστολή, ενώ το υπόλοιπο 7,06% ανέφερε πως κατά τη διάρκεια της COVID-19 εργάστηκε με άλλο τρόπο.

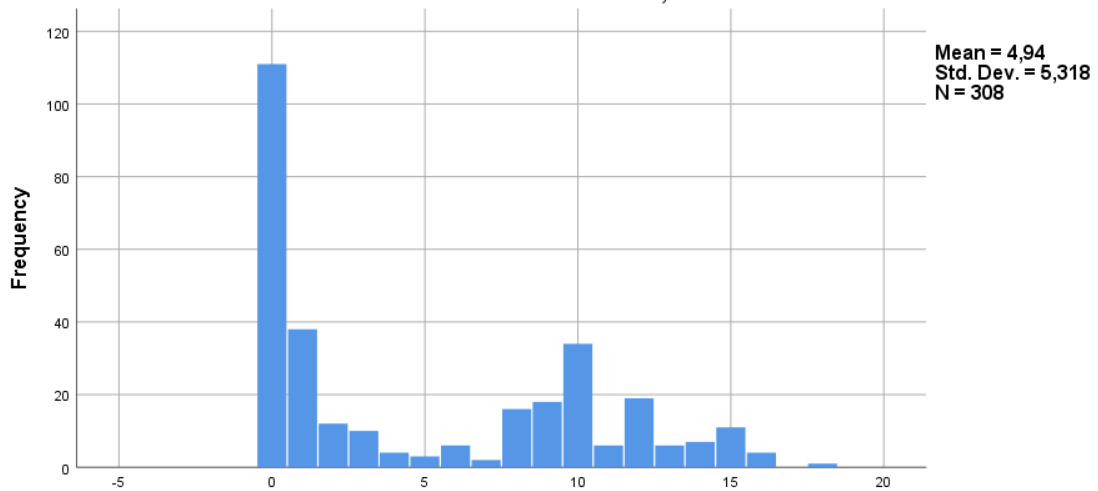

Στη περίπτωση της δια ζώσης εργασίας κατά τη διάρκεια της COVID-19, ο μέσος όρος των μηνών εργασίας των ερωτηθέντων ανέρχεται σε 5,46 μήνες, με την τυπική απόκλιση να εντοπίζεται στους 5,497 μήνες.

Όσον αφορά την εξ αποστάσεως εργασία κατά τη διάρκεια της COVID-19, ο μέσος όρος των μηνών εργασίας των ερωτηθέντων ανέρχεται σε 4,94 μήνες, με την τυπική απόκλιση να εντοπίζεται στους 5,318 μήνες.

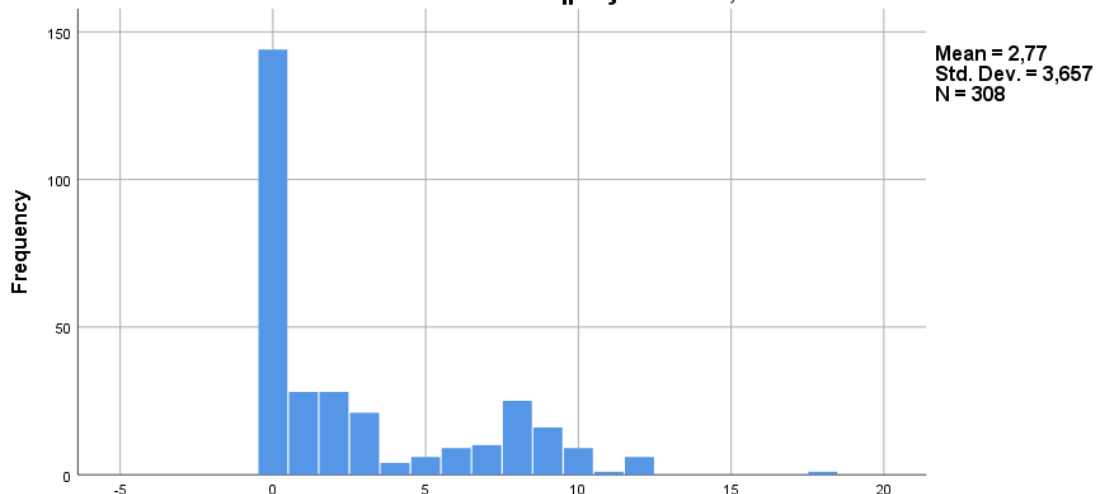
A4. Για πόσο χρονικό διάστημα (σε μήνες) εργαστήκατε εξ αποστάσεως κατά την διάρκεια της πανδημίας Covid-19;

A4. Για πόσο χρονικό διάστημα (σε μήνες) εργαστήκατε εξ αποστάσεως κατά την διάρκεια της πανδημίας Covid-19;

Όσον αφορά την αναστολή εργασίας κατά τη διάρκεια της COVID-19, ο μέσος όρος αυτής ανέρχεται σε 2,77 μήνες, με την τυπική απόκλιση να εντοπίζεται στους 3,657 μήνες.

A5. Για πόσο χρονικό διάστημα (σε μήνες) τεθήκατε σε αναστολή εργασίας κατά την διάρκεια της πανδημίας Covid-19;

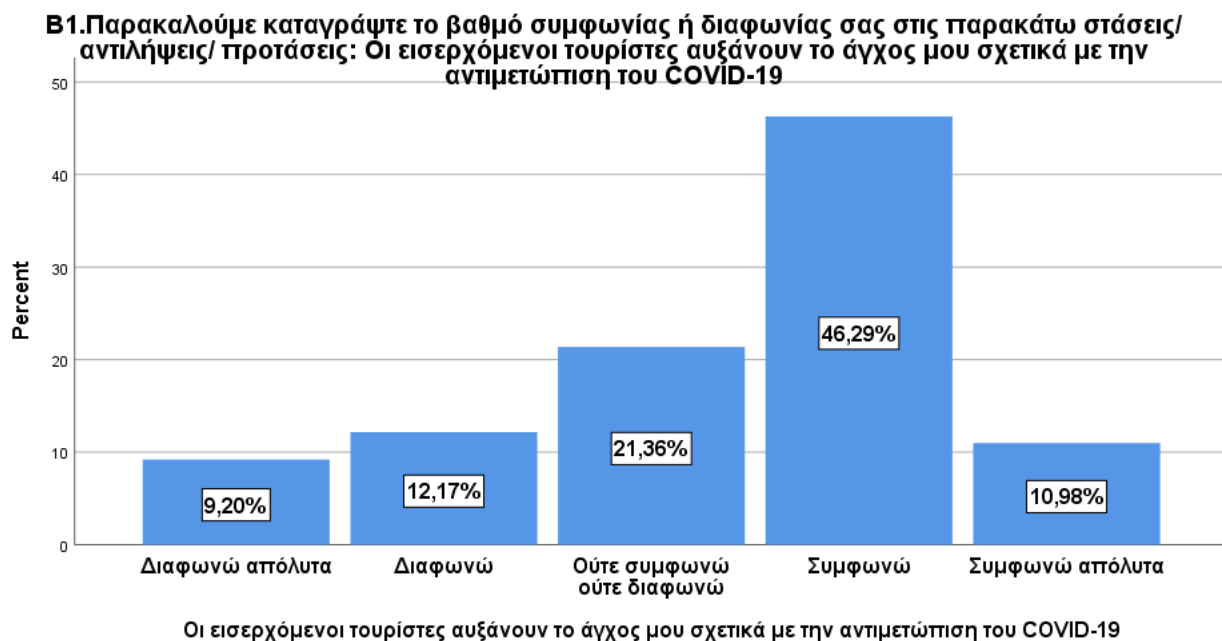
A5. Για πόσο χρονικό διάστημα (σε μήνες) τεθήκατε σε αναστολή εργασίας κατά την διάρκεια της πανδημίας Covid-19;

6.3. Στάσεις και αντιλήψεις σχέσης αντιληπτού κινδύνου και συναισθηματικής αλληλεγγύης στην ενίσχυση του τουρισμού εν μέσω πανδημίας

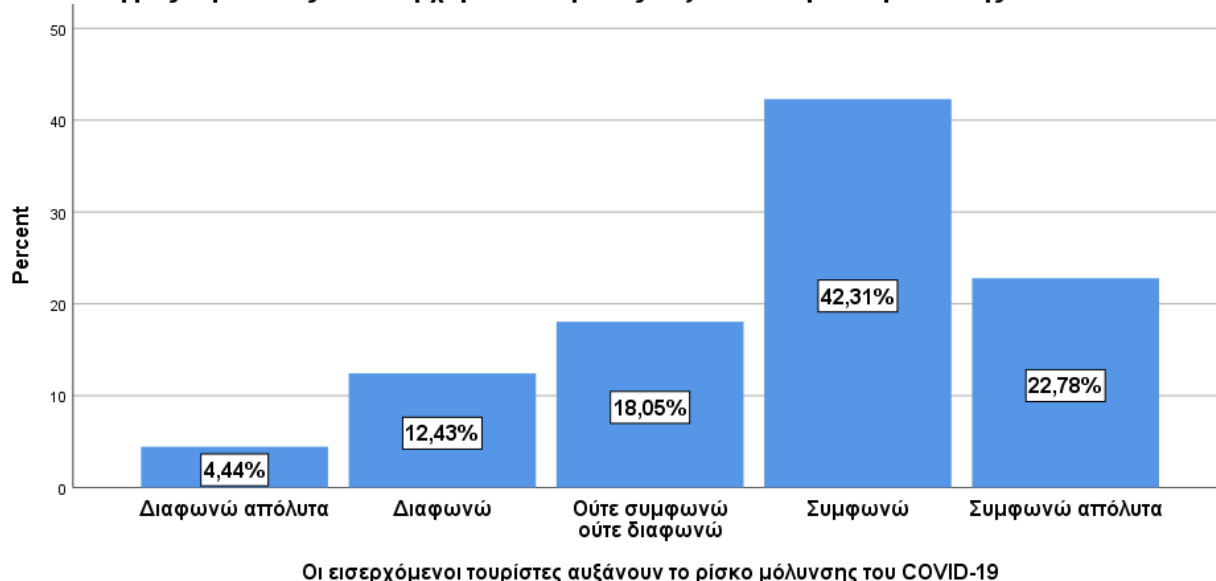
Στην ενότητα αυτή μπορούμε να παρατηρήσουμε τις στάσεις και τις αντιλήψεις των ερωτηθέντων της έρευνας σχετικά με τη σχέση του αντιληπτού κινδύνου και της συναισθηματικής αλληλεγγύης στην ενίσχυση του τουρισμού εν μέσω πανδημίας.

Αναλυτικότερα, στη περίπτωση της πρότασης ότι οι εισερχόμενοι τουρίστες αυξάνουν το άγχος σχετικά με την αντιμετώπιση της COVID-19, το 46,29% και 10,98% των ερωτηθέντων συμφωνεί και συμφωνεί απόλυτα, αντίστοιχα, ενώ το 21,36% ούτε συμφωνεί αλλά ούτε διαφωνεί. Ακολούθως, το 12,17% και 9,20% των ερωτηθέντων, διαφωνεί και διαφωνεί απόλυτα, αντίστοιχα, με το ότι οι εισερχόμενοι τουρίστες αυξάνουν το άγχος σχετικά με την αντιμετώπιση της COVID-19.

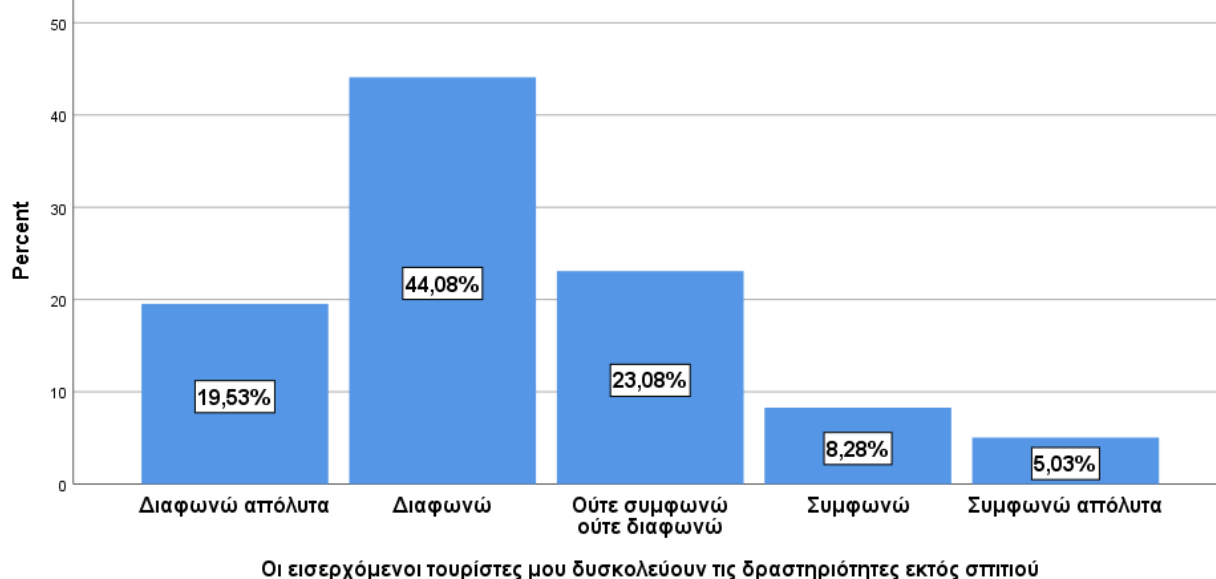
Στο ίδιο μοτίβο, στη περίπτωση της πρότασης ότι οι εισερχόμενοι τουρίστες αυξάνουν το ρίσκο μόλυνσης της COVID-19, το 42,31% και 22,78% των ερωτηθέντων συμφωνεί και συμφωνεί απόλυτα, αντίστοιχα, ενώ το 18,05% ούτε συμφωνεί αλλά ούτε διαφωνεί. Ακολουθως, το 12,43% και 4,44% των ερωτηθέντων, διαφωνεί και διαφωνεί απόλυτα, αντίστοιχα, με το ότι οι εισερχόμενοι τουρίστες αυξάνουν το ρίσκο μόλυνσης της COVID-19.

B1. Παρακαλούμε καταγράψτε το βαθμό συμφωνίας ή διαφωνίας σας στις παρακάτω στάσεις/ αντιλήψεις/ προτάσεις: Οι εισερχόμενοι τουρίστες αυξάνουν το ρίσκο μόλυνσης του COVID-19

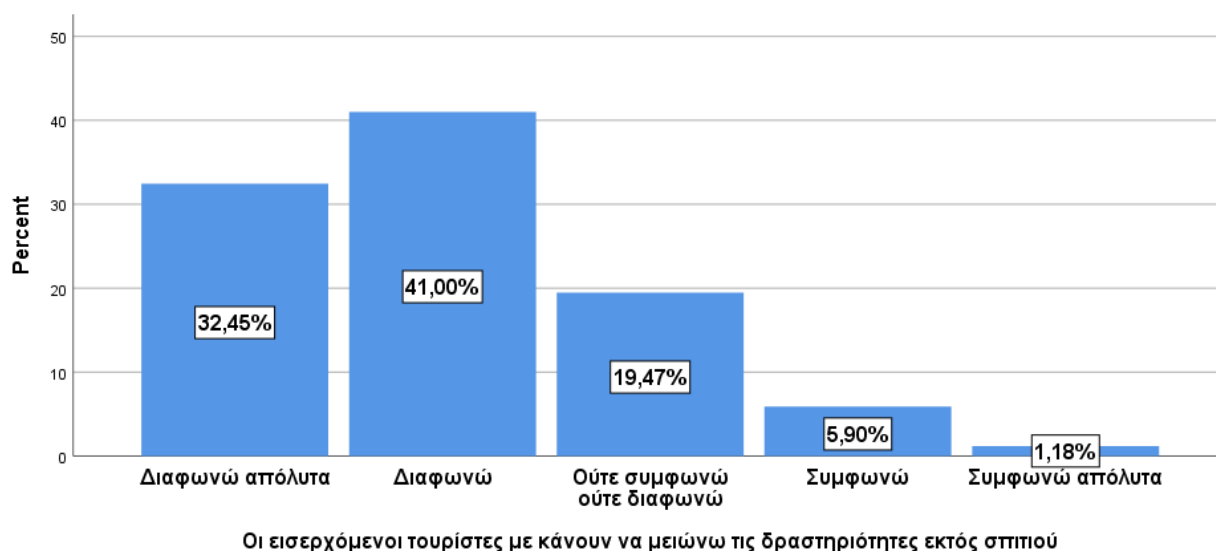
Αντίθετα, όσον αφορά τη πρόταση ότι οι εισερχόμενοι τουρίστες δυσκολεύουν τις δραστηριότητες εντός σπιτιού, το 44,08% και 19,53% των ερωτηθέντων διαφωνεί και διαφωνεί απόλυτα, αντίστοιχα, ενώ το 23,08% ούτε συμφωνεί αλλά ούτε διαφωνεί. Εν συνεχεία, το 8,28% και 5,03% των ερωτηθέντων, συμφωνεί και συμφωνεί απόλυτα, αντίστοιχα, με το ότι οι εισερχόμενοι τουρίστες δυσκολεύουν τις δραστηριότητες εντός σπιτιού.

B1. Παρακαλούμε καταγράψτε το βαθμό συμφωνίας ή διαφωνίας σας στις παρακάτω στάσεις/ αντιλήψεις/ προτάσεις: Οι εισερχόμενοι τουρίστες μου δυσκολεύουν τις δραστηριότητες εκτός σπιτιού

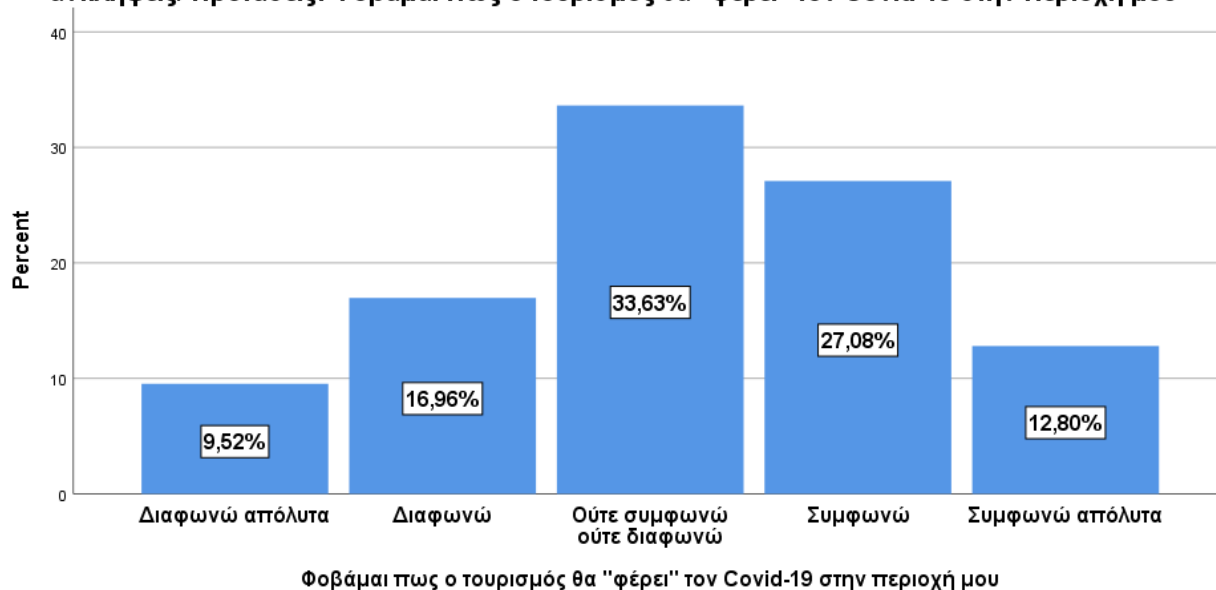
Ομοίως, όσον αφορά τη πρόταση ότι οι εισερχόμενοι τουρίστες κάνουν τους ερωτηθέντες να μειώνουν τις δραστηριότητες εντός σπιτιού, το 41,00% και 32,45% των ερωτηθέντων διαφωνεί και διαφωνεί απόλυτα, αντίστοιχα, ενώ το 19,47% ούτε συμφωνεί αλλά ούτε διαφωνεί. Εν συνεχεία, το 5,90% και 1,18% των ερωτηθέντων, συμφωνεί και συμφωνεί απόλυτα, αντίστοιχα, με το ότι οι εισερχόμενοι τουρίστες κάνουν τους ερωτηθέντες να μειώνουν τις δραστηριότητες εντός σπιτιού.

B1. Παρακαλούμε καταγράψτε το βαθμό συμφωνίας ή διαφωνίας σας στις παρακάτω στάσεις/ αντιλήψεις/ προτάσεις: Οι εισερχόμενοι τουρίστες με κάνουν να μειώνω τις δραστηριότητες εκτός σπιτιού

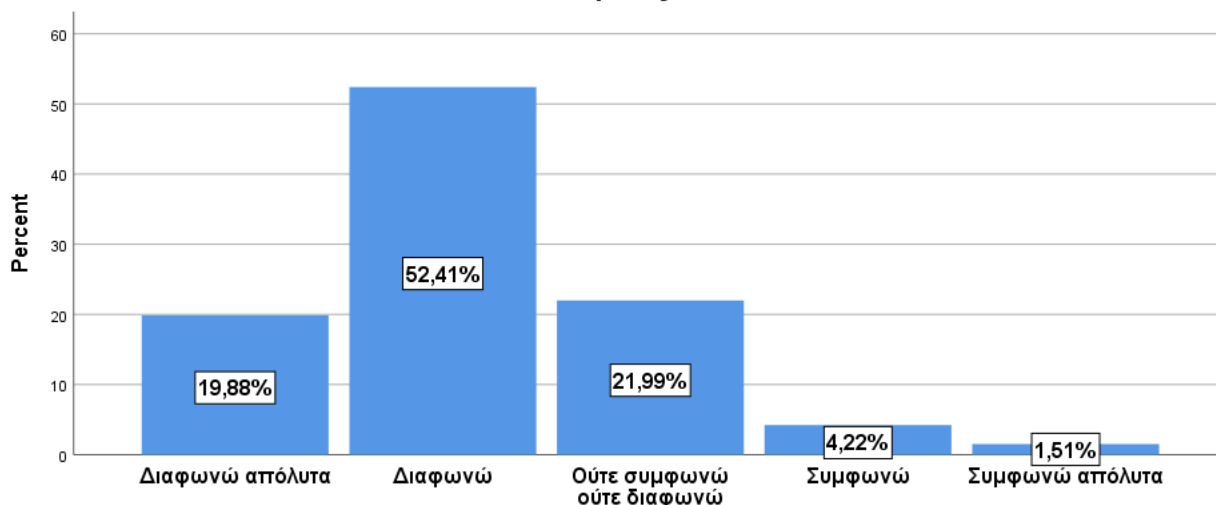
Επίσης, όσον αφορά τη πρόταση ότι οι ερωτηθέντες φοβούνται πως ο τουρισμός θα φέρει τον COVID-19 στη περιοχή τους, το 33,63% ούτε συμφωνεί αλλά ούτε διαφωνεί, ενώ το 27,08% και 12,80% των ερωτηθέντων συμφωνεί και συμφωνεί απόλυτα, αντίστοιχα, με αυτή την πρόταση. Εν συνεχεία, το 16,96% και 9,52% των ερωτηθέντων, διαφωνεί και διαφωνεί απόλυτα, αντίστοιχα, με το ότι φοβάται πως ο τουρισμός θα φέρει τον COVID-19 στη περιοχή τους.

B1. Παρακαλούμε καταγράψτε το βαθμό συμφωνίας ή διαφωνίας σας στις παρακάτω στάσεις/ αντιλήψεις/ προτάσεις: Φοβάμαι πως ο τουρισμός θα "φέρει" τον Covid-19 στην περιοχή μου

Στη περίπτωση ότι οι φοβούνται πως οι γιατροί στην περιοχή τους θα είναι απασχολημένοι με τους τουρίστες, το 52,41% και 19,88% των ερωτηθέντων διαφωνεί και διαφωνεί απόλυτα, αντίστοιχα, ενώ το 21,99% ούτε συμφωνεί αλλά ούτε διαφωνεί. Εν συνεχεία, το 4,22% και 1,51% των ερωτηθέντων, συμφωνεί και συμφωνεί απόλυτα, αντίστοιχα, με το ότι φοβάται πως οι γιατροί στην περιοχή τους θα είναι απασχολημένοι με τους τουρίστες.

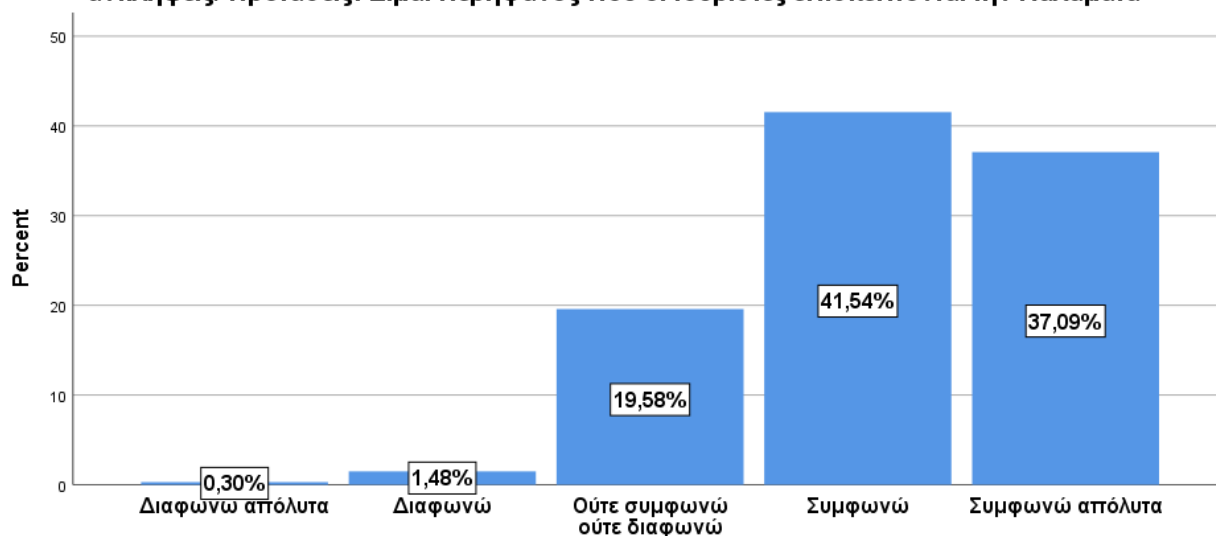
Β1. Παρακαλούμε καταγράψτε το βαθμό συμφωνίας ή διαφωνίας σας στις παρακάτω στάσεις/ αντιλήψεις/ προτάσεις: Φοβάμαι πως οι γιατροί στην περιοχή μου είναι απασχολημένοι με τους τουρίστες

Φοβάμαι πως αν οι γιατροί στην περιοχή μου είναι απασχολημένοι με τους τουρίστες,

Στη περίπτωση της πρότασης ότι είναι υπερήφανοι που οι τουρίστες επισκέπτονται την Καλαμάτα, το 41,54% και 37,09% των ερωτηθέντων συμφωνεί και συμφωνεί απόλυτα, αντίστοιχα, ενώ το 19,58% ούτε συμφωνεί αλλά ούτε διαφωνεί. Ακολουθως, το 1,48% και 0,30% των ερωτηθέντων, διαφωνεί και διαφωνεί απόλυτα, αντίστοιχα, με το ότι είναι υπερήφανο που οι τουρίστες επισκέπτονται την Καλαμάτα.

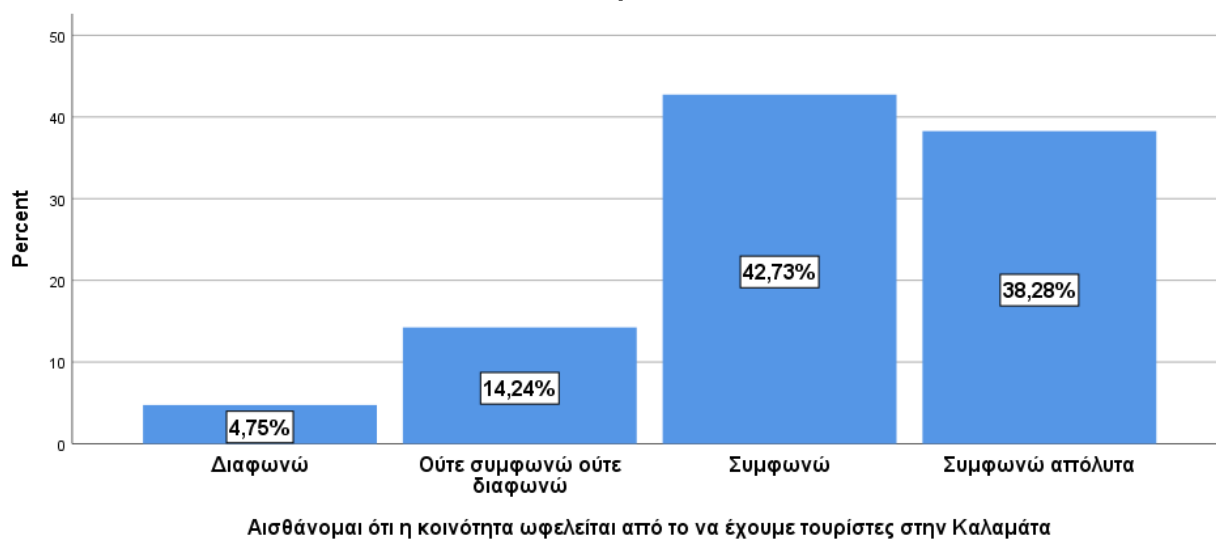
Β1. Παρακαλούμε καταγράψτε το βαθμό συμφωνίας ή διαφωνίας σας στις παρακάτω στάσεις/ αντιλήψεις/ προτάσεις: Είμαι περήφανος που οι τουρίστες επισκέπτονται την Καλαμάτα

Είμαι περήφανος που οι τουρίστες επισκέπτονται την Καλαμάτα

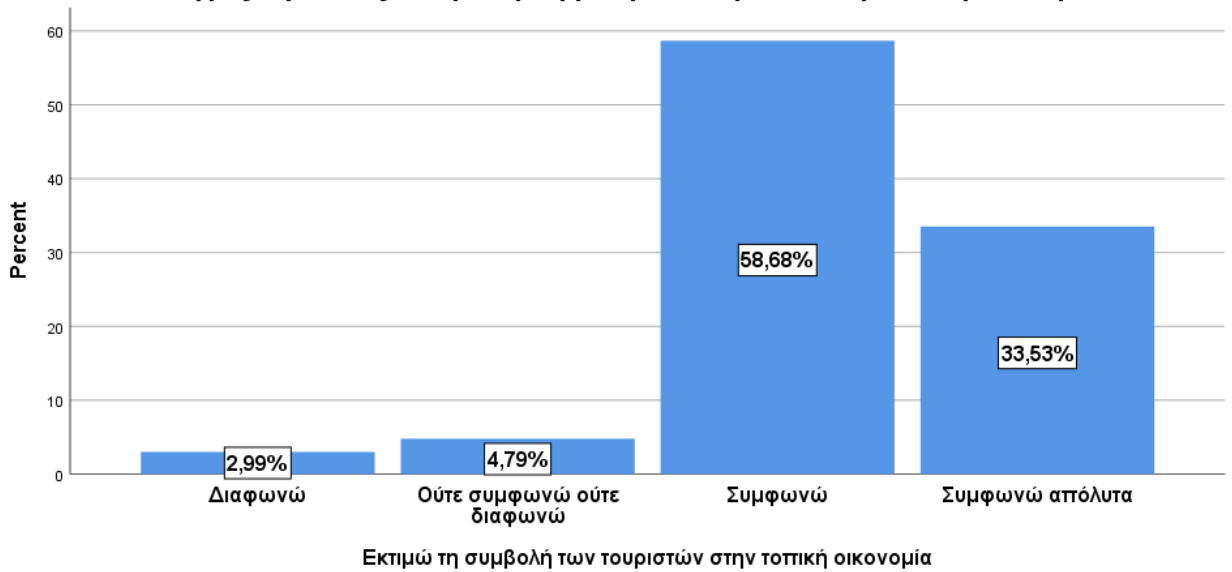
Ομοίως, στη περίπτωση της πρότασης ότι αισθάνονται πως η κοινότητα ωφελείται από τους τουρίστες, το 42,73% και 38,28% των ερωτηθέντων συμφωνεί και συμφωνεί απόλυτα, αντίστοιχα, ενώ το 14,24% ούτε συμφωνεί αλλά ούτε διαφωνεί. Ακολούθως, το 4,75% των ερωτηθέντων, διαφωνεί με το ότι αισθάνεται πως η κοινότητα ωφελείται από τους τουρίστες.

Β1. Παρακαλούμε καταγράψτε το βαθμό συμφωνίας ή διαφωνίας σας στις παρακάτω στάσεις/ αντιλήψεις/ προτάσεις: Αισθάνομαι ότι η κοινότητα ωφελείται από το να έχουμε τουρίστες στην Καλαμάτα

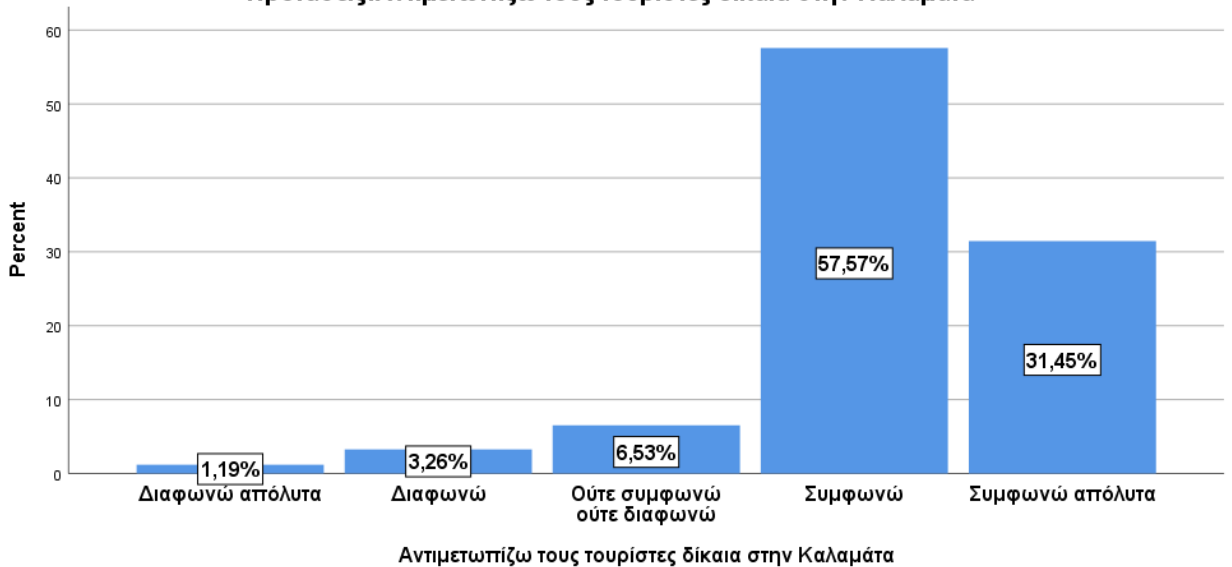
Στο ίδιο και πάλι μοτίβο, στη περίπτωση της πρότασης ότι εκτιμούν τη συμβολή των τουριστών στην τοπική οικονομία, το 58,68% και 33,53% των ερωτηθέντων συμφωνεί και συμφωνεί απόλυτα, αντίστοιχα, ενώ το 4,79% ούτε συμφωνεί αλλά ούτε διαφωνεί. Ακολούθως, το 2,99% των ερωτηθέντων, διαφωνεί με το ότι εκτιμά τη συμβολή των τουριστών στην τοπική οικονομία.

Β1. Παρακαλούμε καταγράψτε το βαθμό συμφωνίας ή διαφωνίας σας στις παρακάτω στάσεις/ αντιλήψεις/ προτάσεις: Εκτιμώ τη συμβολή των τουριστών στην τοπική οικονομία

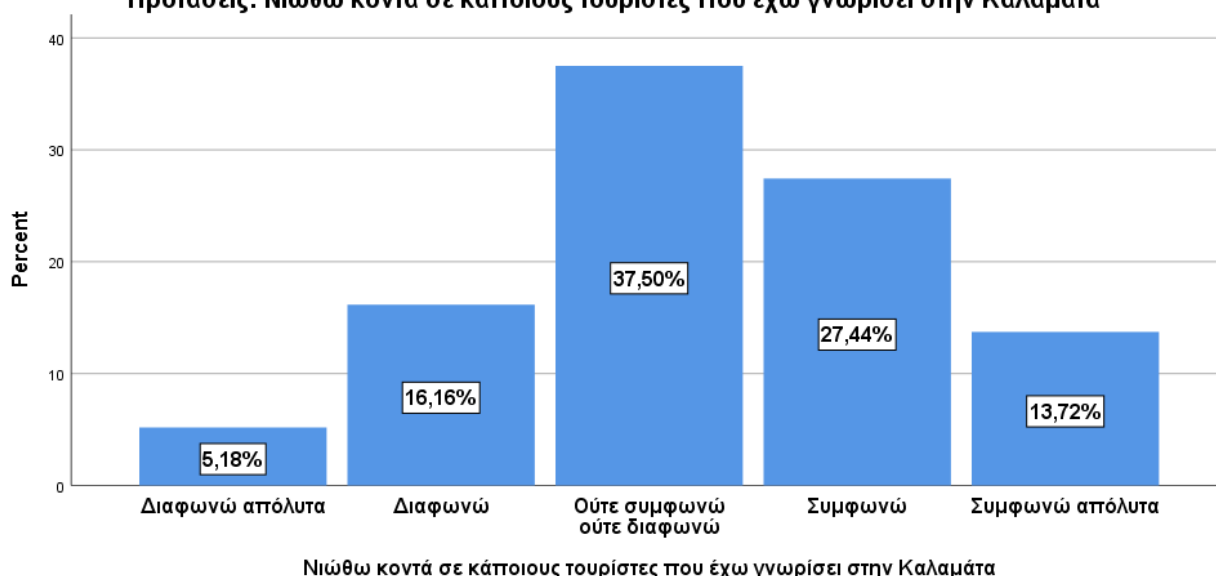
Όσον αφορά τη πρόταση ότι αντιμετωπίζουν τους τουρίστες δίκαια στη Καλαμάτα, το 57,57% και 31,45% των ερωτηθέντων συμφωνεί και συμφωνεί απόλυτα, αντίστοιχα, ενώ το 6,53% ούτε συμφωνεί αλλά ούτε διαφωνεί. Ακολούθως, το 3,26% και 1,19% των ερωτηθέντων, διαφωνεί και διαφωνεί απόλυτα, αντίστοιχα, με το ότι αντιμετωπίζει τους τουρίστες δίκαια στη Καλαμάτα.

Β1. Παρακαλούμε καταγράψτε το βαθμό συμφωνίας ή διαφωνίας σας στις παρακάτω στάσεις/ αντιλήψεις/ προτάσεις: Αντιμετωπίζω τους τουρίστες δίκαια στην Καλαμάτα

Επίσης, όσον αφορά τη πρόταση ότι νιώθουν κοντά σε κάποιους τουρίστες που έχουν γνωρίσει στην Καλαμάτα, το 37,50% ούτε συμφωνεί αλλά ούτε διαφωνεί, ενώ το 27,44% και 13,72% των ερωτηθέντων συμφωνεί και συμφωνεί απόλυτα, αντίστοιχα, με αυτή την πρόταση. Εν συνεχεία, το 16,16% και 5,18% των ερωτηθέντων, διαφωνεί και διαφωνεί απόλυτα, αντίστοιχα, με το ότι νιώθει κοντά σε κάποιους τουρίστες που έχουν γνωρίσει στην Καλαμάτα.

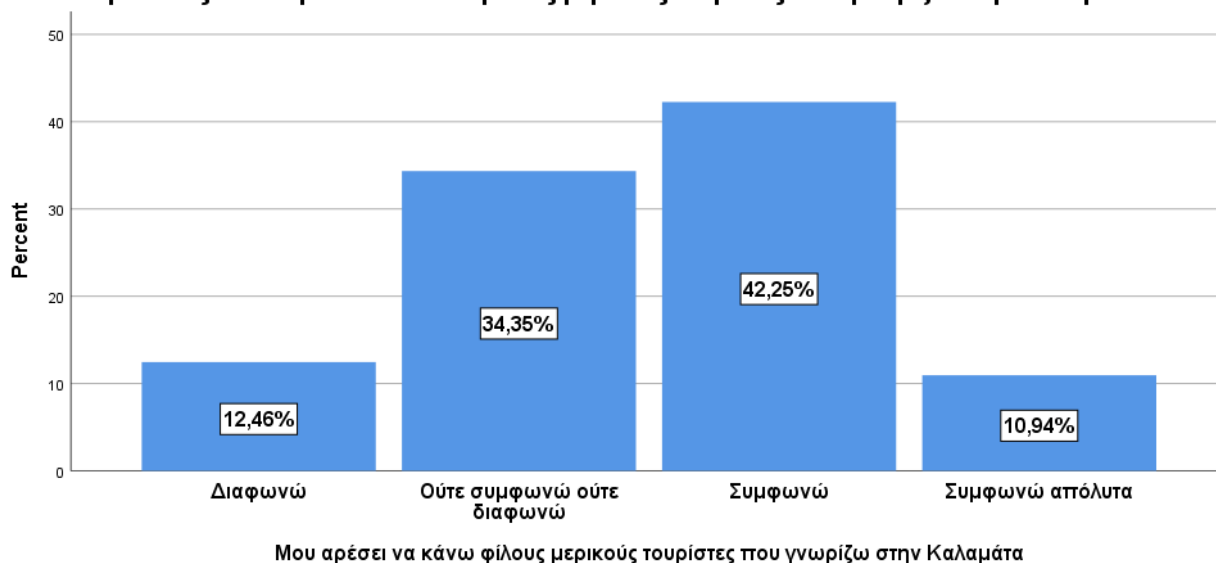
Β1. Παρακαλούμε καταγράψτε το βαθμό συμφωνίας ή διαφωνίας σας στις παρακάτω στάσεις/ αντιλήψεις/ προτάσεις: Νιώθω κοντά σε κάποιους τουρίστες που έχω γνωρίσει στην Καλαμάτα

Στη περίπτωση της πρότασης ότι τους αρέσει να κάνουν φίλους μερικούς τουρίστες που γνωρίζουν στην Καλαμάτα, το 42,25% και 10,94% των ερωτηθέντων συμφωνεί και συμφωνεί απόλυτα, αντίστοιχα, ενώ το 34,35% ούτε συμφωνεί αλλά ούτε διαφωνεί. Ακολούθως, το 12,46% των ερωτηθέντων, διαφωνεί με το ότι του αρέσει να κάνουν φίλους μερικούς τουρίστες που γνωρίζουν στην Καλαμάτα.

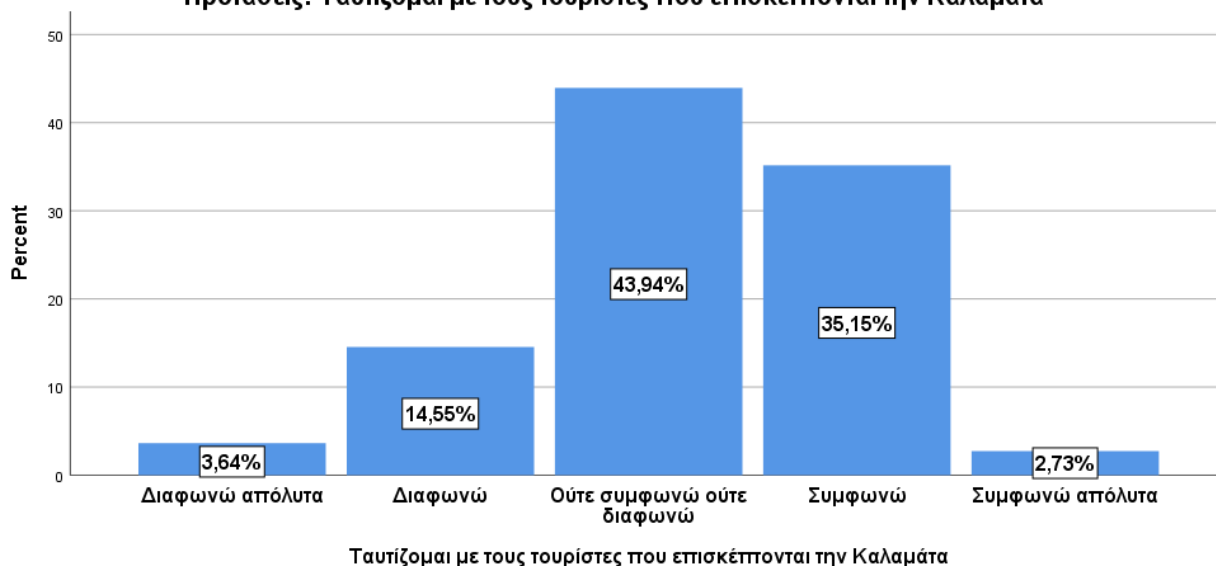

B1. Παρακαλούμε καταγράψτε το βαθμό συμφωνίας ή διαφωνίας σας στις παρακάτω στάσεις/ αντιλήψεις/ προτάσεις: Μου αρέσει να κάνω φίλους μερικούς τουρίστες που γνωρίζω στην Καλαμάτα

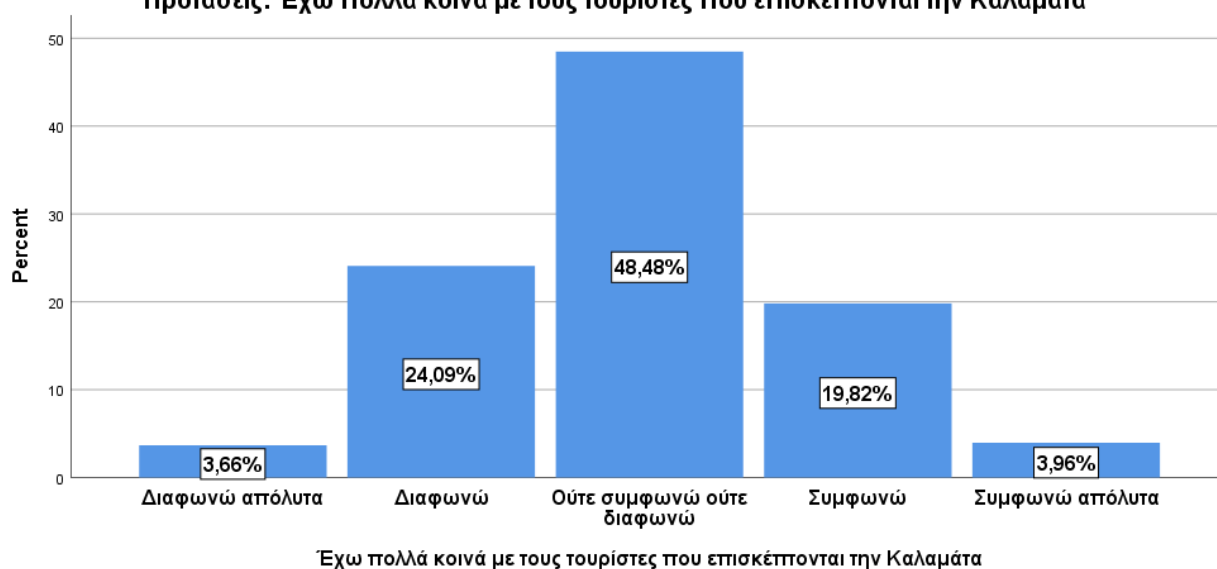
Επιπρόσθετα, όσον αφορά τη πρόταση ότι ταυτίζονται με τους τουρίστες που επισκέπτονται την Καλαμάτα, το 43,94% ούτε συμφωνεί αλλά ούτε διαφωνεί, ενώ το 35,15% και 2,73% των ερωτηθέντων συμφωνεί και συμφωνεί απόλυτα, αντίστοιχα, με αυτή την πρόταση. Εν συνεχεία, το 14,55% και 3,64% των ερωτηθέντων, διαφωνεί και διαφωνεί απόλυτα, αντίστοιχα, με το ότι ταυτίζεται με τους τουρίστες που επισκέπτονται την Καλαμάτα.

B1. Παρακαλούμε καταγράψτε το βαθμό συμφωνίας ή διαφωνίας σας στις παρακάτω στάσεις/ αντιλήψεις/ προτάσεις: Ταυτίζομαι με τους τουρίστες που επισκέπτονται την Καλαμάτα

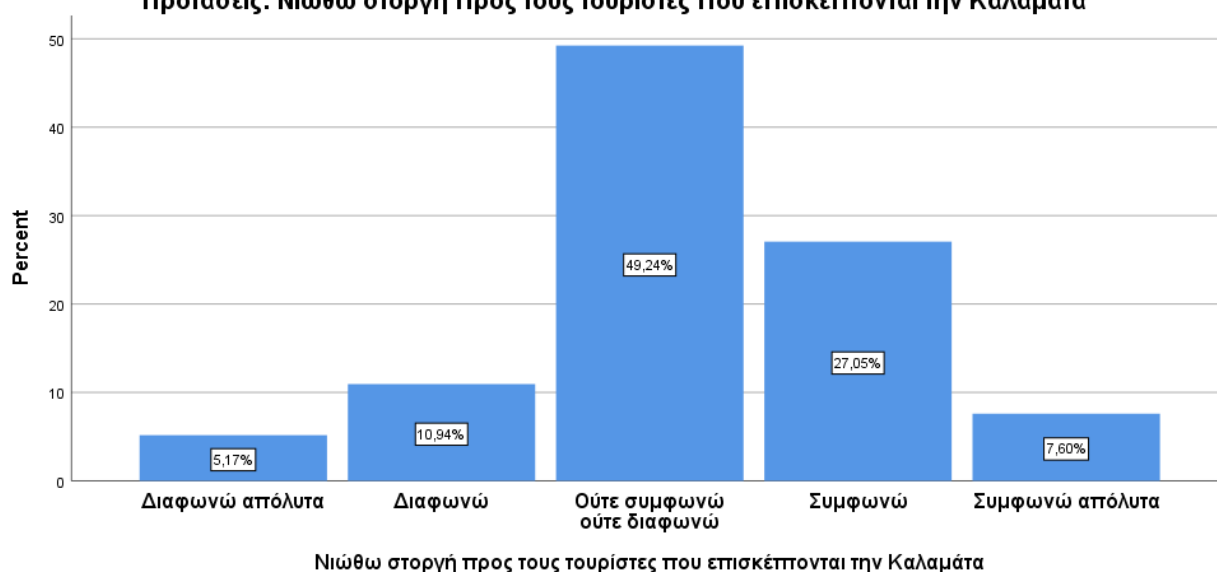
Επίσης, όσον αφορά τη πρόταση ότι έχουν πολλά κοινά με τους τουρίστες που επισκέπτονται την Καλαμάτα, το 48,48% ούτε συμφωνεί αλλά ούτε διαφωνεί, ενώ το 24,09% και 3,66% των ερωτηθέντων διαφωνεί και διαφωνεί απόλυτα, αντίστοιχα, με αυτή την πρόταση. Εν συνεχεία, το 19,82% και 3,96% των ερωτηθέντων, συμφωνεί και συμφωνεί απόλυτα, αντίστοιχα, με το ότι έχει πολλά κοινά με τους τουρίστες που επισκέπτονται την Καλαμάτα.

Β1. Παρακαλούμε καταγράψτε το βαθμό συμφωνίας ή διαφωνίας σας στις παρακάτω στάσεις/ αντιλήψεις/ προτάσεις: Έχω πολλά κοινά με τους τουρίστες που επισκέπτονται την Καλαμάτα

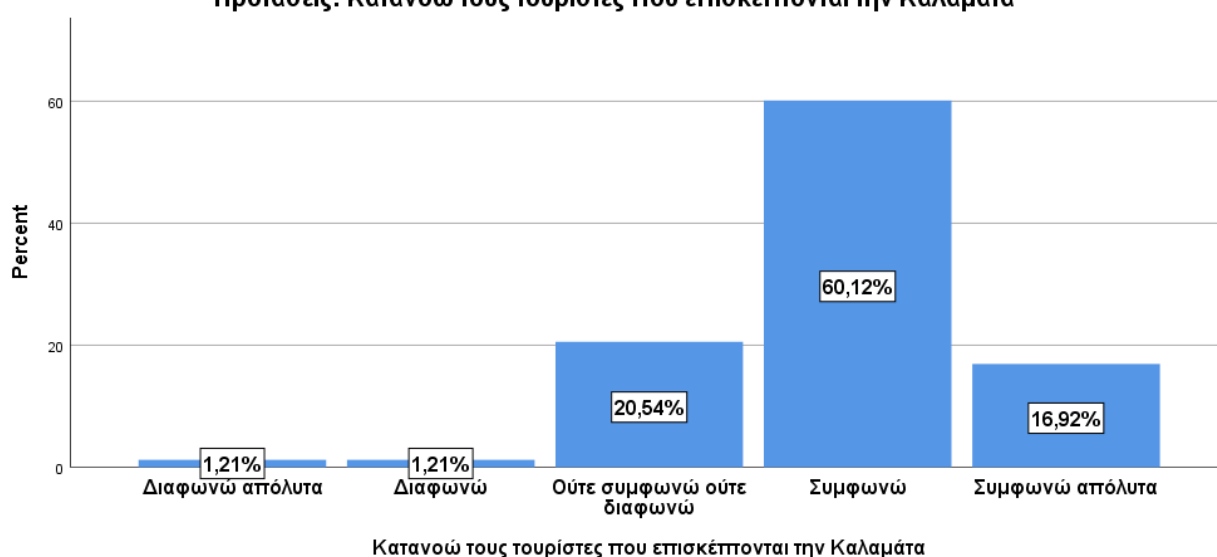
Στο ίδιο μοτίβο, όσον αφορά τη πρόταση ότι νιώθουν στοργή προς τους τουρίστες που επισκέπτονται την Καλαμάτα, το 49,24% ούτε συμφωνεί αλλά ούτε διαφωνεί, ενώ το 27,05% και 7,00% των ερωτηθέντων συμφωνεί και συμφωνεί απόλυτα, αντίστοιχα, με αυτή την πρόταση. Εν συνεχεία, το 10,94% και 5,17% των ερωτηθέντων, διαφωνεί και διαφωνεί απόλυτα, αντίστοιχα, με το ότι νιώθει στοργή προς τους τουρίστες που επισκέπτονται την Καλαμάτα.

B1. Παρακαλούμε καταγράψτε το βαθμό συμφωνίας ή διαφωνίας σας στις παρακάτω στάσεις/ αντιλήψεις/ προτάσεις: Νιώθω στοργή προς τους τουρίστες που επισκέπτονται την Καλαμάτα

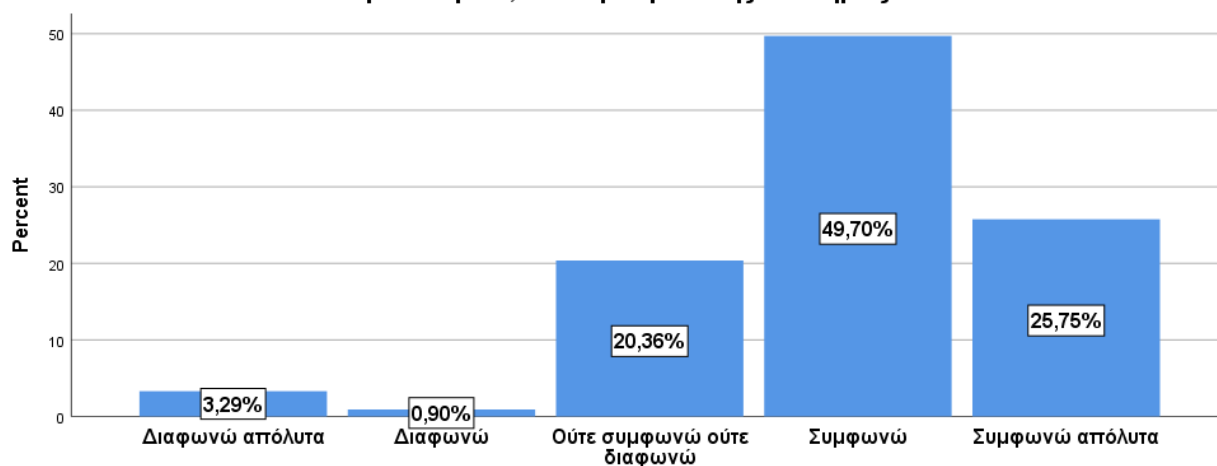
Όσον αφορά τη πρόταση ότι κατανοούν τους τουρίστες που επισκέπτονται τη Καλαμάτα, το 60,12% και 16,92% των ερωτηθέντων συμφωνεί και συμφωνεί απόλυτα, αντίστοιχα, ενώ το 20,54% ούτε συμφωνεί αλλά ούτε διαφωνεί. Ακολούθως, το 1,21% και 1,21% των ερωτηθέντων, διαφωνεί και διαφωνεί απόλυτα, αντίστοιχα, με το ότι κατανοεί τους τουρίστες που επισκέπτονται τη Καλαμάτα.

B1. Παρακαλούμε καταγράψτε το βαθμό συμφωνίας ή διαφωνίας σας στις παρακάτω στάσεις/ αντιλήψεις/ προτάσεις: Κατανώ τους τουρίστες που επισκέπτονται την Καλαμάτα

Ομοίως, στη περίπτωση της πρότασης ότι υποστηρίζουν την πραγματοποίηση περαιτέρω επενδύσεων για την ανάπτυξη του τουρισμού στη Καλαμάτα κατά τη διάρκεια της COVID-19, το 49,70% και 25,75% των ερωτηθέντων συμφωνεί και συμφωνεί απόλυτα, αντίστοιχα, ενώ το 20,36% ούτε συμφωνεί αλλά ούτε διαφωνεί. Ακολούθως, το 3,29% και 0,90% των ερωτηθέντων, διαφωνεί απόλυτα και διαφωνεί, αντίστοιχα, με το ότι υποστηρίζει τη πραγματοποίηση περαιτέρω επενδύσεων για την ανάπτυξη του τουρισμού στη Καλαμάτα κατά τη διάρκεια της COVID-19.

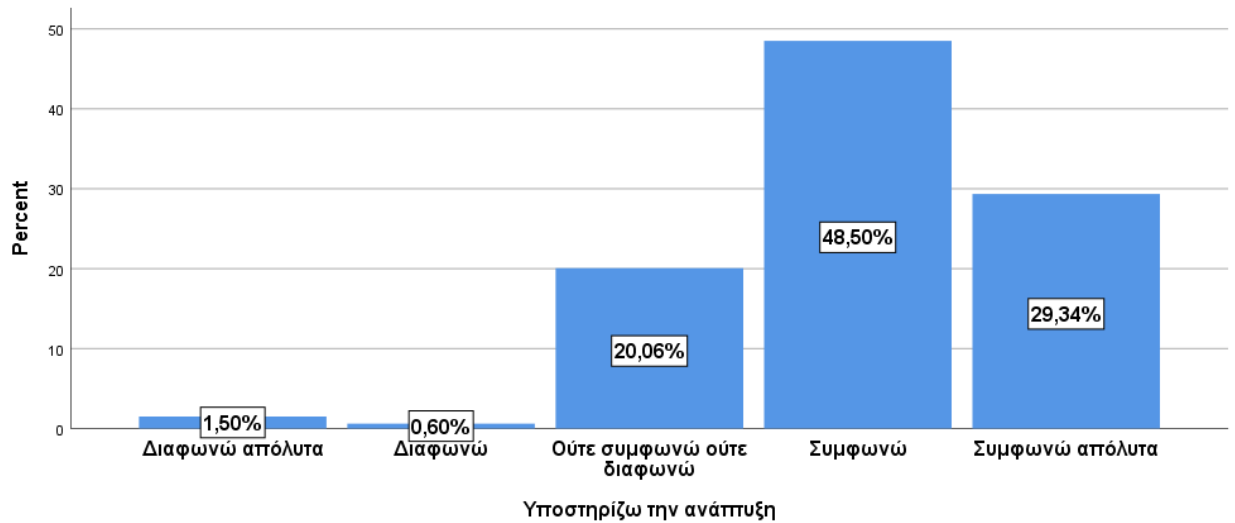
B1. Παρακαλούμε καταγράψτε το βαθμό συμφωνίας ή διαφωνίας σας στις παρακάτω στάσεις/ αντιλήψεις/ προτάσεις: Υποστηρίζω την πραγματοποίηση περαιτέρω επενδύσεων για την ανάπτυξη του τουρισμού στην Καλαμάτα, κατά τη διάρκεια της πανδημίας.

Υποστηρίζω την πραγματοποίηση περαιτέρω επενδύσεων για την ανάπτυξη του τουρισμού στην Καλαμάτα, κατά τη διάρκεια της πανδημίας.

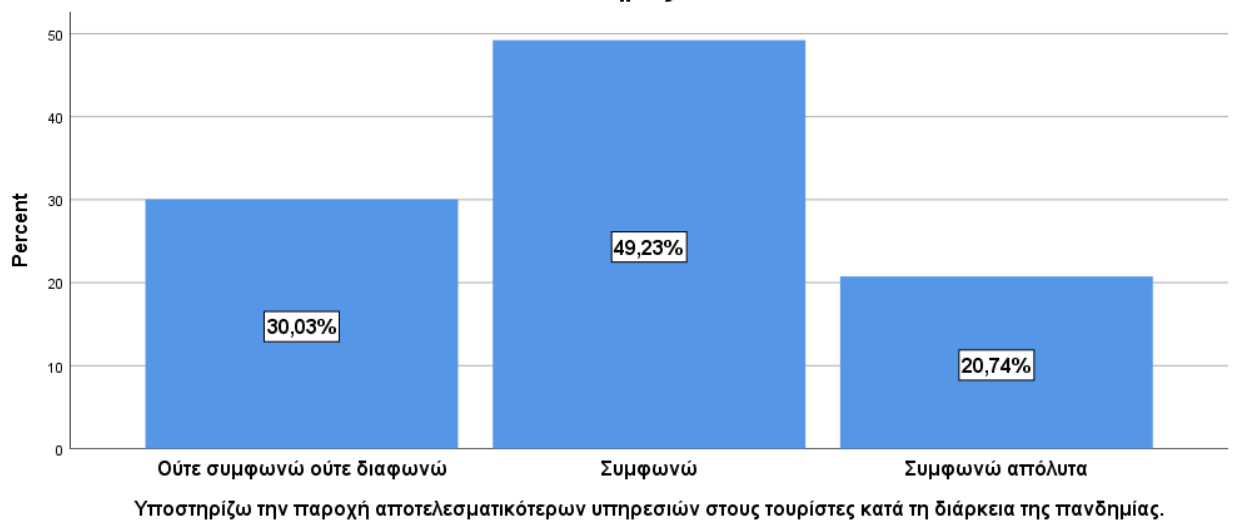
Στη περίπτωση της πρότασης ότι υποστηρίζουν την ανάπτυξη περισσότερου περιεχομένου που σχετίζεται με την τοπική ιστορία και τον πολιτισμό της Καλαμάτας κατά τη διάρκεια της COVID-19, το 48,50% και 29,34% των ερωτηθέντων συμφωνεί και συμφωνεί απόλυτα, αντίστοιχα, ενώ το 20,06% ούτε συμφωνεί αλλά ούτε διαφωνεί. Ακολούθως, το 1,50% και 0,60% των ερωτηθέντων, διαφωνεί απόλυτα και διαφωνεί, αντίστοιχα, με το ότι υποστηρίζει την ανάπτυξη περισσότερου περιεχομένου που σχετίζεται με την τοπική ιστορία και τον πολιτισμό της Καλαμάτας κατά τη διάρκεια της COVID-19.

Β1. Παρακαλούμε καταγράψτε το βαθμό συμφωνίας ή διαφωνίας σας στις παρακάτω στάσεις/ ανηλήψεις/ προτάσεις: Υποστηρίζω την ανάπτυξη περισσότερο περιεχομένου που σχετίζεται με την τοπική ιστορία και τον πολιτισμό της Καλαμάτας, κατά τη διάρκεια της πανδημίας.

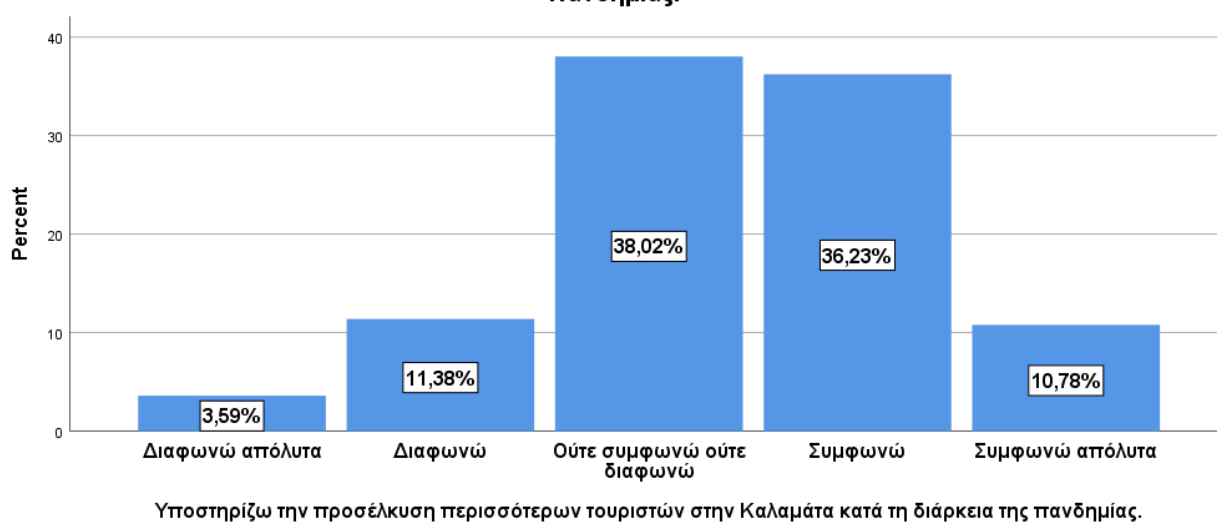
Από την άλλη πλευρά, όσον αφορά τη πρόταση ότι υποστηρίζουν την παροχή αποτελεσματικότερων υπηρεσιών στους τουρίστες κατά τη διάρκεια τα πανδημίας, το 49,23% και 20,74% των ερωτηθέντων συμφωνεί και συμφωνεί απόλυτα, αντίστοιχα, ενώ το 30,03% των ερωτηθέντων ούτε συμφωνεί αλλά ούτε διαφωνεί με αυτή την πρόταση.

Β1. Παρακαλούμε καταγράψτε το βαθμό συμφωνίας ή διαφωνίας σας στις παρακάτω στάσεις/ ανηλήψεις/ προτάσεις: Υποστηρίζω την παροχή αποτελεσματικότερων υπηρεσιών στους τουρίστες κατά τη διάρκεια της πανδημίας.

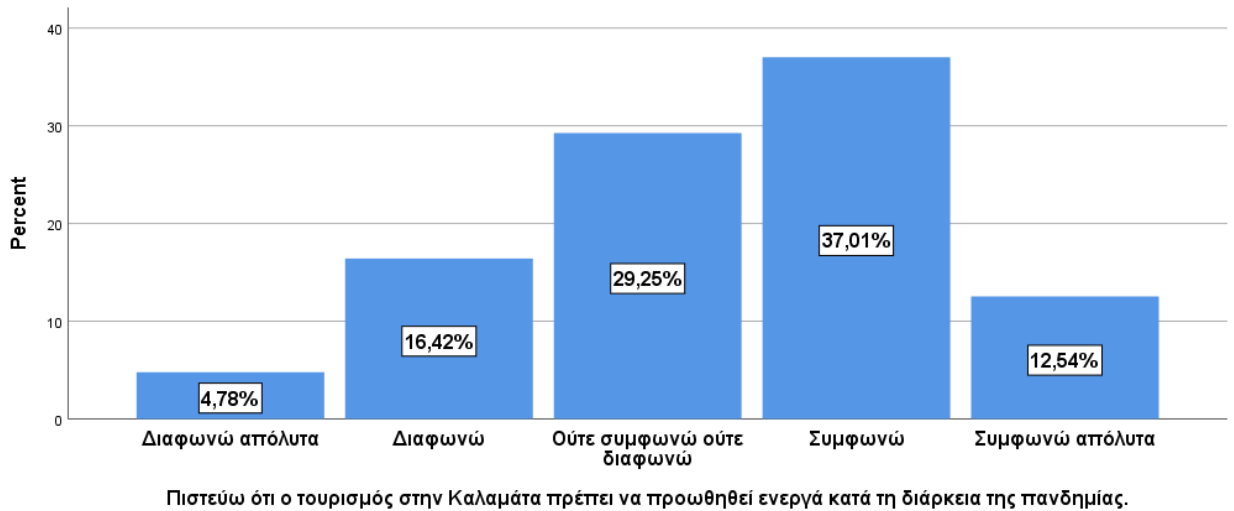
Στη περίπτωση της πρότασης ότι υποστηρίζουν την προσέλκυση περισσότερων τουριστών στην Καλαμάτα κατά τη διάρκεια της πανδημίας, το 38,02% ούτε συμφωνεί αλλά ούτε διαφωνεί, ενώ το 36,23% και 10,78% των ερωτηθέντων συμφωνεί και συμφωνεί απόλυτα, αντίστοιχα, με αυτή την πρόταση. Εν συνεχεία, το 11,38% και 3,59% των ερωτηθέντων, διαφωνεί και διαφωνεί απόλυτα, αντίστοιχα, με το ότι υποστηρίζει την προσέλκυση περισσότερων τουριστών στην Καλαμάτα κατά τη διάρκεια της πανδημίας.

B1. Παρακαλούμε καταγράψτε το βαθμό συμφωνίας ή διαφωνίας σας στις παρακάτω στάσεις/ αντιλήψεις/ προτάσεις: Υποστηρίζω την προσέλκυση περισσότερων τουριστών στην Καλαμάτα κατά τη διάρκεια της πανδημίας.

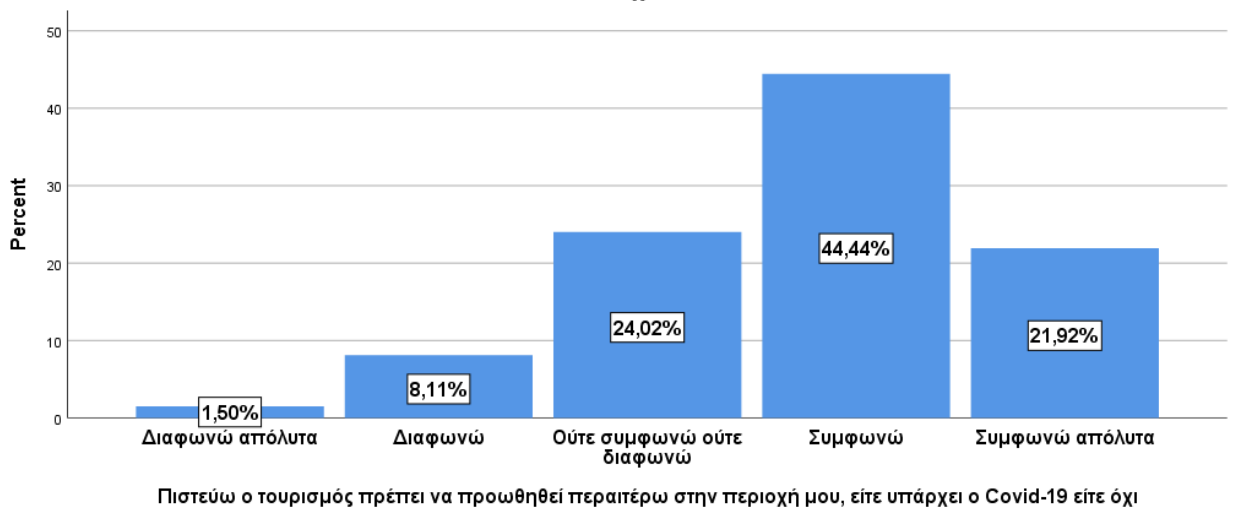
Επιπρόσθετα, στη περίπτωση της πρότασης ότι ο τουρισμός στην Καλαμάτα πρέπει να προωθηθεί ενεργά κατά τη διάρκεια της πανδημίας, το 37,01% και 12,54% των ερωτηθέντων συμφωνεί και συμφωνεί απόλυτα, αντίστοιχα, ενώ το 29,25% ούτε συμφωνεί αλλά ούτε διαφωνεί. Ακολούθως, το 16,42% και 4,78% των ερωτηθέντων, διαφωνεί απόλυτα και διαφωνεί, αντίστοιχα, με το ότι ο τουρισμός στην Καλαμάτα πρέπει να προωθηθεί ενεργά κατά τη διάρκεια της πανδημίας.

Β1. Παρακαλούμε καταγράψτε το βαθμό συμφωνίας ή διαφωνίας σας στις παρακάτω στάσεις/ αντιλήψεις/ προτάσεις: Πιστεύω ότι ο τουρισμός στην Καλαμάτα πρέπει να προωθηθεί ενεργά κατά τη διάρκεια της πανδημίας.

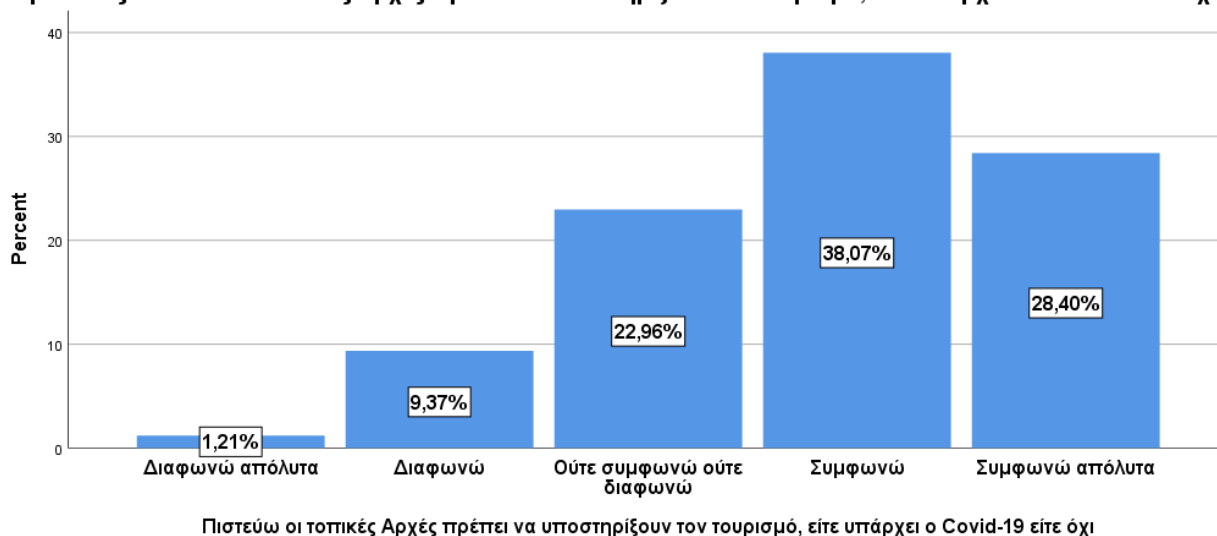
Ομοίως, στη περίπτωση της πρότασης ότι ο τουρισμός πρέπει να προωθηθεί περαιτέρω στην περιοχή, είτε υπάρχει η πανδημία είτε όχι, το 44,44% και 21,92% των ερωτηθέντων συμφωνεί και συμφωνεί απόλυτα, αντίστοιχα, ενώ το 24,02% ούτε συμφωνεί αλλά ούτε διαφωνεί. Ακολούθως, το 8,11% και 1,50% των ερωτηθέντων, διαφωνεί απόλυτα και διαφωνεί, αντίστοιχα, με το ότι ο τουρισμός πρέπει να προωθηθεί περαιτέρω στην περιοχή, είτε υπάρχει η πανδημία είτε όχι.

Β1. Παρακαλούμε καταγράψτε το βαθμό συμφωνίας ή διαφωνίας σας στις παρακάτω στάσεις/ αντιλήψεις/ προτάσεις: Πιστεύω ο τουρισμός πρέπει να προωθηθεί περαιτέρω στην περιοχή μου, είτε υπάρχει ο Covid-19 είτε όχι

Στο ίδιο μοτίβο, στη περίπτωση της πρότασης ότι οι τοπικές αρχές πρέπει να υποστηρίζουν τον τουρισμό στην περιοχή, είτε υπάρχει η πανδημία είτε όχι, το 38,07% και 28,40% των ερωτηθέντων συμφωνεί και συμφωνεί απόλυτα, αντίστοιχα, ενώ το 22,96% ούτε συμφωνεί αλλά ούτε διαφωνεί. Ακολούθως, το 9,37% και 1,21% των ερωτηθέντων, διαφωνεί απόλυτα και διαφωνεί, αντίστοιχα, με το ότι οι τοπικές αρχές πρέπει να υποστηρίζουν τον τουρισμό στην περιοχή είτε υπάρχει η πανδημία είτε όχι.

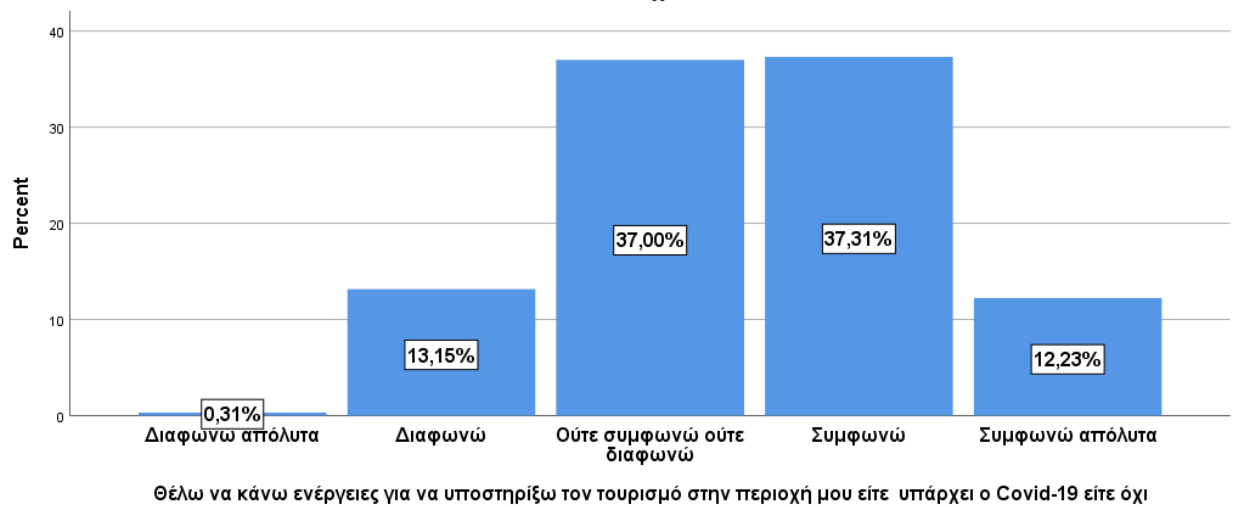
Β1. Παρακαλούμε καταγράψτε το βαθμό συμφωνίας ή διαφωνίας σας στις παρακάτω στάσεις/ ανλήψεις/ προτάσεις: Πιστεύω οι τοπικές Αρχές πρέπει να υποστηρίξουν τον τουρισμό, είτε υπάρχει ο Covid-19 είτε όχι

Στη περίπτωση της πρότασης ότι θέλουν να κάνουν ενέργειες για να υποστηρίξουν τον τουρισμό στη περιοχή, είτε υπάρχει η πανδημία είτε όχι, το 37,31% και 12,23% των ερωτηθέντων συμφωνεί και συμφωνεί απόλυτα, αντίστοιχα, ενώ το 37,00% ούτε συμφωνεί αλλά ούτε διαφωνεί. Ακολούθως, το 13,15% και 0,31% των ερωτηθέντων, διαφωνεί απόλυτα και διαφωνεί, αντίστοιχα, με το ότι θέλει να κάνει ενέργειες για να υποστηρίξουν τον τουρισμό στη περιοχή, είτε υπάρχει η πανδημία είτε όχι.

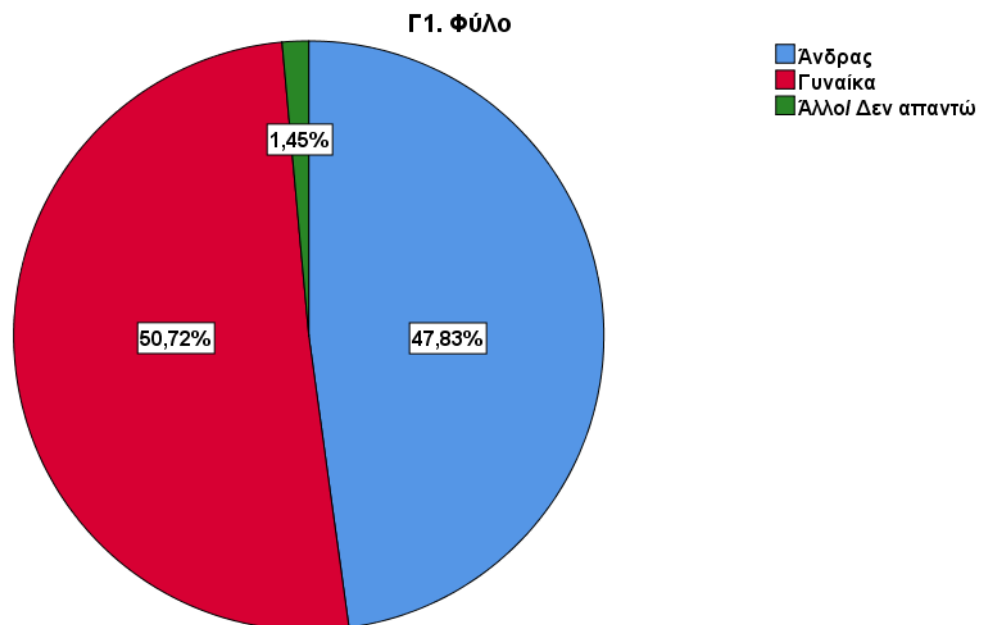

Β1. Παρακαλούμε καταγράψτε το βαθμό συμφωνίας ή διαφωνίας σας στις παρακάτω στάσεις/ ανηλίες/ προτάσεις: Θέλω να κάνω ενέργειες για να υποστηρίξω τον τουρισμό στην περιοχή μου είτε υπάρχει ο Covid-19 είτε όχι

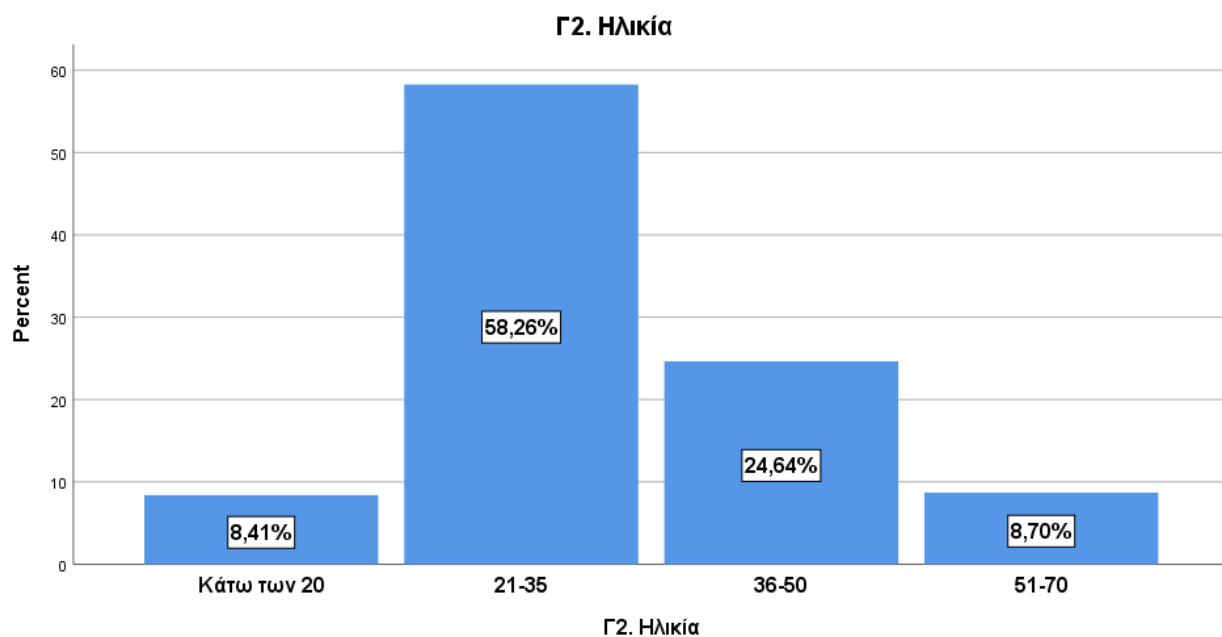
6.4. Δημογραφικά χαρακτηριστικά

Το φύλο των ερωτηθέντων που συμμετείχαν στην έρευνα απαρτίζεται από γυναίκες (50,72%), άνδρες (47,83%) και άλλο/δεν απαντώ (1,45%).

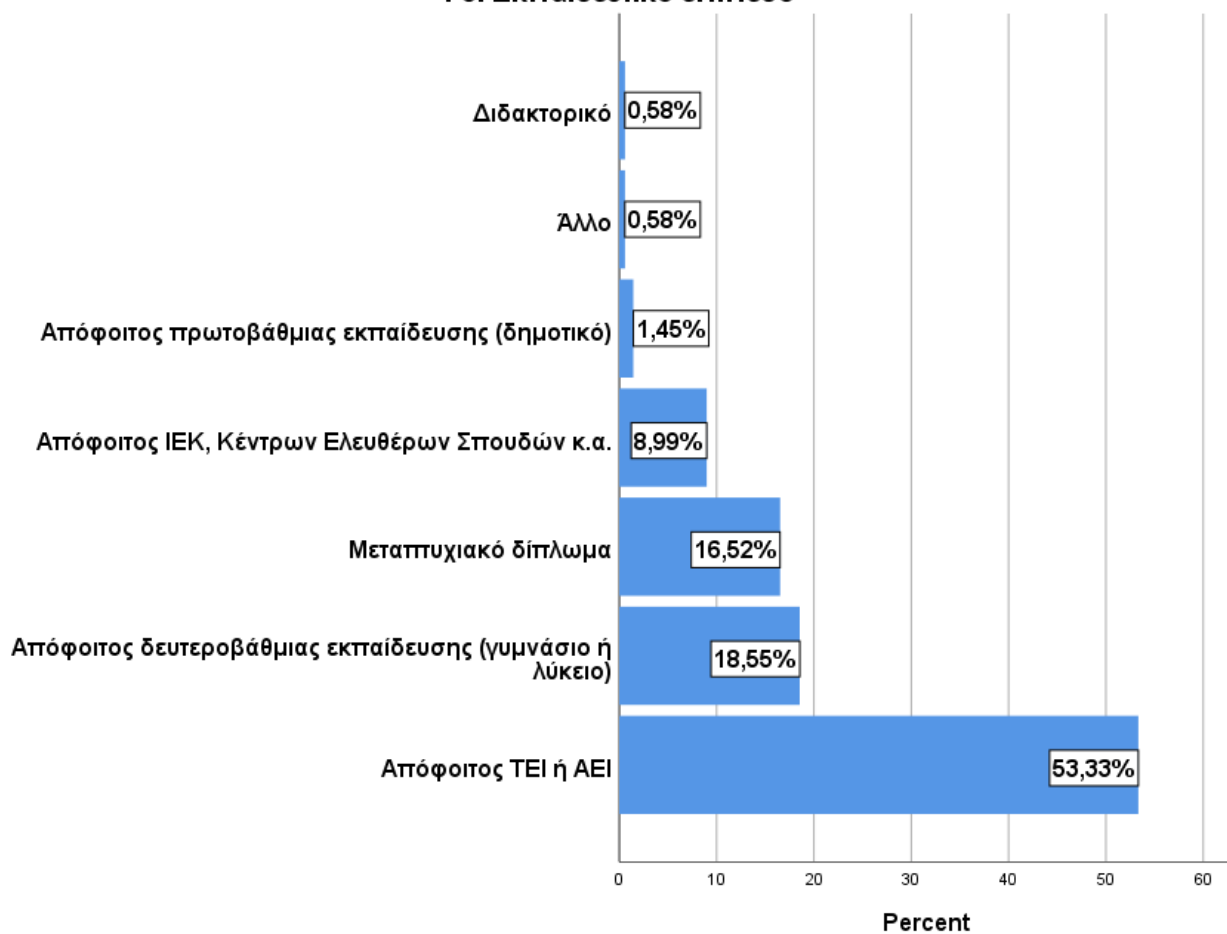
Ο μέσος όρος της ηλικίας του δείγματος ποικίλει με το 58,26% να ανήκει στην ηλικιακή κατηγορία των 21-35 ετών, το 26,64% στην ηλικιακή κατηγορία

των 36-50 ετών, το 8,70% στην ηλικιακή κατηγορία των 51-70 ετών και το 8,41% στην ηλικιακή κατηγορία κάτω των 20 ετών.

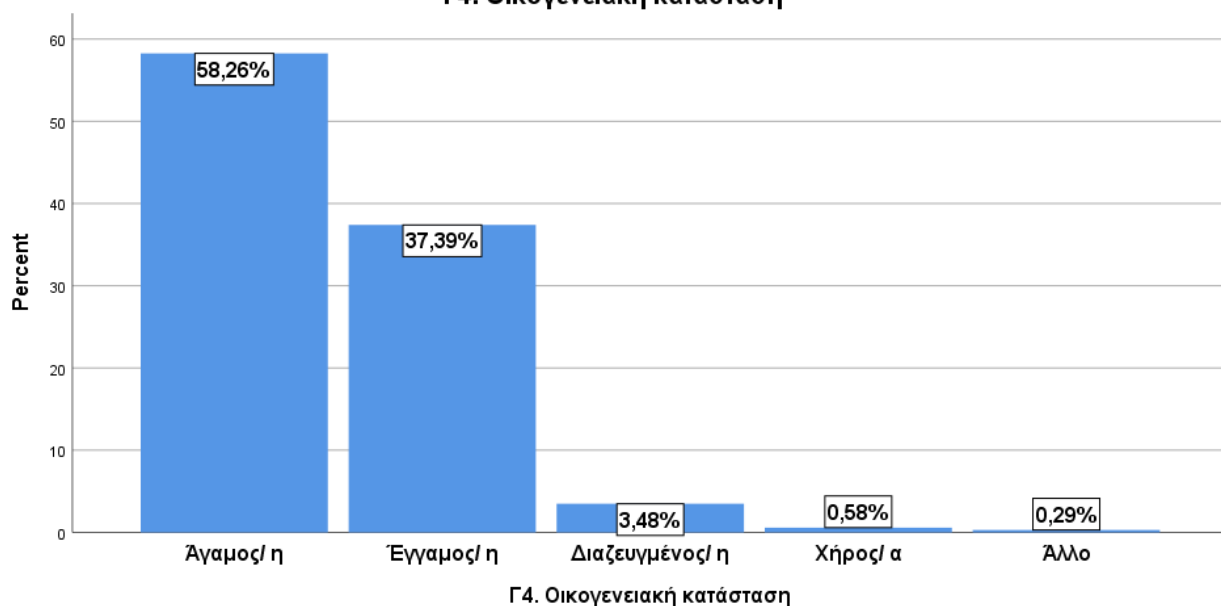
Το εκπαιδευτικό επίπεδο των ερωτηθέντων ποικίλει με τους απόφοιτους ΑΕΙ/ΤΕΙ να ανέρχονται σε 53,33%, τους απόφοιτους δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο 18,55%, τους κατόχους μεταπτυχιακού διπλώματος στο 16,52%, τους απόφοιτους ΙΕΚ στο 8,99%, τους απόφοιτους πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης στο 1,45%, εκείνους που ανήκουν σε άλλη κατηγορία στο 0,58% και τους κατόχους διδακτορικού στο 0,58%.

Γ3. Εκπαιδευτικό επίπεδο

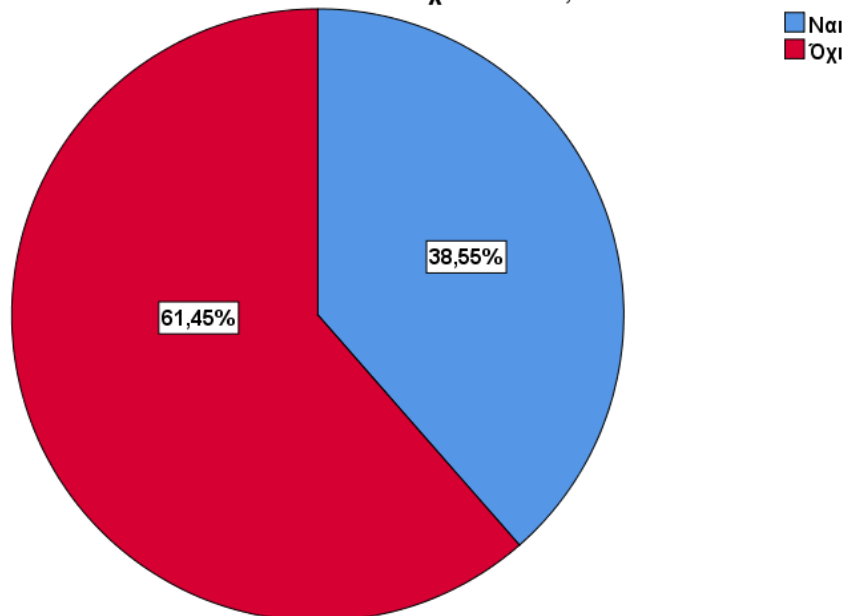
Στην περίπτωση της οικογενειακής κατάστασης οι άγαμοι ανέρχονται στο 58,26%, οι έγγαμοι στο 37,39%, οι διαζευγμένοι στο 3,48%, οι χήροι στο 0,58% και οι εκείνοι που ανήκουν σε άλλη οικογενειακή κατάσταση στο 0,29%.

Γ4. Οικογενειακή κατάσταση

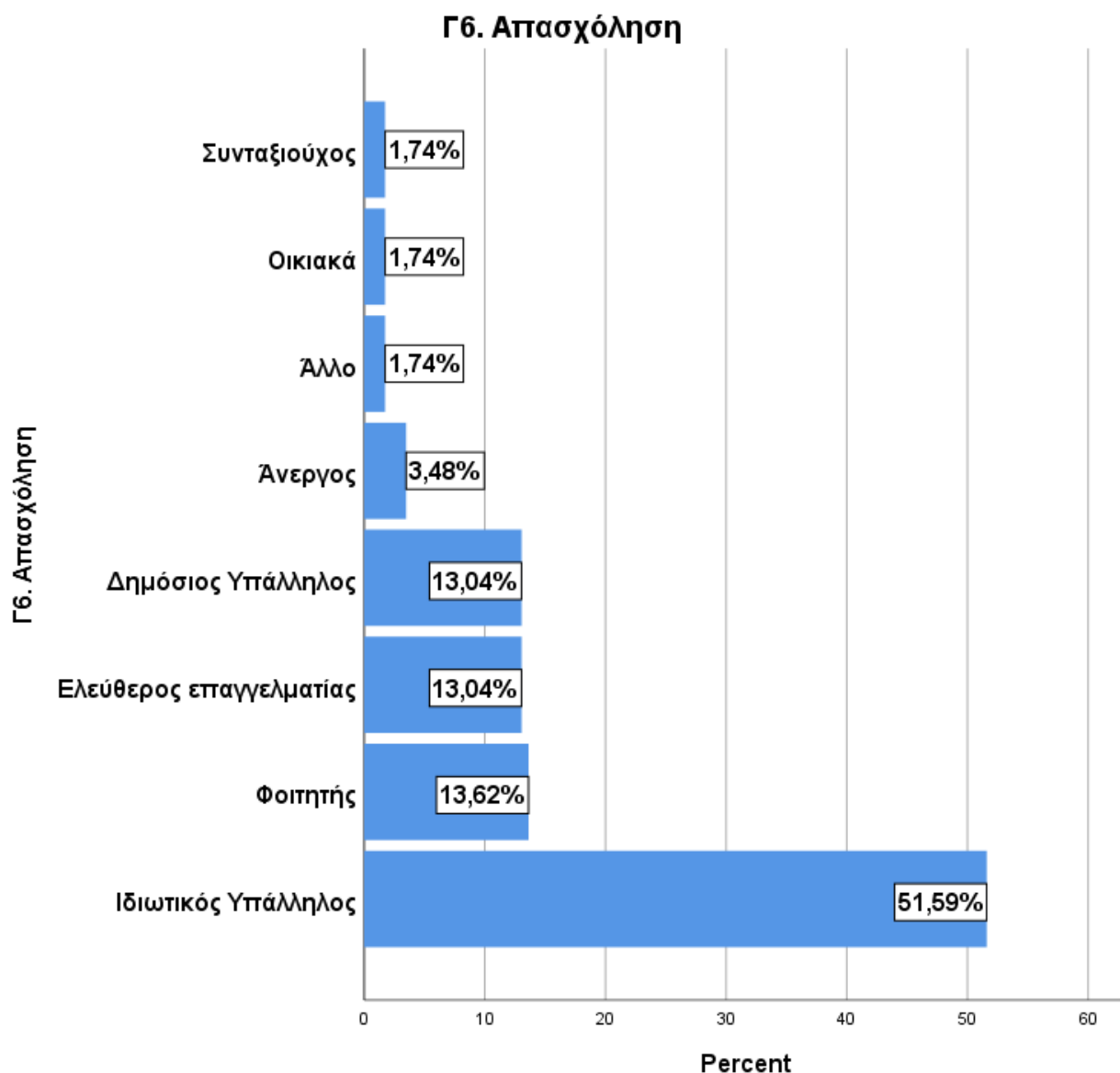
Επιπρόσθετα, το 61,45% των ερωτηθέντων ανέφερε πως δεν έχει παιδιά, σε αντίθεση με το υπόλοιπο 38,55% που ανέφερε πως έχει παιδιά.

Γ5. Έχετε παιδιά;

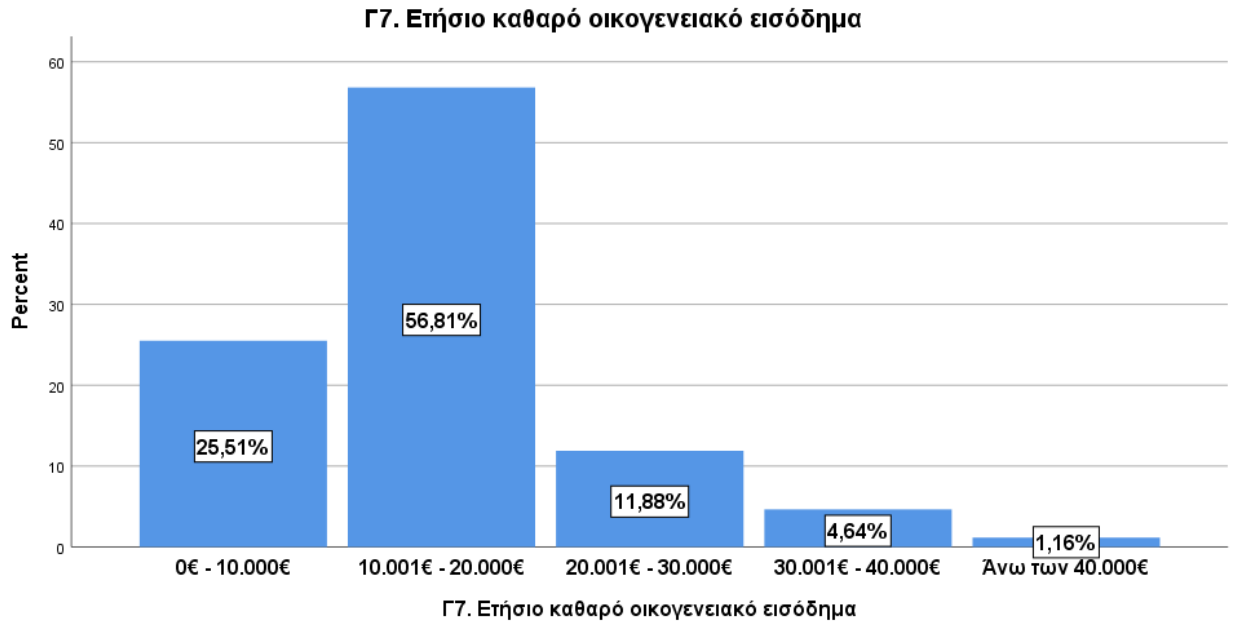

Στη περίπτωση της απασχόλησης των ερωτηθέντων της έρευνας, οι ιδιωτικοί υπάλληλοι ανέρχονται στο 51,59%, οι φοιτητές στο 13,62%, οι ελεύθεροι επαγγελματίες στο 13,04%, οι δημόσιοι υπάλληλοι στο 13,04%, οι

άνεργοι στο 3,48%, εκείνοι που ασχολούνται με τα οικιακά στο 1,74% και οι συνταξιούχοι στο 1,74%.

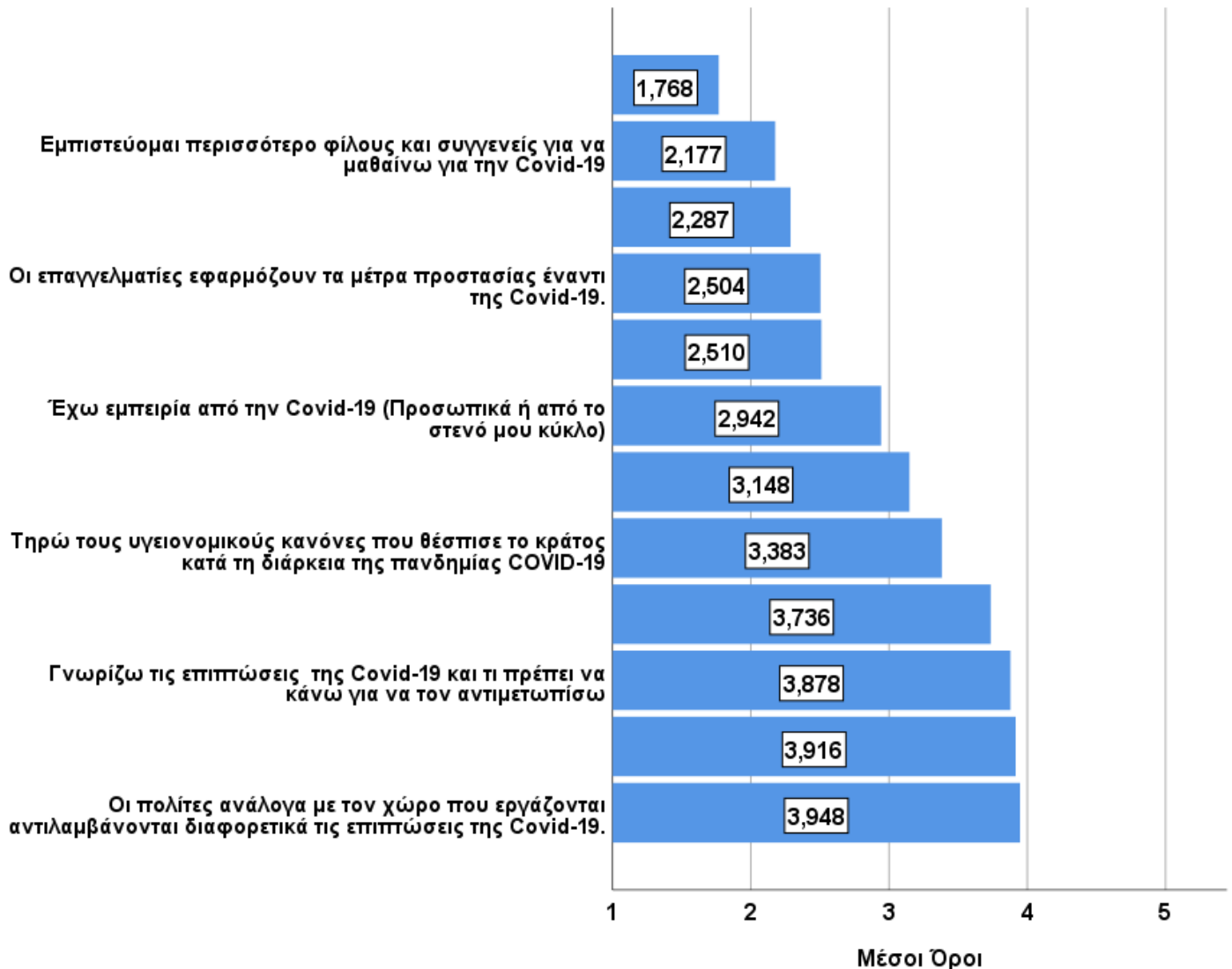
Τέλος, το ετήσιο καθαρό οικογενειακό εισόδημα των ερωτηθέντων ποικίλει, με το 56,81% να λαμβάνει 10.001-20.000 Ευρώ, το 25,51% 0-10.000 Ευρώ, το 11,88% 20.001-30.000 Ευρώ, το 4,64% 30.001-40.000 Ευρώ και το υπόλοιπο 1,16% λαμβάνει άνω των 40.000 Ευρώ.

6.5. Συγκεντρωτικά αποτελέσματα

Στο παρακάτω γράφημα μπορούμε να παρατηρήσουμε συγκεντρωτικά το βαθμό συμφωνίας ή διαφωνίας των ερωτηθέντων της έρευνας όσον αφορά ορισμένες προτάσεις που σχετίζονται με τις στάσεις και τους με την πανδημία COVID-19 και τον τουρισμό στην περιοχή τους. Αναλυτικότερα, οι ερωτηθέντες συμφωνούν τείνοντας ούτε να συμφωνούν αλλά ούτε να διαφωνούν, με σειρά προτεραιότητας, με το ότι οι πολίτες ανάλογα με τον χώρο που εργάζονται αντιλαμβάνονται διαφορετικά τις επιπτώσεις της COVID-19, ότι γνωρίζουν τις επιπτώσεις της COVID-19 και το τι πρέπει να κάνουν για να την αντιμετωπίσουν και ότι τηρούν τους υγειονομικούς κανόνες που θέσπισε το κράτος κατά τη διάρκεια της COVID-19, ενώ ούτε συμφωνούν αλλά ούτε διαφωνούν τείνοντας να διαφωνούν με το ότι έχουν εμπειρία από την COVID-19, ότι οι επαγγελματίες εφαρμόζουν τα μέτρα προστασίας έναντι της COVID-19 και ότι εμπιστεύονται περισσότερο φίλους και συγγενείς για να μαθαίνουν για την COVID-19.

A1.Δηλώστε το βαθμό συμφωνίας σας στις παρακάτω προτάσεις σχετικά με την πανδημία της Covid-19 και τον τουρισμό στην περιοχή σας. (1 = Διαφωνώ Απόλυτα, 2 = Διαφωνώ, 3 = Ούτε Συμφωνώ, ούτε Διαφωνώ, 4 = Συμφωνώ, 5 = Συμφωνώ Απόλυτα)

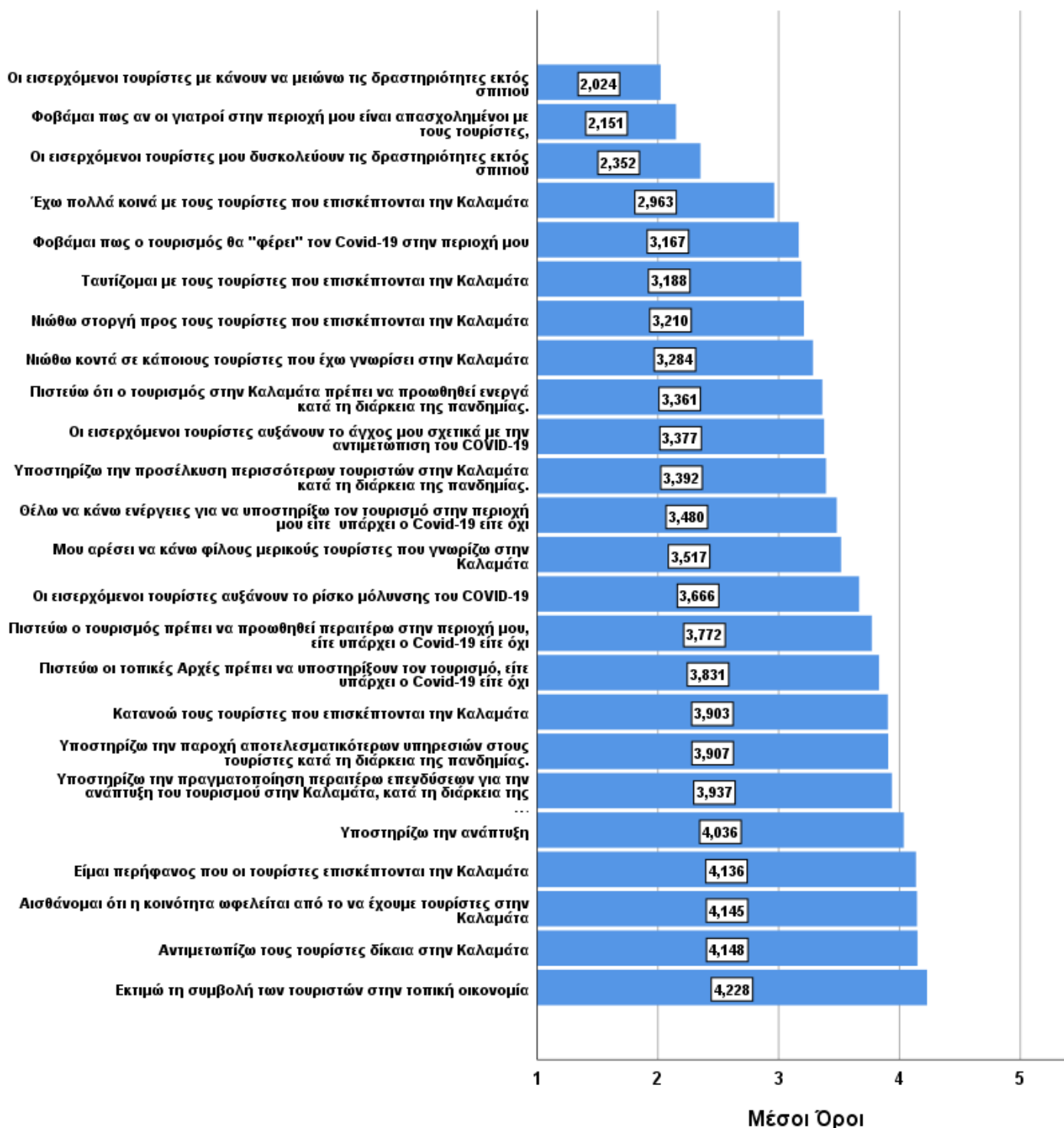
1: Διαφωνώ απόλυτα, 2: Διαφωνώ, 3: Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ, 4: Συμφωνώ, 5: Συμφωνώ απόλυτα

Στο παρακάτω γράφημα μπορούμε να παρατηρήσουμε συγκεντρωτικά το βαθμό συμφωνίας ή διαφωνίας των ερωτηθέντων της έρευνας όσον αφορά ορισμένες προτάσεις που σχετίζονται με τις στάσεις και τις αντιλήψεις των ερωτηθέντων της έρευνας σχετικά με τη σχέση του αντιληπτού κινδύνου και της συναισθηματικής αλληλεγγύης στην ενίσχυση του τουρισμού εν μέσω πανδημίας.. Αναλυτικότερα, οι ερωτηθέντες συμφωνούν με το ότι εκτιμούν τη

συμβολή των τουριστών στη τοπική οικονομία, ότι αντιμετωπίζουν τους τουρίστες δίκαια στην Καλαμάτα, ότι αισθάνονται ότι η κοινότητα επωφελείται από το να υπάρχουν τουρίστες στην Καλαμάτα, ότι είναι περήφανοι που οι τουρίστες επισκέπτονται την Καλαμάτα, ότι υποστηρίζουν την ανάπτυξη, ότι υποστηρίζουν την πραγματοποίηση περαιτέρω επενδύσεων για την ανάπτυξη του τουρισμού στην Καλαμάτα, κατά τη διάρκεια της COVID-19 και ότι κατανοούν του τουρίστες που επισκέπτονται την Καλαμάτα. Επίσης, οι ερωτηθέντες συμφωνούν τείνοντας ούτε να συμφωνούν αλλά ούτε να διαφωνούν με το ότι οι τοπικές Αρχές πρέπει να υποστηρίξουν τον τουρισμό, είτε υπάρχει COVID-19, είτε όχι, ότι ο τουρισμός πρέπει να προωθηθεί περαιτέρω στην περιοχή τους, είτε υπάρχει COVID-19, είτε όχι, ότι οι εισερχόμενοι τουρίστες αυξάνουν το ρίσκο μόλυνσης της COVID-19, ότι τους αρέσει να κάνουν φίλους μερικούς τουρίστες που γνωρίζουν στην Καλαμάτα, ότι θέλουν να κάνουν ενέργειες για να υποστηρίξουν τον τουρισμό στην περιοχή, είτε υπάρχει COVID-19, είτε όχι, ότι υποστηρίζουν την προσέλκυση περισσότερων τουριστών στην Καλαμάτα κατά τη διάρκεια της COVID-19, ότι οι εισερχόμενοι τουρίστες αυξάνουν το άγχος σχετικά με την αντιμετώπιση της πανδημίας, ότι ο τουρισμός στην Καλαμάτα πρέπει να προωθηθεί ενεργά κατά τη διάρκεια της πανδημίας, ότι νιώθουν κοντά σε κάποιους τουρίστες που έχουν γνωρίζει στην Καλαμάτα, ότι νοιώθουν στοργή προς τους τουρίστες που την επισκέπτονται, ότι ταυτίζονται με τους τουρίστες που την επισκέπτονται και ότι φοβούνται πως ο τουρισμός θα φέρει την πανδημία στην περιοχή τους. Τέλος, οι ερωτηθέντες διαφωνούν με το ότι έχουν πολλά κοινά με τους τουρίστες που επισκέπτονται την Καλαμάτα, ότι οι εισερχόμενοι τουρίστες δυσκολεύουν τις δραστηριότητες εντός σπιτιού, ότι φοβούνται ότι οι γιατροί στην περιοχή θα είναι απασχολημένοι με τους τουρίστες και ότι οι εισερχόμενοι τουρίστες τους κάνουν να μειώνουν τις δραστηριότητες τους εκτός σπιτιού.

Β1. Παρακαλούμε καταγράψτε το βαθμό συμφωνίας ή διαφωνίας σας στις παρακάτω στάσεις/ αντιλήψεις/ προτάσεις:

1: Διαφωνώ απόλυτα, 2: Διαφωνώ, 3: Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ, 4: Συμφωνώ, 5: Συμφωνώ απόλυτα

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΓΙΑ ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΕΡΕΥΝΑ

Για μεγάλο χρονικό διάστημα, ο αντιληπτός κίνδυνος των κατοίκων από τους τουρίστες και τον τουρισμό έχει παραβλεφθεί σε μεγάλο βαθμό στην τουριστική έρευνα. Παρ' όλα αυτά, η πανδημία του COVID-19 και η εσωτερική τουριστική άνθηση αποκάλυψαν την επιστημονική συνάφεια και πρακτική σημασία του αντιληπτού κινδύνου των κατοίκων για τις αντιδράσεις τους στους τουρίστες και τον τουρισμό. Για να καλύψει αυτό το σημαντικό κενό στην τουριστική έρευνα, αυτή η εργασία εξέτασε τις σχέσεις μεταξύ των αντιληπτών κινδύνων των κατοίκων από τους τουρίστες, της συναισθηματικής αλληλεγγύης προς τους τουρίστες και της υποστήριξης του τουρισμού κατά τη διάρκεια της πανδημίας.

Ως εκ τούτου, η τουριστική έρευνα μέχρι στιγμής δεν κατάφερε να αναγνωρίσει τη σημασία του αντιληπτού κινδύνου των κατοίκων σχετικά με τις αλληλεπιδράσεις με τους τουρίστες και τον τουρισμό συνολικά, καθιστώντας αμφισβητήσιμο εάν οι κάτοικοι εξακολουθούν να αναπτύσσουν συναισθηματική αλληλεγγύη προς τους τουρίστες και αν το συναίσθημα οδηγεί στην έγκριση των τουριστών από τον τουρισμό ακόμα και όταν ο τουρισμός θεωρείται πηγή κινδύνου. Αυτή η εργασία, που πραγματοποιήθηκε από την άποψη των κατοίκων, προσπάθησε να αντιμετωπίσει αυτά τα ερευνητικά κενά αξιολογώντας πώς ο αντιληπτός κίνδυνος επηρεάζει:

- ✚ τη συναισθηματική αλληλεγγύη προς τους τουρίστες
- ✚ την υποστήριξη για τον τουρισμό, καθώς και
- ✚ πως η συναισθηματική αλληλεγγύη επηρεάζει την υποστήριξη για τον τουρισμό εν μέσω της πανδημίας COVID-19.

Οι κάτοικοι της Καλαμάτας θεωρούν τους εισερχόμενους τουρίστες ως πηγή κινδύνου, κάτι που αυξάνει την πιθανότητα μόλυνσης από τον COVID-19 και προκαλεί διαταραχές στις υπαίθριες δραστηριότητες και αυτός ο αντιληπτός κίνδυνος των κατοίκων υπονόμωσε την υποστήριξή τους στον τουρισμό. Δεδομένου ότι ο COVID-19 είναι μια δυνητικά θανατηφόρα ασθένεια, αυτή η άποψη μπορεί να εξηγήσει την απαισιόδοξη προοπτική των κατοίκων για τον

τουρισμό κατά τη διάρκεια της πανδημίας του COVID-19. Ωστόσο, μια πιο κατανοητή ερμηνεία προέρχεται από την άποψη της θεωρίας της κοινωνικής ανταλλαγής. Δηλαδή, οι αρνητικές αντιδράσεις των κατοίκων στον τουρισμό θα μπορούσαν να προκύψουν από την αρνητική εκτίμησή τους για τις ευεργεσίες και το κόστος που σχετίζονται με τον τουρισμό. Η αντίληψη των τουριστών ως πηγή κινδύνου θα είχε αρνητικό αντίκτυπο στον τρόπο με τον οποίο οι κάτοικοι αξιολόγησαν τα πιθανά αποτελέσματα της παρουσίας των τουριστών, επιφέροντας τελικά την αντίστοιχη αλλαγή για την υποστήριξη του τουρισμού. Η θεωρία της κοινωνικής ανταλλαγής έχει αποδειχθεί ισχυρή στην εξήγηση όχι μόνο της υποστήριξης, αλλά και της απογοήτευσης σε σχέση με τον τουρισμό. Παρ' όλο που αυτή η μελέτη δεν εξέτασε ρητά τις αντιληπτές ευεργεσίες ή κόστη από τον τουρισμό, η θεωρία της κοινωνικής ανταλλαγής προσφέρει μια λογική ερμηνεία.

Η πρωτογενής έρευνα με ηλεκτρονικό ερωτηματολόγιο που πραγματοποιήθηκε σε 345 κατοίκους της περιοχής της Καλαμάτας ανέδειξε σημαντικά συμπεράσματα. Γενικεύοντας τα συμπεράσματα της παρούσας έρευνας για τον πληθυσμό της Καλαμάτας, συμπεραίνουμε ότι οι κάτοικοι της Καλαμάτης συμφωνούν με τις στάσεις και αντιλήψεις ότι οι πολίτες ανάλογα με τον χώρο που εργάζονται αντιλαμβάνονται διαφορετικά τις επιπτώσεις της COVID-19, ότι γνωρίζουν τις επιπτώσεις της COVID-19 και το τι πρέπει να κάνουν για να την αντιμετωπίσουν και ότι τηρούν τους υγειονομικούς κανόνες που θέσπισε το κράτος κατά τη διάρκεια της COVID-19, ενώ ούτε συμφωνούν αλλά ούτε διαφωνούν τείνοντας να διαφωνούν με το ότι έχουν εμπειρία από την COVID-19, ότι οι επαγγελματίες εφαρμόζουν τα μέτρα προστασίας έναντι της COVID-19 και ότι εμπιστεύονται περισσότερο φίλους και συγγενείς για να μαθαίνουν για την COVID-19.

Επιπρόσθετα, οι κάτοικοι της Καλαμάτας εκτιμούν τη συμβολή των τουριστών στη τοπική οικονομία, αντιμετωπίζουν τους τουρίστες δίκαια στην Καλαμάτα, αισθάνονται ότι η κοινότητα επωφελείται από το να υπάρχουν τουρίστες στην Καλαμάτα, είναι περήφανοι που οι τουρίστες επισκέπτονται την Καλαμάτα, υποστηρίζουν την ανάπτυξη και υποστηρίζουν την πραγματοποίηση περαιτέρω επενδύσεων για την ανάπτυξη του τουρισμού στην Καλαμάτα, κατά τη διάρκεια της COVID-19 και ότι κατανοούν του τουρίστες που επισκέπτονται την Καλαμάτα. Επιπρόσθετα, κρατούν ουδέτερη

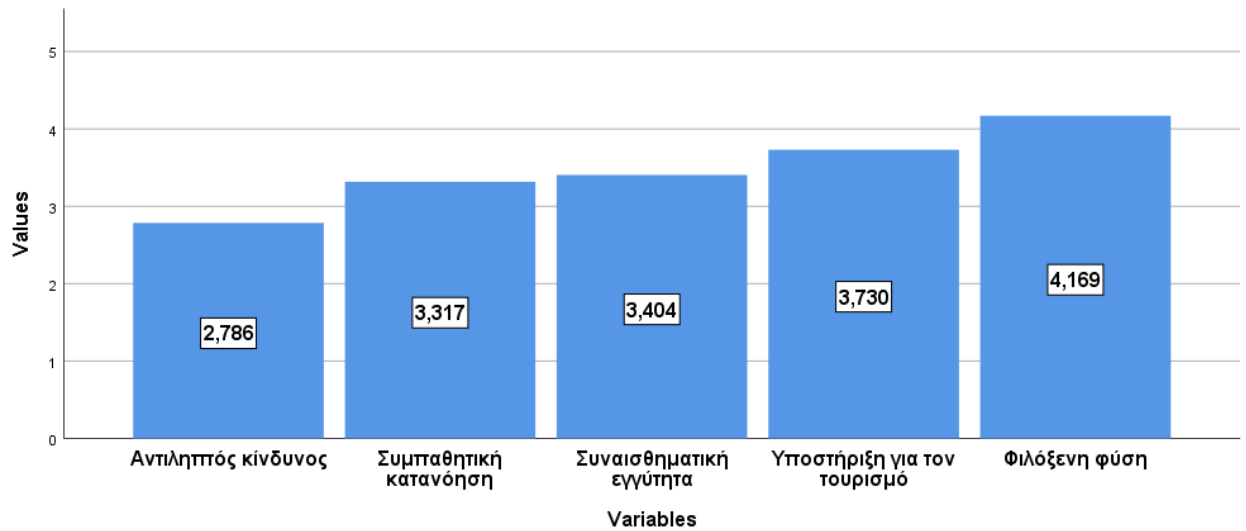
στάση με το ότι οι τοπικές Αρχές πρέπει να υποστηρίξουν τον τουρισμό, είτε υπάρχει COVID-19, είτε όχι, ότι ο τουρισμός πρέπει να προωθηθεί περαιτέρω στην περιοχή τους, είτε υπάρχει COVID-19, είτε όχι, ότι οι εισερχόμενοι τουρίστες αυξάνουν το ρίσκο μόλυνσης της COVID-19, ότι τους αρέσει να κάνουν φίλους μερικούς τουρίστες που γνωρίζουν στην Καλαμάτα, ότι θέλουν να κάνουν ενέργειες για να υποστηρίξουν τον τουρισμό στην περιοχή, είτε υπάρχει COVID-19, είτε όχι, ότι υποστηρίζουν την προσέλκυση περισσότερων τουριστών στην Καλαμάτα κατά τη διάρκεια της COVID-19, ότι οι εισερχόμενοι τουρίστες αυξάνουν το άγχος σχετικά με την αντιμετώπιση της πανδημίας, ότι ο τουρισμός στην Καλαμάτα πρέπει να προωθηθεί ενεργά κατά τη διάρκεια της πανδημίας, ότι νιώθουν κοντά σε κάποιους τουρίστες που έχουν γνωρίσει στην Καλαμάτα, ότι νοιώθουν στοργή προς τους τουρίστες που την επισκέπτονται, ότι ταυτίζονται με τους τουρίστες που την επισκέπτονται και ότι φοβούνται πως ο τουρισμός θα φέρει την πανδημία στην περιοχή τους. Τέλος, διαφωνούν με το ότι έχουν πολλά κοινά με τους τουρίστες που επισκέπτονται την Καλαμάτα, ότι οι εισερχόμενοι τουρίστες δυσκολεύουν τις δραστηριότητες εντός σπιτιού, ότι φοβούνται ότι οι γιατροί στην περιοχή θα είναι απασχολημένοι με τους τουρίστες και ότι οι εισερχόμενοι τουρίστες τους κάνουν να μειώνουν τις δραστηριότητες τους εκτός σπιτιού.

Συνοψίζοντας, πραγματοποιήθηκε υπολογισμός του μέσου όρου (μέσω της εντολής του SPSS “Compute” όλων των ερωτήσεων που ανήκουν στους 5 βασικούς στόχους της έρευνας (Αντιληπτός κίνδυνος, Φιλόξενη φύση, Συναισθηματική εγγύτητα, Συμπαθητική κατανόηση και Υποστήριξη για τον τουρισμό), τα αποτελέσματα των οποίων παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα και το παρακάτω γράφημα.

Μέσοι Όροι Στόχων της Έρευνας

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
Αντιληπτός κίνδυνος	328	1,00	4,50	2,7856	,79366
Φιλόξενη φύση	331	2,75	5,00	4,1692	,52772
Συναισθηματική εγγύτητα	327	1,50	5,00	3,4037	,88480
Συμπαθητική κατανόηση	324	1,25	5,00	3,3171	,63861
Υποστήριξη για τον τουρισμό	313	2,38	5,00	3,7304	,56380
Valid N (listwise)	298				

Μέσοι Όροι Στόχων της Έρευνας

Σύμφωνα με τον ανωτέρω πίνακα και το ανωτέρω γράφημα συμπεραίνουμε ότι οι Κάτοικοι της Καλαμάτας έχουν μεγάλο βαθμό φιλόξενης φύσης και υποστηρίζουν σε μεγάλο βαθμό τον τουρισμό, εμφανίζουν μέτριο προς μεγάλο βαθμό όσον αφορά τη συναισθηματικής τους εγγύτητα και τη συμπαθητική κατανόηση ως προς τους τουρίστες που επισκέπτονται την περιοχή και έχουν χαμηλό προς μέτριο βαθμό αντιληπτού κινδύνου της πανδημίας Covid-19 ως προς τον τουρισμό της περιοχής.

Ως ενέργειες για περαιτέρω έρευνα θα μπορούσαν να συνοψιστούν οι εξής:

- ✚ Διενέργεια παρόμοιας ακαδημαϊκής έρευνας προκειμένου να αυξηθεί το δείγμα της έρευνας και να εμπλουτιστεί με άλλες περιοχές της Ελλάδας. Προτείνεται η στρωματοποιημένη δειγματοληψία.
- ✚ Διενέργεια παρόμοιας ακαδημαϊκής έρευνας στους τουρίστες που επισκέπτονται την Καλαμάτα προκειμένου να προσδιοριστεί ο βαθμός του αντιληπτού κινδύνου από τη πλευρά τους
- ✚ Διενέργεια παρόμοιας ακαδημαϊκής έρευνας σε περιοχές του εξωτερικού ώστε να εντοπιστούν διαφορές και ομοιότητας με την παρούσα.

BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Andereck, K. L., and C. A. Vogt. (2000). *The Relationship between Residents' Attitudes toward Tourism and Tourism Development Options*. Journal of Travel Research, 39 (1): 27-36.
2. Ap, J., & Crompton, J. L. (1993). *Residents' strategies for responding to tourism impacts*. Journal of Travel Research, 32(1), 47–50.
3. Assaf, A., & Scuderi, R. (2020). *COVID-19 and the recovery of the tourism industry*. Tourism Economics, 26(5), 731–733.
4. Bahr, H., C. Mitchell, X. Li, A. Walker, and K. Sucher. (2004). *Trends in Family Space/Time, Conflict, and Solidarity: Middletown 1924-1999*. City & Community, 3 (3): 263-91.
5. Bauer, I.L. (2003). *The health of host communities: Missing from printed travel health advice*. Journal of Travel Medicine, 10(6), 350–352.
6. Belisle, F. J., and D. R. Hoy. (1980). *The Perceived Impact of Tourism by Residents: A Case Study in Santa Marta, Columbia*. Annals of Tourism Research, 7 (1): 83-101.
7. Bradley, G. (2020, October). *Covid 19 coronavirus: New Zealand set for domestic tourism boom in January*. NZ Herald.
8. Brouder, P., Teoh, S., Salazar, N. B., Mostafanezhad, M., Pung, J. M., Lapointe, D., et al. (2020). *Reflections and discussions: Tourism matters in the new normal post COVID-19*. Tourism Geographies, 22(3), 735–746.
9. Bull, M. (2020). *Holidays: France travel ban has led to hotel bookings in the country surging - here's why*. Express.
10. Burleigh, N. (2020). *The Caribbean dilemma*. The New York Times.
11. Cavus, S., & Tanrisevdi, A. (2003). *Residents' attitudes toward tourism development: A case study in Kusadasi, Turkey*. Tourism Analysis, 7(3–4), 259–269.
12. CDC. (2003). *Vessel sanitation program*. Centers for Disease Control and Prevention.
13. CDC. (2020a). *Interim clinical guidance for management of patients with confirmed coronavirus disease (COVID-19)*.

14. CDC. (2020b). *Travel*. Cerase, A. Risk and Communication. Theories, Models, Problems; Egea: Rome, Italy, 2017; pp. 1–286.
15. Chamings, A. (2020). *Stay out of Tahoe': Angry residents plan on fighting back against tourists 'trashing' the region*. SFGATE.
16. Cliff, S. and Grabowski, P. (Eds.). (1997). *Tourism and health: Risks, research and responses*. London: Pinter.
17. Cliff, S. and Page, S.J. (Eds.). (1996). *Health and the international tourist*. London and New York: Routledge.
18. Collins, R. (1975). *Conflict sociology: Towards an explanatory science*. New York, NY: Academic Press.
19. Compton, N. B. (2020). *Hawaii is open to tourists. Here's what locals want you to know before you go*. The Washington Post.
20. Connor, B.A. (2005). *Trends in travelers*. *Journal of Travel Medicine*, 12(S1), S1–S2.
21. de Beer, P., and F. Koster. (2010). *Sticking Together or Falling Apart: Solidarity in an Era of Individualization and Globalization*. Amsterdam, Netherlands: Amsterdam University Press.
22. Diroy, D. (2020). *Traveling while Asian during the pandemic*. CNN.
23. Dowling, G. R., & Staelin, R. (1994). *A model of perceived risk and intended risk handling activity*. *Journal of Consumer Research*, 21(1), 119–134.
24. Durkheim, E. (1912). *The elementary forms of the religious life*. New York, NY: Free Press.
25. Emerson, R. M. (1976). *Social exchange theory*. *Annual Review of Sociology*, 2(1), 335–362.
26. Erul, E., Woosnam, K. M., & McIntosh, W. A. (2020). *Considering emotional solidarity and the theory of planned behavior in explaining behavioral intentions to support tourism development*. *Journal of Sustainable Tourism*, 28(8), 1158–1173.
27. Ericsson, C.D., DuPont, H.L., and Steffen, R. (Eds.). (2003). *Travelers' diarrhea*. Hamilton: Becker.
28. Ferguson, N.; Laydon, D.; Nedjati Gilani, G.; Imai, N.; Ainslie, K.; Baguelin, M.; Bhatia, S.; Boonyasiri, A.; Cucunuba Perez, Z.U.; Cuomo-Dannenburg, G.; et al. (2020). *Report 9-Impact of Non-Pharmaceutical Interventions*

- (NPIs) to Reduce COVID-19 Mortality and Healthcare Demand*. Imperial College, London
29. Geiger, K. (1955). *Deprivation and solidarity in the Soviet urban family*. *American Sociological Review*, 20(1), 57–68
30. Gratz, N. (2003). *Disease vectors and international transport*. *Journal of Travel Medicine*, 10, 202.
31. Gronvold, R. (1988). *Measuring Affectual Solidarity*. In *Measurement of Intergenerational Relations*, edited by D. Mangen, V. Bengston, and P. Landry. Newbury Park, CA: SAGE, pp. 74-97.
32. Gursoy, D., & Rutherford, D. G. (2004). *Host attitudes toward tourism: An improved structural model*. *Annals of Tourism Research*, 31(3), 495–516
33. Hammarstrom, G. (2005). *The Construct of Intergenerational Solidarity in a Lineage Perspective: A Discussion on Underlying Theoretical Assumptions*. *Journal of Aging Studies*, 19 (1): 33-51.
34. Harrill, R., and T. Potts. (2003). *Tourism Planning in Historic Districts: Attitudes toward Tourism Development in Charleston*. *Journal of the American Planning Association*, 69 (3): 233-44
35. Harrill, R. (2004). *Residents' Attitudes toward Tourism Development: A Literature Review with Implications for Tourism Planning*. *Journal of Planning Literature*, 18 (3): 251-66
36. Hasani, A., Moghavvemi, S., & Hamzah, A. (2016). *The impact of emotional solidarity on residents' attitude and tourism development*. *PloS One*, 11(6), Article e0157624.
37. Hassan, S. B., & Soliman, M. (2020). *COVID-19 and repeat visitation: Assessing the role of destination social responsibility, destination reputation, holidaymakers' trust and fear arousal*. *Journal of Destination Marketing & Management*, 12.
38. Horwath Consulting. (2001). *Foot and mouth crisis hits hotels in the Veluwe*. Press Release.
39. Johns Hopkins University of Medicine (2020). *COVID-19 Dashboard by the Center for Systems Science and Engineering (CSSE) at Johns Hopkins University (JHU)*.
40. Joo, D., Cho, H., & Woosnam, K. M. (2019). *Exploring tourists' perceptions of tourism impacts*. *Tourism Management Perspectives*, 31, 231–235.

41. Joo, D., Tasci, A. D., Woosnam, K. M., Maruyama, N. U., Hollas, C. R., & Aleshinloye, K. D. (2018). *Residents' attitude towards domestic tourists explained by contact, emotional solidarity and social distance*. *Tourism Management*, 64, 245–257.
42. Joo, D., Xu, W., Lee, J., Lee, C. and Woosnam, M. K. (2021). Residents' perceived risk, emotional solidarity, and support for tourism amidst the COVID-19 pandemic. *Journal of Destination Marketing & Management*, Volume 19, March 2021.
43. Kaferstein, F. and Abdussalam, M. (1999). *Food safety in the 21st century*. *Bulletin of the World Health Organization*, 77(4), 347–351.
44. Karl, M., Muskat, B., & Ritchie, B. W. (2020). *Which travel risks are more salient for destination choice? An examination of the tourist's decision-making process*. *Journal of Destination Marketing & Management*, 18, 100487.
45. Keystone, J.S., Kozarsky, P., Nothdurft, H.D., Freedman, D.O., and Connor, B. (Eds.). (2004). *Travel medicine*. London: Mosby.
46. Klapp, O. E. (1959). *Ritual and family solidarity*. *Social Forces*, 37(3), 212–214.
47. Lai, I. K. W., & Hitchcock, M. (2017). *Local reactions to mass tourism and community tourism development in Macau*. *Journal of Sustainable Tourism*, 25(4), 451–470.
48. Lankford, S. V., and D. R. Howard. (1994). *Developing a Tourism Impact Attitude Scale*. *Annals of Tourism Research*, 21 (1): 121-39
49. Lankford, S. V., J. S. Y. Chen, and W. Chen. (1994). *Tourism's Impacts in the Penghu National Scenic Area, Taiwan*. *Tourism Management*, 15 (3): 222-27.
50. Lawton, G. and Page, S.J. (1997). *Evaluating travel agents' provision of health advice to travellers*. *Tourism Management*, 18(2), 89–104.
51. Levenson, E. (2020). *Officials Keep Calling the Coronavirus Pandemic a 'War'*. Here's Why. CNN, USA.
52. Lew, A. A., Cheer, J. M., Haywood, M., Brouder, P., & Salazar, N. B. (2020). *Visions of travel and tourism after the global COVID-19 transformation of 2020*. *Tourism Geographies*, 22(3), 455–466.

53. Li, X., & Wan, Y. K. P. (2017). *Residents' support for festivals: Integration of emotional solidarity*. *Journal of Sustainable Tourism*, 25(4), 517–535
54. Lowenstein, A., and S. Daatland. (2006). *Filial Norms and Family Support in a Comparative Cross-National Context: Evidence from the OASIS Study*. *Ageing & Society*, 26 (2): 203-23.
55. McChesney, K. Y., and V. L. Bengston. (1988). *Solidarity, Integration, and Cohesion in Families*. In *Measurement of Intergenerational Relations*, edited by D. Mangen, V. Bengston, and P. Landry. Newbury Park, CA: SAGE, pp. 15-30.
56. McGehee, N. G., & Andereck, K. L. (2004). *Factors predicting rural residents' support of tourism*. *Journal of Travel Research*, 43(2), 131–140.
57. McInnes, R.J., Williamson, L.M., and Morrison, A. (2002). *Unintentional injury during foreign travel: A review*. *Journal of Travel Medicine*, 9(6), 297–307
58. Mills, T., M. Wakeman, and C. Fea. (2001). *Adult Grandchildren's Perceptions of Emotional Closeness and Consensus with Their Maternal and Paternal Grandparents*. *Journal of Family Issues*, 22 (4): 427-55.
59. Mizrachi, I., & Fuchs, G. (2016). *Should we cancel? An examination of risk handling in travel social media before visiting ebola-free destinations*. *Journal of Hospitality and Tourism Management*, 28, 59–65.
60. Netemeyer, R. G., W. O. Bearden, and S. Sharma. (2003). *Scaling Procedures: Issues and Applications*. Thousand Oaks, CA: SAGE
61. Nicola, M., Alsafi, Z., Sohrabi, C., Kerwan, A., Al-Jabir, A., Iosifidis, C., et al. (2020). *The socio-economic implications of the coronavirus pandemic (COVID-19): A review*. *International Journal of Surgery*, 78, 185.
62. Nikolic, N., Missoni, E., and Medved, G. (2005). *Medical problems in cycling tourism*. *Journal of Travel Medicine*, 12(1), 53–54.
63. Nie, J.B.; Gilbertson, A.; De Roubaix, M.; Staunton, C.; Van Niekerk, A.; Tucker, J.D.; Rennie, S. (2016). *Healing Without Waging War: Beyond Military Metaphors in Medicine and HIV Cure Research*. *Am. J. Bioeth.*, 16, 3–11.
64. Page, S.J. and Meyer, D. (1996). *Tourist accidents: An exploratory analysis*. *Annals of Tourism Research*, 23(3), 666–690.

65. Pederson, T. (2018). *Where Are We, a Century After the "Spanish Flu"?* *Faseb J.* 2018, 32, 2317–2318.
66. Pidgeon, N. (1998). *Risk assessment, risk values and the social science programme: Why we do need risk perception research.* *Reliab. Eng. Syst. Saf.* 1998, 59, 5–15.
67. Qiu, R. T., Park, J., Li, S., & Song, H. (2020). *Social costs of tourism during the COVID-19 pandemic.* *Annals of Tourism Research*, 84.
68. Quintal, V. A., Lee, J. A., & Soutar, G. N. (2010). *Tourists' information search: The differential impact of risk and uncertainty avoidance.* *International Journal of Tourism Research*, 12(4), 321–333.
69. Reisinger, Y., & Mavondo, F. (2005). *Travel anxiety and intentions to travel internationally: Implications of travel risk perception.* *Journal of Travel Research*, 43 (3), 212–225.
70. Renner, B.; Schupp, H.; Vollmann, M.; Hartung, F.-M.; Schmäzle, R.; Panzer, M. (2008). *Risk perception, risk communication and health behavior change.* *Z. Für Gesundh*, 16, 150–153.
71. Roehl, W. S., & Fesenmaier, D. R. (1992). *Risk perceptions and pleasure travel: An exploratory analysis.* *Journal of Travel Research*, 30(4), 17–26.
72. Rodriguez-Garcia, R. (2001). *The health-development link: Travel as a public health issue.* *Journal of Community Health*, 26(2), 93–112.
73. Roelf, W. (2020). *With borders closed, South Africa pins hopes on cash-strapped local tourists.* Reuters.
74. Rohrman, B.; Renn, O. (2000). *Risk perception research. An introduction.* *In Cross-cultural Risk Perception. A Survey of Empirical Studies*; Renn, O., Rohrman, B., Eds.; Springer: Berlin, Germany, pp. 11–53.
75. Rollins, R. (1997). *Validation of the TIAS as a Tourism Tool.* *Annals of Tourism Research*, 24 (3): 740-56.
76. Romagosa, F. (2020). *The COVID-19 crisis: Opportunities for sustainable and proximity tourism.* *Tourism Geographies*, 22(3), 690–694.
77. Rudkin, B. and Hall, C.M. (1996). *Off the beaten track: The health implications of the development of special interest tourism activities in South East Asia and the South Pacific.* In S. Clift and S.J. Page (Eds.), *Health and the international tourist* (pp. 89–107). London and New York: Routledge.

78. Sandman, R.; Weinstein, N.E.; Hallman, W.K. (1998). *Communications to reduce risk underestimation and overestimation*. Risk Decis. Policy 1998, 3, 93–108.
79. Sanford, C. (2004). *Urban medicine: Threats to health of travelers to developing world cities*. Journal of Travel Medicine, 11(5), 313–327.
80. Schlagenhauf, P. (2004a). *Focus on cruise ship travel*. Journal of Travel Medicine, 11, 191.
81. Simpson, J. J., & Simpson, P. M. (2017). *Emotional solidarity with destination security forces*. Journal of Travel Research, 56(7), 927–940.
82. Schlagenhauf, P. (2004a). *Focus on cruise ship travel*. Journal of Travel Medicine, 11, 191.
83. Sharifpour, M., Walters, G., & Ritchie, B. W. (2014). *Risk perception, prior knowledge, and willingness to travel: Investigating the Australian tourist market's risk perceptions towards the Middle East*. Journal of Vacation Marketing, 20(2), 111–123.
84. Shaw, M.T. and Leggat, P. (2003). *Life and death on the Amazon: Illness and injury to travelers on a South American expedition*. Journal of Travel Medicine, 10, 268–271.
85. Simpson, J. J., & Simpson, P. M. (2017). *Emotional solidarity with destination security forces*. Journal of Travel Research, 56(7), 927–940.
86. Slovic, P. (1992). *Perception of risk: Reflections on the psychometric paradigm*. In *Social Theories of Risk*; Krimsky, S., Golding, D., Eds.; Praeger: Westport, CT, USA, pp. 117–178.
87. Sonmez, S. F., & Graefe, A. R. (1998). *Influence of terrorism risk on foreign tourism decisions*. Annals of Tourism Research, 25(1), 112–144.
88. Stears, D. (1996). *Travel health promotion: Advances and alliances*. In S. Clift and S.J. Page (Eds.), *Health and the international tourist* (pp. 215–234). London and New York: Routledge.
89. Street, D. (1965). *The inmate group in custodial and treatment settings*. American Sociological Review, 30, 40–55.
90. Suess, C., Woosnam, K. M., & Erul, E. (2020). *Stranger-danger? Understanding the moderating effects of children in the household on non-hosting residents' emotional solidarity with airbnb visitors, feeling safe, and support for airbnb*. Tourism Management, 77.

91. Teye, V., S. F. Sonmez, and E. Sirakaya. (2002). *Residents' Attitudes toward Tourism Development*. *Annals of Tourism Research*, 29 (3): 668-88.
92. UNWTO. (2020, July). *Impact of COVID-19 on global tourism made clear as UNWTO counts the cost of standstill*. UNWTO.
93. Uriely, N., & Belhassen, Y. (2006). *Drugs and risk-taking in tourism*. *Annals of Tourism Research*, 33(2), 339–359.
94. Varvaressos S. (2000). *Τουρισμός: έννοιες, μεγέθη, δομές*. Αθήνα: Προπομπός.
95. Vesey, C., and F. Dimanche. (2001). *Urban Residents' Perceptions of Tourism and Its Impact: An Application of the TIAS Scale*. *Proceedings of the 2001 Travel and Tourism Research Association Annual Conference*, Fort Myers, FL, pp. 151-58.
96. Wallace, R. A., and A. Wolf. (2006). *Contemporary Sociological Theory: Expanding the Classical Tradition*. 6th edition. Upper Saddle River, NJ: Pearson.
97. Wang, Y., and R. E. Pfister. (2008). *Residents' Attitudes toward Tourism and Perceived Personal Benefits in a Rural Community*. *Journal of Travel Research*, 47 (1): 84-93.
98. WHO (2002). *International travel and health*. Geneva: World Health Organization.
99. Wiedemann, P.M.; Schütz, H. (2005). *The precautionary principle and risk perception: Experimental studies in the EMF area*. *Env. Health Perspect*, 113, 402–405.
100. Williams, A. M., & Bal' a'z, V. (2013). *Tourism, risk tolerance and competences: Travel organization and tourism hazards*. *Tourism Management*, 35, 209–221
101. World Health Organization (2020). *Coronavirus Disease (COVID-19) Pandemic*.
102. Woosnam, K. M. (2010b). *Testing a Model of Durkheim's Theory of Emotional Solidarity among Residents of a Tourism Community*. *Journal of Travel Research*.
103. Woosnam, K. M. (2012). *Using emotional solidarity to explain residents' attitudes about tourism and tourism development*. *Journal of Travel Research*, 51(3), 315–327.

104. Woosnam, K. M., Norman, W. C., & Ying, T. (2009). *Exploring the theoretical framework of emotional solidarity between residents and tourists*. *Journal of Travel Research*, 48 (2), 245–258.
105. Woosnam, K. M., and W. C. Norman. (2010). *Measuring Residents' Emotional Solidarity with Tourists: Scale Development of Durkheim's Theoretical Constructs*. *Journal of Travel Research*, 49 (3): 365-80.
106. Woosnam, K. M., Shafer, C. S., Scott, D., & Timothy, D. J. (2015). *Tourists' perceived safety through emotional solidarity with residents in two Mexico United States border regions*. *Tourism Management*, 46, 263–273.
107. Woosnam, K. M., Aleshinloye, K. D., Strzelecka, M., & Erul, E. (2018). *The role of place attachment in developing emotional solidarity with residents*. *Journal of Hospitality & Tourism Research*, 42(7), 1058–1066.
108. WTO (1991). *Recommended measures for tourism safety*. World Tourism Organisation.
109. Yu, R., & Yang, Y. (2020). *Domestic tourists provide Chinese economy with a boost*. *Financial Times*.
110. Zenker, S., & Kock, F. (2020). *The coronavirus pandemic—A critical discussion of a tourism research agenda*. *Tourism Management*, 81.
111. Zuckerman, J.N. (Ed.). (2001). *Principles and practice of travel medicine*. Chichester and New York: Wiley.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α. ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΕΡΕΥΝΑΣ

Διερεύνηση της σχέσης αντιληπτού κινδύνου και συναισθηματικής αλληλεγγύης των κατοίκων στην ενίσχυση του τουρισμού εν μέσω πανδημίας. Η περίπτωση των κατοίκων της Καλαμάτας

Το παρόν ερωτηματολόγιο χρησιμοποιείται στο πλαίσιο έρευνας που πραγματοποιείται για την εκπόνηση της πτυχιακής μου εργασίας, στο Τμήμα Διοίκησης Οικονομίας του Τουρισμού στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου. Επισημαίνεται ότι το ερωτηματολόγιο και η επεξεργασία των δεδομένων είναι ανώνυμα και αφορούν μόνο τη συγκεκριμένη εργασία. Απαιτούμενος χρόνος συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου 4-5 λεπτά.

Σας ευχαριστώ για την συμμετοχή σας.

Μπουσάι Μαρία
Email: tourem17045@tourem.aegean.gr

Α. ΣΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΛΗΨΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΝΔΗΜΙΑ

A1. Δηλώστε το βαθμό συμφωνίας σας στις παρακάτω προτάσεις σχετικά με την πανδημία της Covid-19 και τον τουρισμό στην περιοχή σας. (1 = Διαφωνώ Απόλυτα, 2 = Διαφωνώ, 3 = Ούτε Συμφωνώ, ούτε Διαφωνώ, 4 = Συμφωνώ, 5 = Συμφωνώ Απόλυτα)

	Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα
Τα μέτρα της Πολιτείας είναι τα σωστά για την αντιμετώπιση της Covid-19.					
Οι επαγγελματίες εφαρμόζουν τα μέτρα προστασίας έναντι της Covid-19.					
Οι επαγγελματίες ανάλογα με τον κλάδο που δραστηριοποιούνται					

αντιλαμβάνονται διαφορετικά τις επιπτώσεις της Covid-19.					
Οι πολίτες εφαρμόζουν τα μέτρα προστασίας έναντι της Covid-19.					
Οι πολίτες ανάλογα με τον χώρο που εργάζονται αντιλαμβάνονται διαφορετικά τις επιπτώσεις της Covid-19.					
Οι πολίτες ανάλογα με τα δημογραφικά τους χαρακτηριστικά (φύλο, οικογενειακή κατάσταση, επίπεδο εκπαίδευσης κλπ) αντιλαμβάνονται διαφορετικά τις επιπτώσεις της Covid-19.					
Γνωρίζω τις επιπτώσεις της Covid-19 και τι πρέπει να κάνω για να τον αντιμετωπίσω					
Εμπιστεύομαι περισσότερο φίλους και συγγενείς για να μαθαίνω για την Covid-19					
Εμπιστεύομαι περισσότερο τις επίσημες από την Κυβέρνηση ανακοινώσεις για να μαθαίνω για την Covid-19					
Εμπιστεύομαι περισσότερο τα μέσα ενημέρωσης και το διαδίκτυο για να μαθαίνω για την Covid-19					
Έχω εμπειρία από την Covid-19 (Προσωπικά ή από το στενό μου κύκλο)					
Τηρώ τους υγειονομικούς κανόνες που θέσπισε το κράτος κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19					

A2. Κατά την διάρκεια της πανδημίας Covid-19 εργαστήκατε κυρίως;

Δια ζώσης	
Εξ αποστάσεως	
Σε αναστολή	

A3. Για πόσο χρονικό διάστημα (σε μήνες) εργαστήκατε δια ζώσης κατά την διάρκεια της πανδημίας Covid-19;

.....

A4. Για πόσο χρονικό διάστημα (σε μήνες) εργαστήκατε εξ αποστάσεως κατά την διάρκεια της πανδημίας Covid-19;

.....

A5. Για πόσο χρονικό διάστημα (σε μήνες) τεθήκατε σε αναστολή εργασίας κατά την διάρκεια της πανδημίας Covid-19;

.....

Β. ΣΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΛΗΨΕΙΣ ΣΧΕΣΗΣ ΑΝΤΙΛΗΠΤΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΚΑΙ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ ΣΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΕΝ ΜΕΣΩ ΠΑΝΔΗΜΙΑΣ

B1. Παρακαλούμε καταγράψτε το βαθμό συμφωνίας ή διαφωνίας σας στις παρακάτω στάσεις/ αντιλήψεις/ προτάσεις:

		Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα
Αντιληπτός κίνδυνος	Οι εισερχόμενοι τουρίστες αυξάνουν το άγχος μου σχετικά με την αντιμετώπιση του COVID-19					
	Οι εισερχόμενοι τουρίστες αυξάνουν το ρίσκο μόλυνσης του COVID-19					
	Οι εισερχόμενοι τουρίστες μου δυσκολεύουν τις δραστηριότητες εκτός σπιτιού					
	Οι εισερχόμενοι τουρίστες με κάνουν να μειώνω τις δραστηριότητες εκτός σπιτιού					
	Φοβάμαι πως ο τουρισμός θα "φέρει" τον Covid-19 στην περιοχή μου					
	Φοβάμαι πως οι γιατροί στην περιοχή μου είναι απασχολημένοι με τους τουρίστες					
Φιλόξενη αίσθη	Είμαι περήφανος που οι τουρίστες επισκέπτονται την Καλαμάτα					

		Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα
	Αισθάνομαι ότι η κοινότητα ωφελείται από το να έχουμε τουρίστες στην Καλαμάτα					
	Εκτιμώ τη συμβολή των τουριστών στην τοπική οικονομία					
	Αντιμετωπίζω τους τουρίστες δίκαια στην Καλαμάτα					
Συναισθηματική ενδίαση	Νιώθω κοντά σε κάποιους τουρίστες που έχω γνωρίσει στην Καλαμάτα					
	Μου αρέσει να κάνω φίλους μερικούς τουρίστες που γνωρίζω στην Καλαμάτα					
Συμπαθητική κατανόηση	Ταυτίζομαι με τους τουρίστες που επισκέπτονται την Καλαμάτα					
	Έχω πολλά κοινά με τους τουρίστες που επισκέπτονται την Καλαμάτα					
	Νιώθω στοργή προς τους τουρίστες που επισκέπτονται την Καλαμάτα					
	Κατανόω τους τουρίστες που επισκέπτονται την Καλαμάτα					
Υποστήριξη για τον τομεισσιό	Υποστηρίζω την πραγματοποίηση περαιτέρω επενδύσεων για την ανάπτυξη του τουρισμού στην Καλαμάτα, κατά τη διάρκεια της πανδημίας.					

		Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα
	Υποστηρίζω την ανάπτυξη περισσότερου περιεχομένου που σχετίζεται με την τοπική ιστορία και τον πολιτισμό της Καλαμάτας, κατά τη διάρκεια της πανδημίας.					
	Υποστηρίζω την παροχή αποτελεσματικότερων υπηρεσιών στους τουρίστες κατά τη διάρκεια της πανδημίας.					
	Υποστηρίζω την προσέλκυση περισσότερων τουριστών στην Καλαμάτα κατά τη διάρκεια της πανδημίας.					
	Πιστεύω ότι ο τουρισμός στην Καλαμάτα πρέπει να προωθηθεί ενεργά κατά τη διάρκεια της πανδημίας.					
	Πιστεύω ο τουρισμός πρέπει να προωθηθεί περαιτέρω στην περιοχή μου, είτε υπάρχει ο Covid-19 είτε όχι					
	Πιστεύω οι τοπικές Αρχές πρέπει να υποστηρίξουν τον τουρισμό, είτε υπάρχει ο Covid-19 είτε όχι					
	Θέλω να κάνω ενέργειες για να υποστηρίξω τον τουρισμό στην περιοχή μου είτε υπάρχει ο Covid-19 είτε όχι					

Γ. ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

Γ1. Φύλο

Άνδρας	
Γυναίκα	
Άλλο/ Δεν απαντώ	

Γ2. Ηλικία

Κάτω των 20	
21-35	
36-50	
51-70	
Άνω των 70	

Γ3. Εκπαιδευτικό επίπεδο

Απόφοιτος πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης (δημοτικό)	
Απόφοιτος δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (γυμνάσιο ή λύκειο)	
Απόφοιτος ΙΕΚ, Κέντρων Ελευθέρων Σπουδών κ.α.	
Απόφοιτος ΤΕΙ ή ΑΕΙ	
Μεταπτυχιακό δίπλωμα	
Διδακτορικό	

Γ4. Οικογενειακή κατάσταση

Άγαμος/ η	
Έγγαμος/ η	
Διαζευγμένος/ η	
Χήρος/ α	
Άλλο	

Γ5. Έχετε παιδιά;

Ναι	
Όχι	

Γ6. Απασχόληση

Άνεργος	
Φαντάρος	
Φοιτητής	
Δημόσιος Υπάλληλος	
Ιδιωτικός Υπάλληλος	
Ελεύθερος επαγγελματίας	
Συνταξιούχος	
Οικιακά	
Άλλο	

Γ7. Ετήσιο καθαρό οικογενειακό εισόδημα

0€ - 10.000€	
10.001€ - 20.000€	
20.001€ - 30.000€	
30.001€ - 40.000€	
Άνω των 40.000€	

Γ8. Τομέας απασχόλησης σας:

.....

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β. ΠΙΝΑΚΕΣ ΣΥΧΝΟΤΗΤΩΝ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

B.1. Στάσεις και αντιλήψεις σχετικά με την πανδημία

A1. Δηλώστε το βαθμό συμφωνίας σας στις παρακάτω προτάσεις σχετικά με την πανδημία της Covid-19 και τον τουρισμό στην περιοχή σας. (1 = Διαφωνώ Απόλυτα, 2 = Διαφωνώ, 3 = Ούτε Συμφωνώ, ούτε Διαφωνώ, 4 = Συμφωνώ, 5 = Συμφωνώ Απόλυτα): Τα μέτρα της Πολιτείας είναι τα σωστά για την αντιμετώπιση της Covid-19.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	162	47,0	47,0	47,0
	Διαφωνώ	119	34,5	34,5	81,4
	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	48	13,9	13,9	95,4
	Συμφωνώ	14	4,1	4,1	99,4
	Συμφωνώ απόλυτα	2	,6	,6	100,0
	Total	345	100,0	100,0	

A1. Δηλώστε το βαθμό συμφωνίας σας στις παρακάτω προτάσεις σχετικά με την πανδημία της Covid-19 και τον τουρισμό στην περιοχή σας. (1 = Διαφωνώ Απόλυτα, 2 = Διαφωνώ, 3 = Ούτε Συμφωνώ, ούτε Διαφωνώ, 4 = Συμφωνώ, 5 = Συμφωνώ Απόλυτα): Οι επαγγελματίες εφαρμόζουν τα μέτρα προστασίας έναντι της Covid-19.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	45	13,0	13,0	13,0
	Διαφωνώ	140	40,6	40,6	53,6
	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	105	30,4	30,4	84,1
	Συμφωνώ	51	14,8	14,8	98,8
	Συμφωνώ απόλυτα	4	1,2	1,2	100,0
	Total	345	100,0	100,0	

A1. Δηλώστε το βαθμό συμφωνίας σας στις παρακάτω προτάσεις σχετικά με την πανδημία της Covid-19 και τον τουρισμό στην περιοχή σας. (1 = Διαφωνώ Απόλυτα, 2 = Διαφωνώ, 3 = Ούτε Συμφωνώ, ούτε Διαφωνώ, 4 = Συμφωνώ, 5 = Συμφωνώ Απόλυτα): Οι επαγγελματίες ανάλογα με τον κλάδο που δραστηριοποιούνται αντιλαμβάνονται διαφορετικά τις επιπτώσεις της Covid-19.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	1	,3	,3	,3
	Διαφωνώ	28	8,1	8,1	8,4
	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	67	19,4	19,4	27,8
	Συμφωνώ	214	62,0	62,0	89,9

Συμφωνώ απόλυτα	35	10,1	10,1	100,0
Total	345	100,0	100,0	

A1. Δηλώστε το βαθμό συμφωνίας σας στις παρακάτω προτάσεις σχετικά με την πανδημία της Covid-19 και τον τουρισμό στην περιοχή σας. (1 = Διαφωνώ Απόλυτα, 2 = Διαφωνώ, 3 = Ούτε Συμφωνώ, ούτε Διαφωνώ, 4 = Συμφωνώ, 5 = Συμφωνώ Απόλυτα): Οι πολίτες εφαρμόζουν τα μέτρα προστασίας έναντι της Covid-19.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	78	22,6	22,6	22,6
	Διαφωνώ	147	42,6	42,6	65,2
	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	68	19,7	19,7	84,9
	Συμφωνώ	47	13,6	13,6	98,6
	Συμφωνώ απόλυτα	5	1,4	1,4	100,0
	Total	345	100,0	100,0	

A1. Δηλώστε το βαθμό συμφωνίας σας στις παρακάτω προτάσεις σχετικά με την πανδημία της Covid-19 και τον τουρισμό στην περιοχή σας. (1 = Διαφωνώ Απόλυτα, 2 = Διαφωνώ, 3 = Ούτε Συμφωνώ, ούτε Διαφωνώ, 4 = Συμφωνώ, 5 = Συμφωνώ Απόλυτα): Οι πολίτες ανάλογα με τον χώρο που εργάζονται αντιλαμβάνονται διαφορετικά τις επιπτώσεις της Covid-19.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	2	,6	,6	,6
	Διαφωνώ	9	2,6	2,6	3,2
	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	44	12,8	12,8	15,9
	Συμφωνώ	240	69,6	69,6	85,5
	Συμφωνώ απόλυτα	50	14,5	14,5	100,0
	Total	345	100,0	100,0	

A1. Δηλώστε το βαθμό συμφωνίας σας στις παρακάτω προτάσεις σχετικά με την πανδημία της Covid-19 και τον τουρισμό στην περιοχή σας. (1 = Διαφωνώ Απόλυτα, 2 = Διαφωνώ, 3 = Ούτε Συμφωνώ, ούτε Διαφωνώ, 4 = Συμφωνώ, 5 = Συμφωνώ Απόλυτα): Οι πολίτες ανάλογα με τα δημογραφικά τους χαρακτηριστικά (φύλο, οικογενειακή κατάσταση, επίπεδο εκπαίδευσης κλπ) αντιλαμβάνονται διαφορετικά τις επιπτώσεις της Covid-19.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	3	,9	,9	,9
	Διαφωνώ	20	5,8	5,8	6,7
	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	38	11,0	11,0	17,7
	Συμφωνώ	226	65,5	65,5	83,2
	Συμφωνώ απόλυτα	58	16,8	16,8	100,0
	Total	345	100,0	100,0	

A1. Δηλώστε το βαθμό συμφωνίας σας στις παρακάτω προτάσεις σχετικά με την πανδημία της Covid-19 και τον τουρισμό στην περιοχή σας. (1 = Διαφωνώ Απόλυτα, 2 = Διαφωνώ, 3 = Ούτε Συμφωνώ, ούτε Διαφωνώ, 4 = Συμφωνώ, 5 = Συμφωνώ Απόλυτα): Γνωρίζω τις επιπτώσεις της Covid-19 και τι πρέπει να κάνω για να τον αντιμετωπίσω

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	14	4,1	4,1	4,1
	Διαφωνώ	19	5,5	5,5	9,6
	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	53	15,4	15,4	24,9
	Συμφωνώ	168	48,7	48,7	73,6
	Συμφωνώ απόλυτα	91	26,4	26,4	100,0
	Total	345	100,0	100,0	

A1. Δηλώστε το βαθμό συμφωνίας σας στις παρακάτω προτάσεις σχετικά με την πανδημία της Covid-19 και τον τουρισμό στην περιοχή σας. (1 = Διαφωνώ Απόλυτα, 2 = Διαφωνώ, 3 = Ούτε Συμφωνώ, ούτε Διαφωνώ, 4 = Συμφωνώ, 5 = Συμφωνώ Απόλυτα): Εμπιστεύομαι περισσότερο φίλους και συγγενείς για να μαθαίνω για την Covid-19

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	107	31,0	31,0	31,0
	Διαφωνώ	114	33,0	33,0	64,1
	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	84	24,3	24,3	88,4
	Συμφωνώ	36	10,4	10,4	98,8
	Συμφωνώ απόλυτα	4	1,2	1,2	100,0
	Total	345	100,0	100,0	

A1. Δηλώστε το βαθμό συμφωνίας σας στις παρακάτω προτάσεις σχετικά με την πανδημία της Covid-19 και τον τουρισμό στην περιοχή σας. (1 = Διαφωνώ Απόλυτα, 2 = Διαφωνώ, 3 = Ούτε Συμφωνώ, ούτε Διαφωνώ, 4 = Συμφωνώ, 5 = Συμφωνώ Απόλυτα): Εμπιστεύομαι περισσότερο τις επίσημες από την Κυβέρνηση ανακοινώσεις για να μαθαίνω για την Covid-19

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	76	22,0	22,0	22,0
	Διαφωνώ	104	30,1	30,1	52,2
	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	89	25,8	25,8	78,0
	Συμφωνώ	65	18,8	18,8	96,8
	Συμφωνώ απόλυτα	11	3,2	3,2	100,0
	Total	345	100,0	100,0	

A1. Δηλώστε το βαθμό συμφωνίας σας στις παρακάτω προτάσεις σχετικά με την πανδημία της Covid-19 και τον τουρισμό στην περιοχή σας. (1 = Διαφωνώ Απόλυτα, 2 = Διαφωνώ, 3 = Ούτε Συμφωνώ, ούτε Διαφωνώ, 4 = Συμφωνώ, 5 = Συμφωνώ Απόλυτα): Εμπιστεύομαι περισσότερο τα μέσα ενημέρωσης και το διαδίκτυο για να μαθαίνω για την Covid-19

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	43	12,5	12,5	12,5
	Διαφωνώ	66	19,1	19,1	31,6

Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	73	21,2	21,2	52,8
Συμφωνώ	123	35,7	35,7	88,4
Συμφωνώ απόλυτα	40	11,6	11,6	100,0
Total	345	100,0	100,0	

A1. Δηλώστε το βαθμό συμφωνίας σας στις παρακάτω προτάσεις σχετικά με την πανδημία της Covid-19 και τον τουρισμό στην περιοχή σας. (1 = Διαφωνώ Απόλυτα, 2 = Διαφωνώ, 3 = Ούτε Συμφωνώ, ούτε Διαφωνώ, 4 = Συμφωνώ, 5 = Συμφωνώ Απόλυτα): Έχω εμπειρία από την Covid-19 (Προσωπικά ή από το στενό μου κύκλο)

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Διαφωνώ απόλυτα	69	20,0	20,0	20,0
Διαφωνώ	70	20,3	20,3	40,3
Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	52	15,1	15,1	55,4
Συμφωνώ	120	34,8	34,8	90,1
Συμφωνώ απόλυτα	34	9,9	9,9	100,0
Total	345	100,0	100,0	

A1. Δηλώστε το βαθμό συμφωνίας σας στις παρακάτω προτάσεις σχετικά με την πανδημία της Covid-19 και τον τουρισμό στην περιοχή σας. (1 = Διαφωνώ Απόλυτα, 2 = Διαφωνώ, 3 = Ούτε Συμφωνώ, ούτε Διαφωνώ, 4 = Συμφωνώ, 5 = Συμφωνώ Απόλυτα): Τηρώ τους υγειονομικούς κανόνες που θέσπισε το κράτος κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Διαφωνώ απόλυτα	39	11,3	11,3	11,3
Διαφωνώ	44	12,8	12,8	24,1
Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	66	19,1	19,1	43,2
Συμφωνώ	138	40,0	40,0	83,2
Συμφωνώ απόλυτα	58	16,8	16,8	100,0
Total	345	100,0	100,0	

A1. Δηλώστε το βαθμό συμφωνίας σας στις παρακάτω προτάσεις σχετικά με την πανδημία της Covid-19 και τον τουρισμό στην περιοχή σας. (1 = Διαφωνώ Απόλυτα, 2 = Διαφωνώ, 3 = Ούτε Συμφωνώ, ούτε Διαφωνώ, 4 = Συμφωνώ, 5 = Συμφωνώ Απόλυτα)

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
Τα μέτρα της Πολιτείας είναι τα σωστά για την αντιμετώπιση της Covid-19.	345	1	5	1,77	,878
Οι επαγγελματίες εφαρμόζουν τα μέτρα προστασίας έναντι της Covid-19.	345	1	5	2,50	,937
Οι επαγγελματίες ανάλογα με τον κλάδο που δραστηριοποιούνται αντιλαμβάνονται διαφορετικά τις επιπτώσεις της Covid-19.	345	1	5	3,74	,761
Οι πολίτες εφαρμόζουν τα μέτρα προστασίας έναντι της Covid-19.	345	1	5	2,29	1,010
Οι πολίτες ανάλογα με τον χώρο που εργάζονται αντιλαμβάνονται διαφορετικά τις επιπτώσεις της Covid-19.	345	1	5	3,95	,654
Οι πολίτες ανάλογα με τα δημογραφικά τους χαρακτηριστικά (φύλο, οικογενειακή κατάσταση, επίπεδο εκπαίδευσης κλπ) αντιλαμβάνονται διαφορετικά τις επιπτώσεις της Covid-19.	345	1	5	3,92	,764

Γνωρίζω τις επιπτώσεις της Covid-19 και τι πρέπει να κάνω για να τον αντιμετωπίσω	345	1	5	3,88	,995
Εμπιστεύομαι περισσότερο φίλους και συγγενείς για να μαθαίνω για την Covid-19	345	1	5	2,18	1,023
Εμπιστεύομαι περισσότερο τις επίσημες από την Κυβέρνηση ανακοινώσεις για να μαθαίνω για την Covid-19	345	1	5	2,51	1,123
Εμπιστεύομαι περισσότερο τα μέσα ενημέρωσης και το διαδίκτυο για να μαθαίνω για την Covid-19	345	1	5	3,15	1,222
Έχω εμπειρία από την Covid-19 (Προσωπικά ή από το στενό μου κύκλο)	345	1	5	2,94	1,322
Τηρώ τους υγειονομικούς κανόνες που θέσπισε το κράτος κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19	345	1	5	3,38	1,229
Valid N (listwise)	345				

A3. Για πόσο χρονικό διάστημα (σε μήνες) εργαστήκατε δια ζώσης κατά την διάρκεια της πανδημίας Covid-19;

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	,0	36	10,4	11,8	11,8
	1,0	21	6,1	6,9	18,6
	2,0	58	16,8	19,0	37,6
	2,5	1	,3	,3	37,9
	3,0	37	10,7	12,1	50,0
	4,0	40	11,6	13,1	63,1
	5,0	24	7,0	7,8	70,9
	6,0	9	2,6	2,9	73,9
	7,0	2	,6	,7	74,5
	8,0	5	1,4	1,6	76,1
	9,0	2	,6	,7	76,8
	10,0	11	3,2	3,6	80,4
	11,0	4	1,2	1,3	81,7
	12,0	22	6,4	7,2	88,9
	13,0	1	,3	,3	89,2
	14,0	2	,6	,7	89,9
	15,0	11	3,2	3,6	93,5
	16,0	5	1,4	1,6	95,1
	17,0	1	,3	,3	95,4
	18,0	4	1,2	1,3	96,7
20,0	6	1,7	2,0	98,7	
22,0	1	,3	,3	99,0	
24,0	2	,6	,7	99,7	
30,0	1	,3	,3	100,0	
Total		306	88,7	100,0	
Missing	System	39	11,3		
Total		345	100,0		

A4. Για πόσο χρονικό διάστημα (σε μήνες) εργαστήκατε εξ αποστάσεως κατά την διάρκεια της πανδημίας Covid-19;

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	0	111	32,2	36,0	36,0
	1	38	11,0	12,3	48,4
	2	12	3,5	3,9	52,3
	3	10	2,9	3,2	55,5
	4	4	1,2	1,3	56,8
	5	3	,9	1,0	57,8
	6	6	1,7	1,9	59,7

	7	2	,6	,6	60,4
	8	16	4,6	5,2	65,6
	9	18	5,2	5,8	71,4
	10	34	9,9	11,0	82,5
	11	6	1,7	1,9	84,4
	12	19	5,5	6,2	90,6
	13	6	1,7	1,9	92,5
	14	7	2,0	2,3	94,8
	15	11	3,2	3,6	98,4
	16	4	1,2	1,3	99,7
	18	1	,3	,3	100,0
	Total	308	89,3	100,0	
Missing	System	37	10,7		
Total		345	100,0		

A5. Για πόσο χρονικό διάστημα (σε μήνες) τεθήκατε σε αναστολή εργασίας κατά την διάρκεια της πανδημίας Covid-19;

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	0	144	41,7	46,8	46,8
	1	28	8,1	9,1	55,8
	2	28	8,1	9,1	64,9
	3	21	6,1	6,8	71,8
	4	4	1,2	1,3	73,1
	5	6	1,7	1,9	75,0
	6	9	2,6	2,9	77,9
	7	10	2,9	3,2	81,2
	8	25	7,2	8,1	89,3
	9	16	4,6	5,2	94,5
	10	9	2,6	2,9	97,4
	11	1	,3	,3	97,7
	12	6	1,7	1,9	99,7
	18	1	,3	,3	100,0
	Total	308	89,3	100,0	
Missing	System	37	10,7		
Total		345	100,0		

B.2. Στάσεις και αντιλήψεις σχέσης αντιληπτού κινδύνου και συναισθηματικής αλληλεγγύης στην ενίσχυση του τουρισμού εν μέσω πανδημίας

B1. Παρακαλούμε καταγράψτε το βαθμό συμφωνίας ή διαφωνίας σας στις παρακάτω στάσεις/ αντιλήψεις/ προτάσεις: Οι εισερχόμενοι τουρίστες αυξάνουν το άγχος μου σχετικά με την αντιμετώπιση του COVID-19

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	31	9,0	9,2	9,2
	Διαφωνώ	41	11,9	12,2	21,4
	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	72	20,9	21,4	42,7

	Συμφωνώ	156	45,2	46,3	89,0
	Συμφωνώ απόλυτα	37	10,7	11,0	100,0
	Total	337	97,7	100,0	
Missing	System	8	2,3		
Total		345	100,0		

B1. Παρακαλούμε καταγράψτε το βαθμό συμφωνίας ή διαφωνίας σας στις παρακάτω στάσεις/ αντιλήψεις/ προτάσεις: Οι εισερχόμενοι τουρίστες αυξάνουν το ρίσκο μόλυνσης του COVID-19

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	15	4,3	4,4	4,4
	Διαφωνώ	42	12,2	12,4	16,9
	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	61	17,7	18,0	34,9
	Συμφωνώ	143	41,4	42,3	77,2
	Συμφωνώ απόλυτα	77	22,3	22,8	100,0
	Total	338	98,0	100,0	
Missing	System	7	2,0		
Total		345	100,0		

B1. Παρακαλούμε καταγράψτε το βαθμό συμφωνίας ή διαφωνίας σας στις παρακάτω στάσεις/ αντιλήψεις/ προτάσεις: Οι εισερχόμενοι τουρίστες μου δυσκολεύουν τις δραστηριότητες εκτός σπιτιού

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	66	19,1	19,5	19,5
	Διαφωνώ	149	43,2	44,1	63,6
	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	78	22,6	23,1	86,7
	Συμφωνώ	28	8,1	8,3	95,0
	Συμφωνώ απόλυτα	17	4,9	5,0	100,0
	Total	338	98,0	100,0	
Missing	System	7	2,0		
Total		345	100,0		

B1. Παρακαλούμε καταγράψτε το βαθμό συμφωνίας ή διαφωνίας σας στις παρακάτω στάσεις/ αντιλήψεις/ προτάσεις: Οι εισερχόμενοι τουρίστες με κάνουν να μειώνω τις δραστηριότητες εκτός σπιτιού

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	110	31,9	32,4	32,4
	Διαφωνώ	139	40,3	41,0	73,5
	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	66	19,1	19,5	92,9
	Συμφωνώ	20	5,8	5,9	98,8
	Συμφωνώ απόλυτα	4	1,2	1,2	100,0
	Total	339	98,3	100,0	
Missing	System	6	1,7		
Total		345	100,0		

B1. Παρακαλούμε καταγράψτε το βαθμό συμφωνίας ή διαφωνίας σας στις παρακάτω στάσεις/ αντιλήψεις/ προτάσεις: Φοβάμαι πως ο τουρισμός θα "φέρει" τον Covid-19 στην περιοχή μου

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	32	9,3	9,5	9,5
	Διαφωνώ	57	16,5	17,0	26,5
	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	113	32,8	33,6	60,1
	Συμφωνώ	91	26,4	27,1	87,2
	Συμφωνώ απόλυτα	43	12,5	12,8	100,0
	Total	336	97,4	100,0	
Missing	System	9	2,6		
Total		345	100,0		

B1. Παρακαλούμε καταγράψτε το βαθμό συμφωνίας ή διαφωνίας σας στις παρακάτω στάσεις/ αντιλήψεις/ προτάσεις: Φοβάμαι πως αν οι γιατροί στην περιοχή μου είναι απασχολημένοι με τους τουρίστες,

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	66	19,1	19,9	19,9
	Διαφωνώ	174	50,4	52,4	72,3
	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	73	21,2	22,0	94,3
	Συμφωνώ	14	4,1	4,2	98,5
	Συμφωνώ απόλυτα	5	1,4	1,5	100,0
	Total	332	96,2	100,0	
Missing	System	13	3,8		
Total		345	100,0		

B1. Παρακαλούμε καταγράψτε το βαθμό συμφωνίας ή διαφωνίας σας στις παρακάτω στάσεις/ αντιλήψεις/ προτάσεις: Είμαι περήφανος που οι τουρίστες επισκέπτονται την Καλαμάτα

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	1	,3	,3	,3
	Διαφωνώ	5	1,4	1,5	1,8
	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	66	19,1	19,6	21,4
	Συμφωνώ	140	40,6	41,5	62,9
	Συμφωνώ απόλυτα	125	36,2	37,1	100,0
	Total	337	97,7	100,0	
Missing	System	8	2,3		
Total		345	100,0		

B1. Παρακαλούμε καταγράψτε το βαθμό συμφωνίας ή διαφωνίας σας στις παρακάτω στάσεις/ αντιλήψεις/ προτάσεις: Αισθάνομαι ότι η κοινότητα ωφελείται από το να έχουμε τουρίστες στην Καλαμάτα

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ	16	4,6	4,7	4,7
	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	48	13,9	14,2	19,0

	Συμφωνώ	144	41,7	42,7	61,7
	Συμφωνώ απόλυτα	129	37,4	38,3	100,0
	Total	337	97,7	100,0	
Missing	System	8	2,3		
Total		345	100,0		

B1. Παρακαλούμε καταγράψτε το βαθμό συμφωνίας ή διαφωνίας σας στις παρακάτω στάσεις/ αντιλήψεις/ προτάσεις: Εκτιμώ τη συμβολή των τουριστών στην τοπική οικονομία

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ	10	2,9	3,0	3,0
	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	16	4,6	4,8	7,8
	Συμφωνώ	196	56,8	58,7	66,5
	Συμφωνώ απόλυτα	112	32,5	33,5	100,0
	Total	334	96,8	100,0	
Missing	System	11	3,2		
Total		345	100,0		

B1. Παρακαλούμε καταγράψτε το βαθμό συμφωνίας ή διαφωνίας σας στις παρακάτω στάσεις/ αντιλήψεις/ προτάσεις: Αντιμετωπίζω τους τουρίστες δίκαια στην Καλαμάτα

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	4	1,2	1,2	1,2
	Διαφωνώ	11	3,2	3,3	4,5
	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	22	6,4	6,5	11,0
	Συμφωνώ	194	56,2	57,6	68,5
	Συμφωνώ απόλυτα	106	30,7	31,5	100,0
	Total	337	97,7	100,0	
Missing	System	8	2,3		
Total		345	100,0		

B1. Παρακαλούμε καταγράψτε το βαθμό συμφωνίας ή διαφωνίας σας στις παρακάτω στάσεις/ αντιλήψεις/ προτάσεις: Νιώθω κοντά σε κάποιους τουρίστες που έχω γνωρίσει στην Καλαμάτα

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	17	4,9	5,2	5,2
	Διαφωνώ	53	15,4	16,2	21,3
	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	123	35,7	37,5	58,8
	Συμφωνώ	90	26,1	27,4	86,3
	Συμφωνώ απόλυτα	45	13,0	13,7	100,0
	Total	328	95,1	100,0	
Missing	System	17	4,9		
Total		345	100,0		

B1. Παρακαλούμε καταγράψτε το βαθμό συμφωνίας ή διαφωνίας σας στις παρακάτω στάσεις/ αντιλήψεις/ προτάσεις: Μου αρέσει να κάνω φίλους μερικούς τουρίστες που γνωρίζω στην Καλαμάτα

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ	41	11,9	12,5	12,5
	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	113	32,8	34,3	46,8
	Συμφωνώ	139	40,3	42,2	89,1
	Συμφωνώ απόλυτα	36	10,4	10,9	100,0
	Total	329	95,4	100,0	
Missing	System	16	4,6		
Total		345	100,0		

B1. Παρακαλούμε καταγράψτε το βαθμό συμφωνίας ή διαφωνίας σας στις παρακάτω στάσεις/ αντιλήψεις/ προτάσεις: Ταυτίζομαι με τους τουρίστες που επισκέπτονται την Καλαμάτα

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	12	3,5	3,6	3,6
	Διαφωνώ	48	13,9	14,5	18,2
	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	145	42,0	43,9	62,1
	Συμφωνώ	116	33,6	35,2	97,3
	Συμφωνώ απόλυτα	9	2,6	2,7	100,0
Total		330	95,7	100,0	
Missing	System	15	4,3		
Total		345	100,0		

B1. Παρακαλούμε καταγράψτε το βαθμό συμφωνίας ή διαφωνίας σας στις παρακάτω στάσεις/ αντιλήψεις/ προτάσεις: Έχω πολλά κοινά με τους τουρίστες που επισκέπτονται την Καλαμάτα

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	12	3,5	3,7	3,7
	Διαφωνώ	79	22,9	24,1	27,7
	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	159	46,1	48,5	76,2
	Συμφωνώ	65	18,8	19,8	96,0
	Συμφωνώ απόλυτα	13	3,8	4,0	100,0
	Total		328	95,1	100,0
Missing	System	17	4,9		
Total		345	100,0		

B1. Παρακαλούμε καταγράψτε το βαθμό συμφωνίας ή διαφωνίας σας στις παρακάτω στάσεις/ αντιλήψεις/ προτάσεις: Νιώθω στοργή προς τους τουρίστες που επισκέπτονται την Καλαμάτα

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	17	4,9	5,2	5,2
	Διαφωνώ	36	10,4	10,9	16,1
	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	162	47,0	49,2	65,3

	Συμφωνώ	89	25,8	27,1	92,4
	Συμφωνώ απόλυτα	25	7,2	7,6	100,0
	Total	329	95,4	100,0	
Missing	System	16	4,6		
Total		345	100,0		

B1. Παρακαλούμε καταγράψτε το βαθμό συμφωνίας ή διαφωνίας σας στις παρακάτω στάσεις/ αντιλήψεις/ προτάσεις: Κατανοώ τους τουρίστες που επισκέπτονται την Καλαμάτα

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	4	1,2	1,2	1,2
	Διαφωνώ	4	1,2	1,2	2,4
	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	68	19,7	20,5	23,0
	Συμφωνώ	199	57,7	60,1	83,1
	Συμφωνώ απόλυτα	56	16,2	16,9	100,0
	Total	331	95,9	100,0	
Missing	System	14	4,1		
Total		345	100,0		

B1. Παρακαλούμε καταγράψτε το βαθμό συμφωνίας ή διαφωνίας σας στις παρακάτω στάσεις/ αντιλήψεις/ προτάσεις: Υποστηρίζω την πραγματοποίηση περαιτέρω επενδύσεων για την ανάπτυξη του τουρισμού στην Καλαμάτα, κατά τη διάρκεια της πανδημίας.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	11	3,2	3,3	3,3
	Διαφωνώ	3	,9	,9	4,2
	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	68	19,7	20,4	24,6
	Συμφωνώ	166	48,1	49,7	74,3
	Συμφωνώ απόλυτα	86	24,9	25,7	100,0
	Total	334	96,8	100,0	
Missing	System	11	3,2		
Total		345	100,0		

B1. Παρακαλούμε καταγράψτε το βαθμό συμφωνίας ή διαφωνίας σας στις παρακάτω στάσεις/ αντιλήψεις/ προτάσεις: Υποστηρίζω την ανάπτυξη περισσότερου περιεχομένου που σχετίζεται με την τοπική ιστορία και τον πολιτισμό της Καλαμάτας, κατά τη διάρκεια της πανδημίας.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	5	1,4	1,5	1,5
	Διαφωνώ	2	,6	,6	2,1
	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	67	19,4	20,1	22,2
	Συμφωνώ	162	47,0	48,5	70,7
	Συμφωνώ απόλυτα	98	28,4	29,3	100,0
	Total	334	96,8	100,0	
Missing	System	11	3,2		
Total		345	100,0		

B1. Παρακαλούμε καταγράψτε το βαθμό συμφωνίας ή διαφωνίας σας στις παρακάτω στάσεις/ αντιλήψεις/ προτάσεις: Υποστηρίζω την παροχή αποτελεσματικότερων υπηρεσιών στους τουρίστες κατά τη διάρκεια της πανδημίας.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	97	28,1	30,0	30,0
	Συμφωνώ	159	46,1	49,2	79,3
	Συμφωνώ απόλυτα	67	19,4	20,7	100,0
	Total	323	93,6	100,0	
Missing	System	22	6,4		
Total		345	100,0		

B1. Παρακαλούμε καταγράψτε το βαθμό συμφωνίας ή διαφωνίας σας στις παρακάτω στάσεις/ αντιλήψεις/ προτάσεις: Υποστηρίζω την προσέλκυση περισσότερων τουριστών στην Καλαμάτα κατά τη διάρκεια της πανδημίας.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	12	3,5	3,6	3,6
	Διαφωνώ	38	11,0	11,4	15,0
	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	127	36,8	38,0	53,0
	Συμφωνώ	121	35,1	36,2	89,2
	Συμφωνώ απόλυτα	36	10,4	10,8	100,0
	Total	334	96,8	100,0	
Missing	System	11	3,2		
Total		345	100,0		

B1. Παρακαλούμε καταγράψτε το βαθμό συμφωνίας ή διαφωνίας σας στις παρακάτω στάσεις/ αντιλήψεις/ προτάσεις: Πιστεύω ότι ο τουρισμός στην Καλαμάτα πρέπει να προωθηθεί ενεργά κατά τη διάρκεια της πανδημίας.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	16	4,6	4,8	4,8
	Διαφωνώ	55	15,9	16,4	21,2
	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	98	28,4	29,3	50,4
	Συμφωνώ	124	35,9	37,0	87,5
	Συμφωνώ απόλυτα	42	12,2	12,5	100,0
	Total	335	97,1	100,0	
Missing	System	10	2,9		
Total		345	100,0		

B1. Παρακαλούμε καταγράψτε το βαθμό συμφωνίας ή διαφωνίας σας στις παρακάτω στάσεις/ αντιλήψεις/ προτάσεις: Πιστεύω ο τουρισμός πρέπει να προωθηθεί περαιτέρω στην περιοχή μου, είτε υπάρχει ο Covid-19 είτε όχι

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	5	1,4	1,5	1,5
	Διαφωνώ	27	7,8	8,1	9,6

	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	80	23,2	24,0	33,6
	Συμφωνώ	148	42,9	44,4	78,1
	Συμφωνώ απόλυτα	73	21,2	21,9	100,0
	Total	333	96,5	100,0	
Missing	System	12	3,5		
Total		345	100,0		

B1. Παρακαλούμε καταγράψτε το βαθμό συμφωνίας ή διαφωνίας σας στις παρακάτω στάσεις/ αντιλήψεις/ προτάσεις: Πιστεύω οι τοπικές Αρχές πρέπει να υποστηρίξουν τον τουρισμό, είτε υπάρχει ο Covid-19 είτε όχι

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	4	1,2	1,2	1,2
	Διαφωνώ	31	9,0	9,4	10,6
	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	76	22,0	23,0	33,5
	Συμφωνώ	126	36,5	38,1	71,6
	Συμφωνώ απόλυτα	94	27,2	28,4	100,0
	Total	331	95,9	100,0	
Missing	System	14	4,1		
Total		345	100,0		

B1. Παρακαλούμε καταγράψτε το βαθμό συμφωνίας ή διαφωνίας σας στις παρακάτω στάσεις/ αντιλήψεις/ προτάσεις: Θέλω να κάνω ενέργειες για να υποστηρίξω τον τουρισμό στην περιοχή μου είτε υπάρχει ο Covid-19 είτε όχι

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	1	,3	,3	,3
	Διαφωνώ	43	12,5	13,1	13,5
	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	121	35,1	37,0	50,5
	Συμφωνώ	122	35,4	37,3	87,8
	Συμφωνώ απόλυτα	40	11,6	12,2	100,0
	Total	327	94,8	100,0	
Missing	System	18	5,2		
Total		345	100,0		

B1. Παρακαλούμε καταγράψτε το βαθμό συμφωνίας ή διαφωνίας σας στις παρακάτω στάσεις/ αντιλήψεις/ προτάσεις:

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
Οι εισερχόμενοι τουρίστες αυξάνουν το άγχος μου σχετικά με την αντιμετώπιση του COVID-19	337	1	5	3,38	1,120
Οι εισερχόμενοι τουρίστες αυξάνουν το ρίσκο μόλυνσης του COVID-19	338	1	5	3,67	1,094
Οι εισερχόμενοι τουρίστες μου δυσκολεύουν τις δραστηριότητες εκτός σπιτιού	338	1	5	2,35	1,044
Οι εισερχόμενοι τουρίστες με κάνουν να μειώνω τις δραστηριότητες εκτός σπιτιού	339	1	5	2,02	,929
Φοβάμαι πως ο τουρισμός θα "φέρει" τον Covid-19 στην περιοχή μου	336	1	5	3,17	1,144

Φοβάμαι πως αν οι γιατροί στην περιοχή μου είναι απασχολημένοι με τους τουρίστες,	332	1	5	2,15	,838
Είμαι περήφανος που οι τουρίστες επισκέπτονται την Καλαμάτα	337	1	5	4,14	,798
Αισθάνομαι ότι η κοινότητα ωφελείται από το να έχουμε τουρίστες στην Καλαμάτα	337	2	5	4,15	,834
Εκτιμώ τη συμβολή των τουριστών στην τοπική οικονομία	334	2	5	4,23	,673
Αντιμετωπίζω τους τουρίστες δίκαια στην Καλαμάτα	337	1	5	4,15	,773
Νιώθω κοντά σε κάποιους τουρίστες που έχω γνωρίσει στην Καλαμάτα	328	1	5	3,28	1,056
Μου αρέσει να κάνω φίλους μερικούς τουρίστες που γνωρίζω στην Καλαμάτα	329	2	5	3,52	,849
Ταυτίζομαι με τους τουρίστες που επισκέπτονται την Καλαμάτα	330	1	5	3,19	,848
Έχω πολλά κοινά με τους τουρίστες που επισκέπτονται την Καλαμάτα	328	1	5	2,96	,863
Νιώθω στοργή προς τους τουρίστες που επισκέπτονται την Καλαμάτα	329	1	5	3,21	,922
Κατανόω τους τουρίστες που επισκέπτονται την Καλαμάτα	331	1	5	3,90	,724
Υποστηρίζω την πραγματοποίηση περαιτέρω επενδύσεων για την ανάπτυξη του τουρισμού στην Καλαμάτα, κατά τη διάρκεια της πανδημίας.	334	1	5	3,94	,890
Υποστηρίζω την ανάπτυξη	334	1	5	4,04	,808
Υποστηρίζω την παροχή αποτελεσματικότερων υπηρεσιών στους τουρίστες κατά τη διάρκεια της πανδημίας.	323	3	5	3,91	,708
Υποστηρίζω την προσέλκυση περισσότερων τουριστών στην Καλαμάτα κατά τη διάρκεια της πανδημίας.	334	1	5	3,39	,949
Πιστεύω ότι ο τουρισμός στην Καλαμάτα πρέπει να προωθηθεί ενεργά κατά τη διάρκεια της πανδημίας.	335	1	5	3,36	1,049
Πιστεύω ο τουρισμός πρέπει να προωθηθεί περαιτέρω στην περιοχή μου, είτε υπάρχει ο Covid-19 είτε όχι	333	1	5	3,77	,932
Πιστεύω οι τοπικές Αρχές πρέπει να υποστηρίξουν τον τουρισμό, είτε υπάρχει ο Covid-19 είτε όχι	331	1	5	3,83	,986
Θέλω να κάνω ενέργειες για να υποστηρίξω τον τουρισμό στην περιοχή μου είτε υπάρχει ο Covid-19 είτε όχι	327	1	5	3,48	,882
Valid N (listwise)	298				

B.3. Δημογραφικά χαρακτηριστικά

Γ1. Φύλο

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ανδρας	165	47,8	47,8	47,8
	Γυναίκα	175	50,7	50,7	98,6
	Άλλο/ Δεν απαντώ	5	1,4	1,4	100,0
	Total	345	100,0	100,0	

Γ2. Ηλικία

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Κάτω των 20	29	8,4	8,4	8,4
	21-35	201	58,3	58,3	66,7
	36-50	85	24,6	24,6	91,3
	51-70	30	8,7	8,7	100,0
	Total	345	100,0	100,0	

Γ3. Εκπαιδευτικό επίπεδο

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Απόφοιτος πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης (δημοτικό)	5	1,4	1,4	1,4
	Απόφοιτος δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (γυμνάσιο ή λύκειο)	64	18,6	18,6	20,0
	Απόφοιτος ΙΕΚ, Κέντρων Ελευθέρων Σπουδών κ.α.	31	9,0	9,0	29,0
	Απόφοιτος ΤΕΙ ή ΑΕΙ	184	53,3	53,3	82,3
	Μεταπτυχιακό δίπλωμα	57	16,5	16,5	98,8
	Διδακτορικό	2	,6	,6	99,4
	Άλλο	2	,6	,6	100,0
	Total	345	100,0	100,0	

Γ4. Οικογενειακή κατάσταση

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Άγαμος/ η	201	58,3	58,3	58,3
	Έγγαμος/ η	129	37,4	37,4	95,7
	Διαζευγμένος/ η	12	3,5	3,5	99,1
	Χήρος/ α	2	,6	,6	99,7
	Άλλο	1	,3	,3	100,0
	Total	345	100,0	100,0	

Γ5. Έχετε παιδιά;

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ναι	133	38,6	38,6	38,6
	Όχι	212	61,4	61,4	100,0
	Total	345	100,0	100,0	

Γ6. Απασχόληση

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Άνεργος	12	3,5	3,5	3,5
	Φοιτητής	47	13,6	13,6	17,1
	Δημόσιος Υπάλληλος	45	13,0	13,0	30,1
	Ιδιωτικός Υπάλληλος	178	51,6	51,6	81,7
	Ελεύθερος επαγγελματίας	45	13,0	13,0	94,8
	Συνταξιούχος	6	1,7	1,7	96,5
	Οικιακά	6	1,7	1,7	98,3
	Άλλο	6	1,7	1,7	100,0
	Total	345	100,0	100,0	

Γ7. Ετήσιο καθαρό οικογενειακό εισόδημα

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	0€ - 10.000€	88	25,5	25,5	25,5
	10.001€ - 20.000€	196	56,8	56,8	82,3
	20.001€ - 30.000€	41	11,9	11,9	94,2
	30.001€ - 40.000€	16	4,6	4,6	98,8
	Άνω των 40.000€	4	1,2	1,2	100,0
	Total	345	100,0	100,0	